

กรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยชั้นปริญญาตรี ศูนย์การศึกษาชลบุรี

ว่าที่ร้อยตรีหญิง สุจิตต์ ด้วงคำจันทร์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตลพบุรี ศูนย์การศึกษาชลบุรี

ว่าที่ร้อยตรีหญิง ศจีรัตน์ ลัตตารมย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

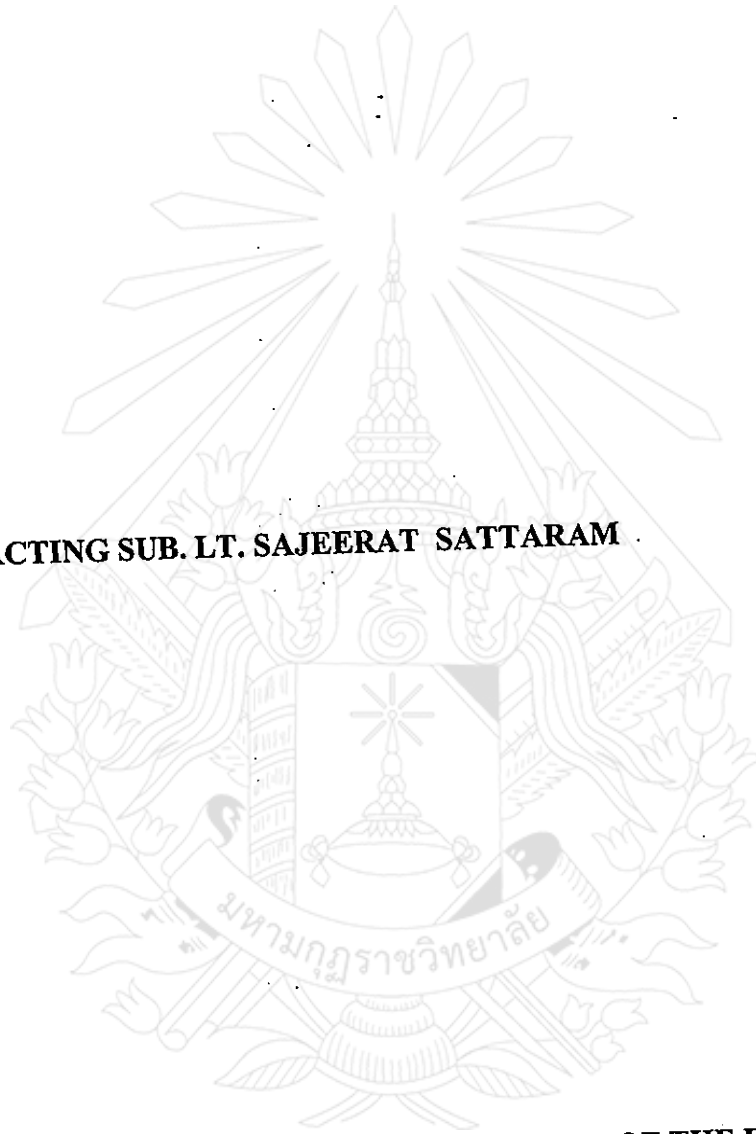
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

B 20127

**POLITICAL PARTICIPATION OF STUDENTS IN MAHAMAKUT BUDDHIST
UNIVERSITY, SIRINDHORN CAMPUS, CHONBURI
EDUCATIONAL CENTER**

ACTING SUB. LT. SAJEERAT SATTARAM

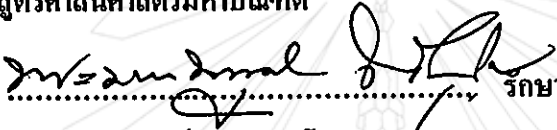

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMRNT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY**

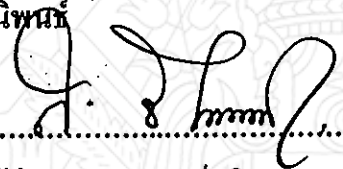
B.E. 2556 (2013)

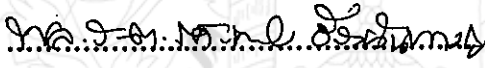
หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี
ชื่อนักศึกษา : ว่าที่ร้อยตรีหญิง ศจีรัตน์ สัตตารัมย์
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : พลเรือตรี รองศาสตราจารย์ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นำสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน (ผศ. ดร.))

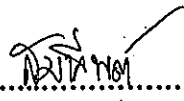
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(พลเรือตรี รองศาสตราจารย์ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.))

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สรชัย ท้าวมิตร)

..... กรรมการ
(ดร. สมเกียรติ จองจิตมั่น)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Political Participation of Students in Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus, Chonburi Educational Center

Student's Name : Acting Sub. Lt. Sajeerat Sattaram

Department : Government

Advisor : Rear Admiral Assoc. Prof. Thongbai Dhiranandankura

Co-Advisor : Phrakhrusripariyattivitan (Dr.)

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho (Asst. Prof. Dr.))

Thematic Committee

S. Chaimusik
..... Chairman
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

T. Dhiranandankura Advisor
(Rear Admiral Assoc. Prof. Thongbai Dhiranandankura)

Phrakhrusripariyattivitan Co-Advisor
(Phrakhrusripariyattivitan (Dr.))

So
..... Member
(Assoc. Prof. Sornchai Taomitr)

Somkiat
..... Member
(Dr. Somkiat Jongjitman)

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี
ชื่อนักศึกษา : ว่าที่ร้อยตรีหญิง ศจีรัตน์ ลัตตารัมย์
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : พลเรือตรี รองศาสตราจารย์ทองใบ ชีรานันท์ทางกูร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร.)
ปีการศึกษา : ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ต่อเดือนต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาคำถามมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จำนวน ๑๘๖ รูป / คนซึ่ง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเกรจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลาก ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้คือ สถิติการบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่า (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) หากพบความแตกต่าง จะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

๑) นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ พบว่า นักศึกษามีการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการใช้สิทธิออกเสียง

เลือกตั้ง อยู่ในระดับ ปานกลาง และต่ำที่สุดคือด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในระดับ ปานกลางตามลำดับ

๒) ผลการเปรียบเทียบพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

๓) นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ดังนี้ (๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นต้องอยู่ภายใต้กรอบ กฎระเบียบ หรือกฎหมาย ประกอบกับไม่ได้รับความสนใจจากภาครัฐ จึงควรมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น (๒) ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคือนักศึกษาขาดความเข้าใจในนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง จึงควรเสริมสร้างกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ไปพร้อม ๆ กับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักศึกษา และ (๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง ข้อมูลและ ข่าวสารที่ได้รับมาถูกบิดเบือนจากความเป็นจริง จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาต้องตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ หรือบุคคลบางกลุ่ม ในทางการเมือง จึงควรเปิดโอกาสให้มีพื้นที่ในการสัมมนา หรืออภิปรายในประเด็นข่าวสารต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจของนักศึกษา

Thematic Title : Political Participation of Students in Mahamakut Buddhist University,
Sirindhorn Campus, Chonburi Educational Centre

Student's Name : Acting Sub. Lt. Sajeerat Sattaram .

Department : Government

Advisor : Rear Admiral Assoc. Prof. Thongbai Dhiranandankura

Co-Advisor : Phrakhrusripariyativitan (Dr.)

Academic Year : B.E. 2555 (2012)

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper (independent study) were as follows: 1) to study political participation of students in Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn campus, Chonburi branch 2) to compare political participation of students in Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn campus, Chonburi branch, classified to different genders, age, levels of education, occupation and income per a month and 3) to study the suggestions and solution concerning political participation of students in Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus, Chonburi branch. Research instruments were questionnaires. The samples were 186 of the people/monks sized by Krejcie and Morgan's table and used Simple Random Sampling by drawing lots. The used statistics were descriptive statistics, frequency, percentage, average, standard deviation and inferential statistics: T-test and One-Way ANOVA test. If differentiation was found, it was tested in a pair by mean of Scheffé and analyzed by computing.

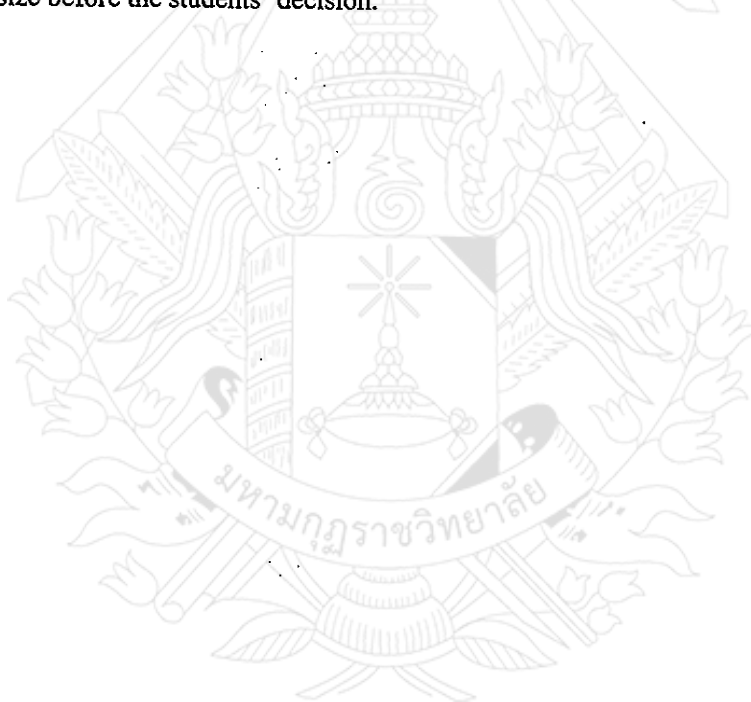
The results of research were found as follows:

1) The students in Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn campus, Chonburi branch had political participation in the whole view of 3 aspects with high average. Having been considered each aspect starting from the highest average to the lowest average, they were found that the students having political participation were at the high average. The lower aspect was right of election, it was at the moderate average, and the lowest aspect was political opinion, it was at the moderate respectively.

2) The results of comparison were found that the students of Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn campus, Chonburi branch, with different genders, age, levels of education,

occupation and monthly income had no difference of political participation in the whole view of 3 aspects.

3) The students of Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn campus, Chonburi branch had suggested some problems and solutions: 1) the aspect of political opinion; political opinions were under the rules or laws and the government did not pay attention to. Therefore, there should be the places of political opinions to give chances to the students to have political opinions 2) the aspect of right of election; the students had lack of understanding of policies of political parties. Therefore, it should be a process of analysis and synthesis and also promote virtue and ethics to students, and 3) the aspect of political communication; news and information received were distorted from reality that made the students become political tools of benefit groups or some political groups. So, there should be places for seminars or the news discussions to synthesize before the students' decision.

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ เป็นสถาบันที่ให้การศึกษา ให้ความรู้ ความเข้าใจ การศึกษาวิจัยการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย และหัวหน้าศูนย์การศึกษาชลบุรี ที่เมตตาให้กำลังใจในการจัดทำสารนิพนธ์ ขอบพระคุณพระกวี ญาณโร อาจารย์กรุณา ชันทอง และอาจารย์สมบูรณ์ พรหมหาราช ที่ช่วยแนะนำการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและคอยแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อผิดพลาด คอยให้คำปรึกษาตลอดมา

กราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก รองศาสตราจารย์ศรีชัย ท้าวมิตร และดร. สมเกียรติ จองจิตมั่น กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาและให้ความอนุเคราะห์คำแนะนำต่าง ๆ เป็นอย่างดี และพลเรือตรี รองศาสตราจารย์ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร อาจารย์ที่ปรึกษา พระครูศรีปริยัติวิธาน ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และคณาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้

กราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการสอบสารนิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอบคุณนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณพ่อคุณแม่ และญาติพี่น้องทุก ๆ คนในครอบครัว รวมถึงมิตรสหายทุก ๆ คน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้การสนับสนุนในการศึกษาวิจัยด้วยดีตลอดมา ซึ่งเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ แก่องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนทั่วไป คุณความดีและประโยชน์อันเนื่องมาจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดีนี้แด่คุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน อนึ่งหากสารนิพนธ์ฉบับนี้ มีความผิดพลาด บกพร่องที่พึงจะมี ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความยินดี

ว่าที่ร้อยตรีหญิง ศศิรัตน์ สัตตารัมย์

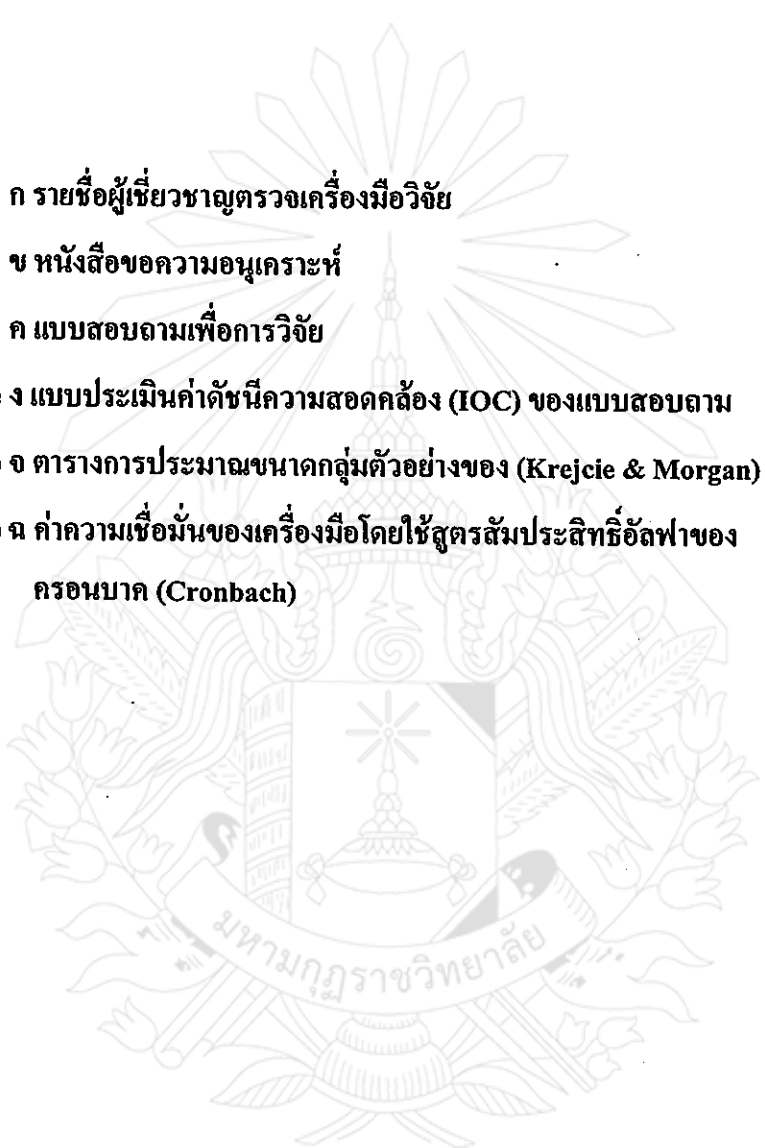
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๒
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๖
๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๗
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๙
๒.๓.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๙
๒.๓.๒ รูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๐
๒.๓.๓ ระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๕

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๒๓
๒.๔.๑ ความหมายเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น	๒๓
๒.๔.๒ ความหมายเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๒๔
๒.๔.๓ แนวคิดและการบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๕๐)	๒๕
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	๒๗
๒.๕.๑ ความหมายของการเลือกตั้ง	๒๗
๒.๕.๒ คุณค่าของการเลือกตั้ง	๓๒
๒.๕.๓ ความสำคัญของการเลือกตั้ง	๓๒
๒.๕.๔ หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้ง	๓๗
๒.๕.๕ ประเภทของการเลือกตั้ง	๓๕
๒.๕.๖ ระบบการเลือกตั้ง	๔๑
๒.๕.๗ กระบวนการตัดสินใจ	๔๔
๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	๔๖
๒.๖.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร	๔๖
๒.๖.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	๔๗
๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพระพุทธศาสนา	๕๑
๒.๘ บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการมีส่วนร่วม	๕๘
๒.๘.๑ ประวัติของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช วิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์	๕๘
๒.๘.๒ โครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๖๕
๒.๘ สภาพพื้นที่ทำวิจัย	๗๐
๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๒
๒.๑๐ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๘๑

	๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๒
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๘๒
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	๘๓
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๔
๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๘๕
๓.๕ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๖
๓.๖ การวัดค่าตัวแปร	๘๖
๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๘
๓.๘ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๘๘
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๑
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๒
๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๒
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๓
ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๓
ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมทางการการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี	๘๘
ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	๑๐๒
ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี	๑๒๔
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๒๗
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๘
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๓๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๔๒

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๔๒
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๔๕
บรรณานุกรม	๑๔๖
ภาคผนวก	๑๕๓
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	๑๕๔
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	๑๕๖
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๖๒
ภาคผนวก ง แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๑๖๘
ภาคผนวก จ ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie & Morgan)	๑๗๐
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach)	๑๗๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๗๔

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๓.๑	แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี	๘๔
ตารางที่ ๔.๑	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี จำแนกตามเพศ	๕๓
ตารางที่ ๔.๒	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จำแนกตามอายุ	๕๔
ตารางที่ ๔.๓	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา	๕๕
ตารางที่ ๔.๔	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จำแนกตามอาชีพ	๕๖
ตารางที่ ๔.๕	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๕๗
ตารางที่ ๔.๖	แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปรผลการมีส่วนร่วมทางการการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน	๕๘
ตารางที่ ๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปรผลการมีส่วนร่วมทางการการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๕๙

- ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ ๑๐๕
- ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ ๑๐๕
- ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ ๑๐๖
- ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ ๑๐๗
- ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ ๑๐๗
- ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ ๑๐๘
- ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ ๑๐๘
- ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ ๑๐๙

- ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอายุ ๑๐๕
- ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอายุ ๑๑๐
- ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๑๑
- ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๑๒
- ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๑๒
- ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๑๓
- ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๑๓

- ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับ การศึกษา ๑๑๔
- ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการ การเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามระดับ การศึกษา ๑๑๔
- ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ๑๑๕
- ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการ การเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ ๑๑๕
- ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตาม อาชีพ ๑๑๖
- ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการ การเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง จำแนก ตามอาชีพ ๑๑๖
- ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ ๑๑๗

- ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ ๑๑๗
- ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ ๑๑๘
- ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอาชีพ ๑๑๘
- ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอาชีพ ๑๑๙
- ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ๑๑๙
- ตารางที่ ๔.๔๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ๑๒๐
- ตารางที่ ๔.๔๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ๑๒๐
- ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ๑๒๑

- ตารางที่ ๔.๔๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ๑๒๑
- ตารางที่ ๔.๔๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ๑๒๒
- ตารางที่ ๔.๔๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ๑๒๒
- ตารางที่ ๔.๔๙ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ๑๒๓
- ตารางที่ ๔.๕๐ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ๑๒๔
- ตารางที่ ๔.๕๑ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ๑๒๕
- ตารางที่ ๔.๕๒ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง ๑๒๖

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า	
แผนภูมิที่ ๒.๑	โครงสร้างการบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๖๕
แผนภูมิที่ ๒.๒	โครงสร้างวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย	๗๑
แผนภูมิที่ ๒.๓	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๘๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองของประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มีวิวัฒนาการมากกว่าเจ็ดสิบห้าปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการประกาศใช้ ยกเลิก และแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมแก่สภาวะการณ์ของบ้านเมืองและกาลสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับเช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้โดยมีสาระสำคัญประการหนึ่งกล่าวถึง “การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม สาระสำคัญดังกล่าวได้กำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน”

จากสภาพสังคมในปัจจุบัน กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่สามารถตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้นได้ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยยังประสบกับปัญหาทางด้านโครงสร้างทางสังคมที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือปัญหาความแตกต่างในสังคมทั้งในด้านรายได้ อำนาจ และฐานะทางเศรษฐกิจ ระบบการเมืองที่ถูกควบคุมโดยคนกลุ่มน้อย ขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการแจกแจงทรัพยากร ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่สำคัญอันส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงกระบวนการทางการเมืองของประชาชนที่สำคัญ

นักศึกษาในฐานะที่เป็นประชาชนที่มีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้กระบวนการมีส่วนร่วมของสังคมไทยในการแสดงออกตามสิทธิเสรีภาพทางความคิดเห็น หรือกระบวนการต่าง ๆ ในทางการเมือง และจะเป็นตัวชี้วัดประเทศไทยให้ไปในทิศทางที่เจริญทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมน้อยลงจึงเป็นปัญหา จึงต้องทราบว่ากลุ่มนักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร และในที่สุดการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะสามารถเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้ คั้งนั้น จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการลดข้อจำกัดในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้น้อยลงหรือหมดไปได้ในที่สุด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นแก่การเมือง เศรษฐกิจและสังคมอย่างจริงจังของภาคประชาชนและประชาสังคม

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” เพื่อนำผลวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

๑.๓.๒ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

๑.๓.๓ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์ การศึกษาชลบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

๑.๓.๔ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์ การศึกษาชลบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

๑.๓.๕ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์ การศึกษาชลบุรีที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จำนวน ๓๖๒ รูป/คน^๒

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีใน ๓ ด้าน คือ

- ๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- ๒) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
- ๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์ การศึกษาชลบุรี

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน

^๒ฝ่ายทะเบียนสถิตินักศึกษาประจำปี, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์, ๒๕๕๓, (อัคราณา).

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๑.๕.๔ ทำให้สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์กร ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ๒) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และ ๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง

๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึง การแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมทางการเมือง โดยการแสดงความคิดเห็นของคนในเรื่องที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับบุคคลนั้น หรือชุมชนท้องถิ่นก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใด แต่ทั้งนี้ การแสดงความคิดเห็นจะต้องเป็นไปตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

๒) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของคนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน

๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กระบวนการในการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การให้ข้อมูลผ่านสื่อ โดยผู้ใช้สื่อ เพื่อให้ผู้ฟัง หรือประชาชนได้รับทราบเจตนาของสื่อ และผู้ใช้สื่อ โดยสื่ออาจจะโน้มน้าวจิตใจ ให้ประชาชนได้คล้อยตามความคิดเห็นหรืออุดมการณ์ของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มุ่งหวังไว้ และมีพฤติกรรมการเมืองที่สนับสนุนความคิดเห็น

หรืออุดมการณ์ที่นักการเมืองหรือพรรคการเมืองได้นำเสนอนั้น ๆ ซึ่งมีการคัดลอกตามความคิดเห็นทางความคิดของผู้ส่งสาร

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามในสารนิพนธ์นี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ เพศ คือ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ ซึ่ง แบ่งเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มอายุ ๒๕ ปีลงมา, ๒) กลุ่มอายุ ๒๖ - ๓๐ ปี, ๓) กลุ่มอายุ ๓๑ - ๓๕ ปี, ๔) กลุ่มอายุ ๓๖ - ๔๐ ปี และ ๕) กลุ่มอายุ ๔๑ ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของนักศึกษาที่ศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๔ ซึ่งตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งออกเป็นนักศึกษา ๑) ระดับปริญญาตรีปีที่ ๑, ๒) ระดับปริญญาตรีปีที่ ๒, ๓) ระดับปริญญาตรีปีที่ ๓, ๔) ระดับปริญญาตรีปีที่ ๔, ๕) ระดับปริญญาโทปีที่ ๑, และ ๖) ระดับปริญญาโทปีที่ ๒

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ ซึ่ง แบ่งเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย, ๒) พนักงานเอกชน / รับจ้าง, ๓) ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ, ๔) พระภิกษุ / สามเณร และ ๕) ไม่ได้ประกอบอาชีพ

รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงาน หรือรายได้ที่ได้รับเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยต่อเดือน แบ่งเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ๑) รายได้ ๑๐,๐๐๐ บาทลงมา, ๒) รายได้ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐, ๓) รายได้ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท และ ๔) รายได้ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมารวบรวมเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพระพุทธศาสนา

๒.๘ บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการมีส่วนร่วม

๒.๙ สภาพพื้นที่ที่ทำการวิจัย

๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑๑ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

สิริพัฒน์ ลากิจิตรได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์การ ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์ โดยมี

เป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึก
ร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย*

นุชาวดี อิศรภักดี ได้ให้ความหมายและหลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า
หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชน
ทั้งในรูปส่วนบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามาร่วมใน
การดำเนินงานในเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องราวมารวมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการ
พัฒนาที่กำหนดไว้”

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่
ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และกระจาย
ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี
ในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่ง
แสดงออกในรูปของการตัดสินใจ ในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตัวเอง”

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ คือ

- ๑) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- ๒) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- ๓) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
- ๔) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล^๒

*สิริพัฒน์ ลาภจิตร, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน”,
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย),
๒๕๕๐, หน้า ๒๖.

^๒นุชาวดี อิศรภักดี, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย : กรณีศึกษา
พนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๘, หน้า ๗.

^๓ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร :
ศักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๒.

^๔เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์
โสภณการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๑๐.

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์การ ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม

๒.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Weiner นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้กล่าวไว้ โดยแยกเป็น ๑๐ ความหมายดังนี้^๕

- ๑) การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศเพื่อให้สนองตอบต่อความต้องการใดๆ
- ๒) ความหมายที่จะสร้างผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ๑) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย และได้รับการรับรองว่าถูกต้อง
 - ๔) การใช้สิทธิเลือกตัวแทน เพื่อเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเอง
 - ๕) การแยกตัวเองออกจากการเมือง หรือเกิดความเฉยชาหรือเมินเฉยทางการเมือง เป็นการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองหรือไม่กระทำการใดๆทางการเมืองเลย เพราะความรู้สึกลึกๆ แม้จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวก็ไม่ทำให้เกิดผลใดๆ
- ๖) ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องทางการเมือง หรือเป็นผู้ที่ชอบกระทำกิจกรรมทางการเมือง
- ๗) การต่อเนื่องอย่างคงที่ซึ่งอาจเป็นการกระทำทั้งแบบที่ใช้ความรุนแรงและแบบที่ไม่ใช้ความรุนแรง
- ๘) การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง มุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะหรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการกระทำต่างๆ ของหน่วยงานราชการ
- ๙) การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติเท่านั้นแต่บางคนมองว่า จะต้องรวมถึงกิจกรรมที่กระทบต่อองค์กรส่วนท้องถิ่นด้วย

^๕Weiner, อังในพีระศักดิ์ หินเมืองเก่า, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอบางขุ่มน้อย จังหวัดศรีสะเกษ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๕, หน้า ๒๖ - ๒๘.

๑๐) การกระทำที่มีลักษณะเป็น “การกระทำทางการเมือง”^๖

จากความหมายทั้ง ๑๐ นี้ นำมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องมีองค์ประกอบย่อยๆ ๓ ประการคือ

- ๑) จะต้องมีกิจกรรมและต้องมีการกระทำ
- ๒) การกระทำนั้นจะต้องเป็นไปโดยสมัครใจ
- ๓) จะต้องเลือกหรือทางให้มากกว่าหนึ่งเสมอ

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒.๓.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองที่แสดงออกถึงพฤติกรรม การกระทำหรือกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ในระบบการเมืองโดยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจ อย่างไม่เป็นทางการ และรวมไปถึงการดำเนินการอย่างเป็นทางการที่เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น^๗

จันทนา สุทธิจारी ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ^๘

ชูวงศ์ ฉายะบุตร ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความหมายรวมไปถึงการให้ความร่วมมือ การสนับสนุนต่อระบบการเมือง

^๖ตราโมทย์ เพ็ชรชัย, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, หน้า ๓๒.

^๗วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย”, เอกสารการสอนชุดวิชา สถาบันและกระบวนการทางการเมือง, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), ๒๕๔๕, หน้า ๔๒๐.

^๘จันทนา สุทธิจारी, การประชุมวิชาการ สถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), ๒๕๔๔, หน้า ๔๑๐ - ๔๑๑.

การมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการมีส่วนร่วม โดยอ้อม ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดปัญหาจนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองต่อไป^๕

นุชาวดี อิศรภักดี ได้ให้ความหมายและหลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การ อาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้^๖

โรเบิร์ต (Robert) นักรัฐศาสตร์ชาวอังกฤษ กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เป็นกิจกรรมที่กระทำโดยสมัครใจ ของแต่ละบุคคลในกิจกรรมทางการเมืองรวมถึงการลงคะแนนเสียง การเป็นสมาชิก และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางการเมือง เช่น ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ สถาบันทางการเมือง อีกทั้งกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ เช่น การอภิปรายทางการเมือง หรือร่วมชุมนุมเพื่อรับฟังเหตุการณ์ความเป็นไปทางการเมือง การชักชวนทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ของทางราชการ หรือสมาชิกทางการเมืองนั้น

นักวิชาการหลายท่านได้ทำการจำแนกถึงลักษณะและรายละเอียดของกิจกรรมเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งที่มีความคล้ายคลึงกัน และที่มีความแตกต่างกันไป

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ กระบวนการทางการเมืองที่แสดงออกถึงพฤติกรรมการกระทำหรือกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ในระบบการเมือง อันหมายถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องทางการเมืองตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้

๒.๓.๒ รูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ของกิจกรรมทางการเมืองหลายอย่างรวมกันอยู่ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ก็มุ่งที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ทั้งสิ้นรูปแบบต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละสังคมอาจเน้นหรือให้ความสำคัญแตกต่างกันไป บางสังคมอาจให้ความสำคัญกับการ ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับชาติ แต่บาง

^๕ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : พิชฌเศศ พริ้นติ้ง, ๒๕๓๕), หน้า ๓๔.

^๖นุชาวดี อิศรภักดี, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย กรณีศึกษาพนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๗.

สังคมอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปของการเดินขบวนประท้วงรัฐบาลก็ได้ นอกจากนี้ในการที่บุคคลแต่ละคนจะยึดเอาการมีส่วนร่วมในรูปแบบใดๆ เป็นแนวทางย่อมที่จะต้องมีการขบวนการที่แตกต่างกันไปด้วย พวกที่เข้าไปช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้ง อาจดำเนินการได้โดยการเข้าเป็นสมาชิกพรรคต่างๆ ปฏิบัติการตามแนวทางหรือแนวนโยบายที่พรรควางไว้ให้ ส่วนพวกที่ติดต่อโดยตรงกับผู้แทนราษฎรเพื่อหวังที่จะให้ผู้แทนช่วยเหลือการใดๆ ก็ย่อมที่จะใช้กระบวนการที่ต่างกันไป

Verba, Nie and Kim ได้ให้คำนิยามของคำว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นรูปแบบต่างๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะแบ่งออกเป็น ๔ รูปแบบคือ

๑) การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นกิจกรรมของบุคคลแต่ละคน ในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในการปกครอง สิทธิในการเลือกตั้งจึงอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการควบคุมรัฐบาล แต่การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจะแตกต่างไปจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่นๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดโอกาสให้ เช่น ๔ ปีต่อครั้ง จึงทำให้ความรู้สึกสร้างสรรค์ของคนมีน้อยมาก

๒) กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกันกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่เป็นรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนอาจใช้เพื่อเพิ่มอิทธิพลที่เขาพึงมีต่อผลของการเลือกตั้งนอกเหนือไปจากเสียงหนึ่ง เสียงที่เขาได้จากสิทธิในการเลือกตั้งแล้ว กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงนั้นเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างยากเมื่อเปรียบเทียบกับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๓) กิจกรรมของชุมชนเป็นกิจกรรมของกลุ่มหรือองค์กรที่ราษฎรร่วมกันดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมือง ในกรณีที่ราษฎรจะร่วมมือกันเพื่อใช้อิทธิพลต่อการดำเนินงานของรัฐบาล กิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

๔) การติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นรูปแบบสุดท้ายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และจะเกี่ยวเนื่องกับราษฎรรายบุคคลไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเพื่อให้แก้ไขปัญหาใดๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลน้อยมาก**

**นีย์ และเวอเวอร์บา, อังโนร็อยเอกหญิง สรวงสุคา พูลเจริญ, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษากรณีคนตาบอด", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๒, หน้า ๑๘.

จรรยา สุภาพ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมแบบกรีก (greek system) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ (citizen) ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรงซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐ ประชุมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และกำหนดนโยบายรวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

๒) การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (roman system) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ของสภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

๓) การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (feudal system) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านาย (lord) กับไพร่ (vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (lord) มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองแก่ไพร่ (vassal) ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ และมีประสิทธิภาพได้รับการคุ้มครองประชาชนทั่วไปมีสิทธิเช่นนี้เหมือนกัน จึงถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบปราศจากความเสมอภาค

๔) การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss system) มีลักษณะสำคัญคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงเช่นเดียวกับระบบกรีก

๕) การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (new England system) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบสวิส สำหรับประเทศแรกที่พยายามปฏิรูปการปกครองให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้คือประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ. ๑๒๑๕ ได้มีการตกลงต่อรองกันระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับขุนนาง เพื่อฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิแมกนา คาร์ตา (Magna - Carta) ขึ้นซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้

ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในรัฐบาลต่อมาโอลิเวอร์ ครอมเวลล์ (Oliver Cromwell) ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการที่ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนทุกคนควรมีสิทธิมีตัวแทนในสภานิติบัญญัติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติฝรั่งเศส ปี พ.ศ. ๑๗๘๙ สิทธิของการเข้าร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงขยายออกไป ทำให้เกิดหลักเสรีภาพ ความเสมอภาคและการนำเอาเจตนารมณ์ของปวงชนมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นให้สหรัฐอเมริกาได้มีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตั้งแต่สมัยที่ แซมมวล อัดัม (Samuel Adams) ร่วมกับ ประชาชนเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองจากอังกฤษ และ โทมัส เพน (Thomas Paine)

ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนระลึกและสำนึกถึงความสำคัญในการที่จะเข้าไปดำเนินการปกครองตนเอง โดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นขยายไปจนถึงระดับชาติ^{๑๖}

บุญเสริม นาคสาร ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงของประชาชนในปัจจุบัน ไว้ดังนี้

๑) การแสดงประชามติ (Referendum) มีการให้ประชาชนเข้าร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งจะออกมีผลบังคับให้แก่คนที่ผ่านการพิจารณาของสภาในขั้นต้นมาแล้ว ประชามตินี้อาจจะมีทั้งแบบบังคับให้ประชาชนต้องแสดงประชามติและไม่บังคับให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าจะมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

๒) การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย (Initiative) เกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลานานแล้ว ได้แก่ การชุมนุมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกับวิธีการแบบประชุมชาวเมือง (town - meeting) ในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการเสนอกฎหมายรูปการจะเป็นการทำคำร้องและลงมติในบัตรเลือกตั้งจุดประสงค์ของการริเริ่มให้เสนอกฎหมายนี้เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่าง โดยไม่ต้องฟังความเห็นของสภา

๓) การเลือกออก (Recall) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง

๔) การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (Plebiscite) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถตัดสินใจปัญหานั้น ๆ ได้

๕) การเลือกตั้งตัวแทน (election) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตัวแทนเพื่อไปทำหน้าที่บริหารงาน^{๑๗}

อัลมอนด์ และโพเวล (Almon & Powell, ๑๙๗๖, pp. ๑๔๕ - ๑๔๖) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ละเอียดชัดเจน โดยแบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น ๒ รูปแบบใหญ่ ๆ คือ ๑) Conventional forms ๒) Unconventional forms

^{๑๖} จรูญ สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๑๓๓.

^{๑๗} บุญเสริม นาคสาร, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ผลในทางปฏิบัติเมื่อครบรอบหกปีของการปฏิรูปการเมือง", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๔๘, หน้า ๒๖.

โดยแต่ละรูปแบบยังจำแนกออกเป็นแบบย่อย ๆ อีก ดังนี้

- ๑) Conventional forms
 - ๑.๑) การออกเสียงเลือกตั้ง
 - ๑.๒) การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
 - ๑.๓) กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
 - ๑.๔) การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ
 - ๑.๕) การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง
- ๒) Unconventional forms
 - ๒.๑) การยื่นข้อเรียกร้อง
 - ๒.๒) การเดินขบวน
 - ๒.๓) การเข้าประจันหน้ากัน
 - ๒.๔) การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
 - ๒.๕) การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
 - ๒.๖) สงครามกองโจรและการปฏิวัติ^{๑๕}

มิลเบรท (Milbarth) ได้จำแนกรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไว้ ๖ รูปแบบด้วยกัน คือ

- ๑) การเลือกตั้ง
- ๒) เป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง
- ๓) เป็นผู้มืบทบาทในชุมชน
- ๔) มีการติดต่อกับทางราชการ
- ๕) เป็นผู้ประท้วง
- ๖) เป็นผู้สื่อข่าวสาร^{๑๕}

^{๑๕}อัลมอนต์ และ โทเวล, อังโนศักดิ์สุนทร ขวลาจันทร, แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : อรุณลาดพร้าว, ๒๕๓๖), หน้า ๑๕.

^{๑๕}มิลเบรท, อังโน อำพร สุคนธ์คนสุข, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๘, หน้า ๖.

Huntington and Nelson ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่ก็ได้เพิ่มเติมบางรูปแบบเพื่อให้สมบูรณ์ลัทธิครอบคลุมเนื้อหามากยิ่งขึ้น ดังนี้

๑) กิจกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งด้วย

๒) การล๊อบบี้ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนร่วมก็ได้

๓) กิจกรรมองค์กรเป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใด โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะหรืออาจเป็นผลประโยชน์ของส่วนร่วมก็ได้

๔) การติดต่อหมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือข้าราชการเป็นการส่วนตัว โดยปกติมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือครอบครัว

๕) การใช้กำลังรุนแรง คือ กิจกรรมที่พยายามจะสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจในนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมืองเช่นการทำรัฐประหารหรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เช่น การปฏิวัติก็ได้^{๑๖}

๒.๓.๓ ระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การจำแนกพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น นอกจากจะจัดแบ่งเป็นรูปแบบต่าง ๆ แล้วยังสามารถจัดลำดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปมากได้อีกด้วยการจัดลำดับดังกล่าวไม่มีมาตรฐานแน่นอนขึ้นอยู่กับนักวิชาการผู้จัด จะให้ความสำคัญแต่ละกิจกรรมมากน้อยอย่างไร

เลสเตอร์ มิลเบธ ได้จัดลำดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น ๑๔ ระดับด้วยกัน ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กิจกรรมของผู้สนใจทางการเมือง

ขั้นที่ ๑ การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง

^{๑๖}ซิงทิงตัน และเนลสัน, อังในนันทนา วรธภูติ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษากรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๘, หน้า ๒๒.

- ขั้นที่ ๒ การใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ขั้นที่ ๓ การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง
- ขั้นที่ ๔ การชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน

กลุ่มที่ ๒ กิจกรรมปรับเปลี่ยนทางการเมือง

- ขั้นที่ ๕ การคิดระดมหรือสตีกเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน
- ขั้นที่ ๖ การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
- ขั้นที่ ๗ การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง
- ขั้นที่ ๘ การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง

กลุ่มที่ ๓ กิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง

- ขั้นที่ ๙ การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
- ขั้นที่ ๑๐ การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
- ขั้นที่ ๑๑ การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
- ขั้นที่ ๑๒ การร่วมระดมทุน
- ขั้นที่ ๑๓ การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง
- ขั้นที่ ๑๔ การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

จากลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองดังกล่าว มิลเบรธ พบว่าพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงจากผู้ไม่สนใจทางการเมืองไปสู่ผู้สนใจทางการเมืองและใน ส่วนของผู้ที่สนใจการเมืองนั้น บุคคลจะมีพฤติกรรมการเกี่ยวพันทางการเมืองจากลำดับต่ำไปสู่ ลำดับสูง แต่อย่างไรก็ตาม การแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลอาจจะ แตกต่างกันไป ตามเวลาและสถานการณ์ หรือแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม แต่จะไม่แตกต่างกัน กว่าหนึ่งหรือสองลำดับขั้นเท่านั้น^{๑๖}

เลสเตอร์ มิลเบรธ (Milbrath) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบไปด้วยฐานคติ (Assumption) สำคัญ ๒ ประการ คือ

ประการแรก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับการกระทำอื่นๆ ทางการเมืองด้วย

^{๑๖}เลสเตอร์ มิลเบรธ, อ้างในกฤติชัย เพ็ญศิริ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๘, หน้า ๒๒.

ประการที่สอง ความเกี่ยวพันทางการเมือง (Political Involvement) มีลักษณะเป็นลำดับชั้น (Hierarchy) กล่าวคือ บุคคลที่อยู่ในลำดับชั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมทางการเมืองเหมือนกัน ผู้ที่มีลำดับชั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองในลำดับสูงจะครอบคลุมกิจกรรมทางการเมืองในลำดับที่ต่ำกว่าด้วย

จากฐานคิดดังกล่าว มิลเบธ ได้นำเสนอกรอบแนวคิดว่าด้วยลำดับชั้นของการเกี่ยวพันทางการเมือง (The Hierarchy Of Political Involvement) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลว่าจะเริ่มต้นจากลำดับต่ำสุดคือการไม่สนใจทางการเมือง ไปสู่การสนใจทางการเมืองและในส่วนของ การสนใจทางการเมือง ก็จะแบ่งเป็นลำดับชั้นจากต่ำสุดไปสู่สูงสุดดังต่อไปนี้

ลำดับชั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองจะมีอยู่ ๑๔ ชั้น แต่สามารถแบ่งเป็น ๓ กลุ่มมีดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กิจกรรมของผู้สนใจทางการเมือง

ขั้นที่ ๑ การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง

การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมือง (Political Stimuli) จากสิ่งแวดล้อมมากพอสมควร จนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอุทิศความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐานเบื้องต้นที่จำเป็นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ แม้ว่าโดยทั่วไปปัจจัยกระตุ้น (Stimulate) จะถูกส่งผ่านสื่อต่างๆมากมาย แต่บางคนอาจจะให้ความสนใจเพียงเล็กน้อย หรือไม่ให้ความสนใจเลย การที่บุคคลจะตอบสนองต่อปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองอย่างไร ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเฉพาะบุคคล โดยทั่วไปการที่บุคคลได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองมาก จะยิ่งทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ ๒ การใช้สิทธิเลือกตั้ง

โดยทั่วไปการที่ประชาชนจะใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้คู่แข่งทางการเมืองจะต้องแสดงความรู้ ความสามารถ และการเป็นคนมีคุณธรรม เพื่อขอรับความไว้วางใจหรือขอฉันทานุมัติจากประชาชนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นับว่าสำคัญมาก

โดยทั่วไปการใช้สิทธิ์เลือกตั้งประกอบด้วยเงื่อนไข ๒ ประการคือ ประการแรก การตัดสินใจว่าจะไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งหรือไม่ ประการที่สอง การตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคใดหรือนักการเมืองใด ซึ่งเงื่อนไขทั้ง ๒ ประการขึ้นอยู่กับกระบวนการหล่อหลอมทางการเมืองของแต่ละบุคคล และปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ โดยทั่วไปบุคคลจะรู้ล่วงหน้าว่าจะมีการเลือกตั้งเมื่อใด ดังนั้นบุคคลจึงมีโอกาเตรียมการตัดสินใจไว้ได้ล่วงหน้า

ขั้นที่ ๓ การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง

โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ดังนั้นบุคคลที่คิดว่าคนไม่ได้รับประโยชน์อย่างใดจากระบบการเมืองก็จะไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่งการพูดคุยทางการเมือง แต่ละบุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อตนอย่างไร จะให้ความสนใจการเมืองมาก โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นระดับความสนใจเกี่ยวกับการริเริ่มพูดคุยทางการเมืองจึงแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล บางคนไม่สนใจ บางคนสนใจมาก บางคนเป็นผู้รับฟัง บางคนเป็นผู้นำในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และผู้ที่เป็ผู้นำในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอาจจะมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง มากกว่าผู้รับฟังความเห็นจากผู้อื่น

ขั้นที่ ๔ การชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน

การแสดงออกในการชักจูงให้ผู้อื่น ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งบุคคลที่ตนเองสนับสนุน นับเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่งของผู้ที่สนใจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง ลักษณะของการแสดงออกเช่นนี้มีลักษณะคล้ายกับการเป็น “หัวคะแนน” ของผู้แข่งขันทางการเมือง เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพูดคุยทางการเมือง ทั้งนี้เพราะได้แสดงความคิดเห็นและเชื่อว่าผู้ที่ตนสนับสนุนจะเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดี สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ ๒ กิจกรรมปรับเปลี่ยนทางการเมือง

ขั้นที่ ๕ การติดกระดุมหรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน

เป็นการแสดงออกอย่างเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปรู้ว่าตนให้การสนับสนุนพรรคการเมืองใด หรือคู่แข่งทางการเมืองคนใด ทั้งนี้เพราะการติดกระดุมที่เป็นสัญลักษณ์ของพรรคหรือของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ปกเลื้อย ย่อมเป็นการประกาศตนในฐานะผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน หรือการติดสติ๊กเกอร์ที่รถยนต์ ย่อมเป็นการแสดงเจตนาารมณ์ของเจ้าของรถยนต์ว่าตนสนับสนุนผู้ใด และมีลักษณะองค์การช่วยโฆษณาเผยแพร่อีกทางหนึ่งด้วย การกระทำเช่นนี้อาจมีผลในการโน้มน้าวผู้

ใกล้ชิดที่ยังไม่ได้ตัดสินใจให้เข้าร่วมสนับสนุนเช่นเดียวกับคนได้ โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจะสามารถสร้างอิทธิพลในการชักจูงได้ง่าย

ขั้นที่ ๖ การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง

การกระทำทางการเมืองในระดับนี้แสดงว่าบุคคลดังกล่าวได้เพิ่มระดับความสนใจทางการเมืองขึ้น จนถึงกับอยากจะสัมผัสพูดคุย หรือสื่อความเห็นโดยตรงกับผู้นำทางการเมือง โดยอาจจะเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือให้กำลังใจนักการเมืองให้มีขวัญและกำลังใจในการต่อสู้ต่อไป

โดยทั่วไปมีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่ติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองโดยตรง การติดต่อกับผู้นำทางการเมืองอาจกระทำได้โดยการส่งจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ หรือการติดต่อพูดคุยโดยตรง การได้ติดต่อกับผู้นำทางการเมืองโดยตรงอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลเกิดความสนใจทางการเมืองมากขึ้น จนเปลี่ยนฐานะจากผู้สนใจให้การสนับสนุนไปสู่การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง

ขั้นที่ ๗ การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง

เป็นการแสดงออกถึงการสนับสนุนทางการเมืองที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะในระบบประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะการรณรงค์และการแข่งขันเลือกตั้ง เป็นกระบวนการที่มีค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้น การที่บุคคลร่วมบริจาคเงินย่อมแสดงถึงความมุ่งมั่นในการสนับสนุนอย่างจริงจังและอาจพัฒนาไปสู่การเป็นผู้นำเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงในฐานะสมาชิกที่สำคัญของพรรค

การเงินเป็นอาวุธสำคัญในการต่อสู้กับคู่แข่ง มีบางคนเห็นการสนับสนุนทางการเงินเป็นเรื่องผิดศีลธรรม ซึ่งเป็นความคิดเห็นของคนจำนวนน้อยที่ยังไม่เข้าใจความจำเป็นในกระบวนการแข่งขันทางการเมือง แต่โดยส่วนใหญ่ผู้สมัครแข่งขันจะเป็นผู้จัดหาทุนเพื่อค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของตนเอง

ขั้นที่ ๘ การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง

เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เป็นการแสดงถึงความเห็นพ้องและความผูกพันที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การเข้าร่วมประชุมและการเข้าร่วมชุมนุมย่อยเป็นการแสดงออกซึ่งการสนับสนุนทั้งทางกายและทางจิตใจ เป็นการร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน เป็นการแสดงออกซึ่งการสังกัดกลุ่มอย่างชัดเจน การแสดงออกเช่นนี้เป็นพลังสำคัญในการต่อสู้ทางการเมือง และเป็นสิ่งที่ผู้แข่งขันทางการเมืองมีความประสงค์จะได้รับการสนับสนุนมาก

อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมประชุมของผู้สนใจทางการเมืองบางคนอาจไม่มีข้อผูกพันในการสนับสนุนก็ได้ เพราะเพิ่งจะเริ่มต้นให้ความสนใจเท่านั้น แต่ในหลายกรณีการเข้าร่วมประชุมเป็นกิจกรรมของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมต่อสู่ทางการเมือง โดยเฉพาะผู้ที่เข้าร่วมบ่อย ๆ แสดงว่ามีความผูกพันสูง ผู้ที่มีความเกี่ยวพันทางการเมืองสูง โดยทั่วไปจะเข้าร่วมประชุม ทั้งการประชุมแกนนำและการประชุมกลยุทธ์

กลุ่มที่ ๓ กิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง

ขั้นที่ ๔ การร่วมรณรงค์ทางการเมือง

เป็นกิจกรรมสำคัญในการขยายความสนับสนุนจากประชาชนให้มีความกว้างขวาง และทั่วถึง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองเป็นการแสดงออกซึ่งการมีภารกิจร่วมกันของผู้ที่สนใจทางการเมือง การร่วมรณรงค์ทางการเมืองจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความมั่นใจและความรู้สึที่ดีต่อพรรคการเมืองและต่อคู่แข่งทางการเมือง ต้องการแสดงให้เห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในความสำเร็จของการต่อสู้ทางการเมืองนั้นด้วย

การร่วมรณรงค์ทางการเมืองอาจกระทำได้หลายกรณี อาทิ การพิมพ์จดหมาย การส่งจดหมาย การติดโปสเตอร์หรือการเกาะประตูบ้านเพื่อชักจูงประชาชนให้ช่วยสนับสนุน หรือการร่วมโฆษณาชักจูงประชาชนด้วยการให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ประชาชน ให้ประชาชนเกิดความสนใจที่จะให้การสนับสนุน เป็นต้น

ขั้นที่ ๑๐ การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง

เป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจนว่าตนเองสังกัดพรรคใด และเป็นการยอมรับภารกิจในฐานะสมาชิกของพรรคที่จะต้องช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของพรรค การขยายความศรัทธาให้แพร่หลายในหมู่ประชาชน และการร่วมผลักดัน เพื่อให้พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

ลักษณะสำคัญของการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทในพรรค คือการแสดงออกว่าสังกัดพรรคใด การจ่ายเงินบำรุงพรรค การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของพรรค ในสหรัฐอเมริกา มีประชากรน้อยกว่าร้อยละ ๕ ที่มีบทบาทเป็นสมาชิกสำคัญของพรรค

ขั้นที่ ๑๑ การร่วมประชุมแกนนำของพรรค

เป็นการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมของพรรค กล่าวได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง บุคคลที่จะเข้ามามีบทบาทในการร่วมประชุมแกนนำพรรค หรือการร่วมประชุมวางแผนกลยุทธ์ของพรรค โดยทั่วไปจะต้องผ่านการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญของพรรค จนพรรคเกิดความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นว่าจะเสริมสร้างกิจกรรมของพรรคให้มีความแข็งแกร่ง สามารถที่จะเอาชนะคู่แข่งขั้นทางการเมืองได้

ผู้ที่จะมีบทบาทในการเข้าร่วมประชุมแกนนำของพรรคส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งสำคัญในพรรค หรือในคณะกรรมการเกี่ยวกับการรณรงค์ของพรรค บุคคลระดับนี้จึงมีบทบาทในการร่วมตัดสินใจ เพื่อการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองโดยตรง ซึ่งจะมีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น

ขั้นที่ ๑๒ การร่วมระดมทุน เป็นกิจกรรมของสมาชิกพรรคระดับสูง ผู้ที่จะอยู่ในฐานะที่จะระดมทุนให้แก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถแล้วยังต้องเป็นผู้ที่มีฐานะดีและอยู่ในวิสัยที่จะบริจาคด้วย เพื่อให้สามารถติดต่อกับบุคคลชั้นสูงในสังคมที่มีฐานะดีและอยู่ในวิสัยที่จะบริจาคทรัพย์สินเพื่อร่วมสนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองได้ ผู้ระดมเงินทุนจึงเป็นคนกลางที่มีความสำคัญทางการเมือง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักการเมือง ซึ่งสามารถจะสนองตอบต่อความต้องการของผู้บริจาคเงินได้

ขั้นที่ ๑๓ การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง

อาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะการเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมืองก็เพื่อให้ประชาชนพิจารณาให้ความไว้วางใจ บุคคลที่จะมีบทบาทในระดับนี้ได้ ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ จะต้องเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถสร้างความนิยมศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชนได้ ประการสำคัญจะต้องสร้างความประทับใจให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง สามารถทำให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ว่าจะเป็นผู้นำความสำเร็จและการมีชีวิตที่ดียิ่งขึ้นมาสู่ประชาชน ส่วนระดับความสามารถของผู้เสนอตัวเข้าแข่งขันจะแตกต่างกันไปตามระดับตำแหน่งที่จะเข้าไปรับผิดชอบ อาทิ นายกรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการ หรือผู้นำประเทศ

ขั้นที่ ๑๔ การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เป็นการแสดงออกทางการเมืองในระดับสูงสุดเป็นผลจากการได้รับชัยชนะจากการเสนอตัวเข้าแข่งขันทางการเมือง การแสดงบทบาทในฐานะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะจะมีผลกระทบต่อความศรัทธาเชื่อมั่นของประชาชนในระยะยาว ตำแหน่งทางการเมืองมีความสามารถในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดี มีความสุข จะทำให้พรรคได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อโอกาสที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งต่อไปด้วย ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่สามารถบริหารประเทศให้เป็นไปตามความคาดหวังของประชาชน จะส่งผลกระทบต่อประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อพรรคการเมืองที่สังกัดด้วย และจะทำให้โอกาสที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

ครั้งต่อไปเป็นไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้น การแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงเป็นบทบาทสำคัญสูงสุดของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง

จากลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองดังกล่าว มิลเบรธ พบว่าพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงจากผู้ไม่สนใจทางการเมืองไปสู่ผู้สนใจทางการเมืองและในส่วนของผู้ที่สนใจการเมืองนั้น บุคคลจะมีพฤติกรรมการเกี่ยวพันทางการเมืองจากลำดับต่ำไปสู่ลำดับสูง แต่อย่างไรก็ตาม การแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลอาจจะแตกต่างกันไป ตามเวลาและสถานการณ์ หรือแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม แต่จะไม่แตกต่างกันกว่าหนึ่งหรือสองลำดับขั้นเท่านั้น^{๔๔}

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสรุปว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงการที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐหรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มตน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มีหลายมาตราที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นทางการอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญได้มีการเปิดกว้างทั้งด้านรูปแบบ และวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ และการกระทำใดที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือเลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพูดคุยเรื่องการเมือง การช่วยพรรคการเมืองในการรณรงค์หาเสียง การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง การเป็นผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง หรือแม้แต่การเดินขบวนประท้วงหรือสนับสนุนการดำเนินการของรัฐที่ยังผลให้ตนเองได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทน คือการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งผู้แทนที่ไม่มีการทุจริต และไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง

^{๔๔} เลสเตอร์ มิลเบรธ, อังโนตราโมทย์ เพ็ชรชัย, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, หน้า ๒๘.

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๒.๔.๑ ความหมายเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

นักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น ไว้ว่า

๑) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญหาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

๒) ทักษะ ประมาณาการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่นทักษะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว^๑

สุชา จันทร์เอม กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทัศนคติ คนเรามักจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ^๒

สุรางค์ จันทร์เอม กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่ หรืออาจเห็นด้วยตามทัศนคติ คือ การที่บุคคลมีความรู้สึกต่างๆ ไปต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ส่วนความคิดเห็นคือการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ^๓

โยธิน ศันสนยุทธ และ จุมพล พูลภัทรชีวัน ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางด้อยค่าเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อถือ ความคิดเห็น ดังกล่าวอาจประกอบด้วย องค์ประกอบทางอารมณ์ หรือทางพฤติกรรมด้วยก็ได้^๔

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๓๐.

^๒สุชา จันทร์เอม, จิตวิทยาวัยรุ่น, (กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา, ๒๕๒๐), หน้า ๒๓.

^๓สุรางค์ จันทร์เอม, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา, ๒๕๒๐), หน้า ๔๓.

^๔โยธิน ศันสนยุทธ และ จุมพล พูลภัทรชีวัน, จิตวิทยาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๕), หน้า ๕๖.

จุมพล นิภาเกษม กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก^{๒๓}

สรุปได้ว่าการแสดงความคิดเห็น หมายถึง ความคิด ความเห็น การใช้สื่อสารต่าง ๆ เช่นสิ่งที่ เป็นวัจนะภาษา อวัจนะภาษา คำพูด ข้อเขียน ท่าที การคาดคะเน หรือบทความถึงนำเสนอต่อสังคมตามทัศนะผ่านความรู้สึกทางอารมณ์ในการวิพากษ์วิจารณ์ ของผู้พูด ผู้เขียนที่แสดงต่อเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างสร้างสรรค์

๒.๔.๒ ความหมายเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

การแสดงความคิดเห็นของประชาชนด้วยวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา ๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๕๐)

จากการที่รัฐธรรมนูญฉบับ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้มากมายหลายมาตรา และหนึ่งในสิทธิและเสรีภาพที่สำคัญและได้มีการบัญญัติรับรองเอาไว้เป็นครั้งแรก นั่นก็คือ สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา ๕๕ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยการใช้สิทธิและเสรีดังกล่าวนี้จะต้องเป็นไปตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยกำหนดให้ “กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงได้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๗ ขึ้น แต่ยังคงอยู่ในระหว่างจัดทำ

จึงได้มีการประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้นมาใช้บังคับแทนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๕^{๒๔}

ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาการแสดงความคิดเห็นของประชาชนตาม มาตรา ๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๕๐) จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาถึง แนวความคิดและการบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่ง

^{๒๓}จุมพล นิภาเกษม, “ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการปรับปรุงระบบ แผนพัฒนาเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์บัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๓๖, หน้า ๖๔.

^{๒๔}ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร (๒๕๕๐) : ๘๐.

๒.๔.๓ แนวความคิดและการบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๕๐)

๑) สิทธิในการรับทราบข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากรัฐตามมาตรา ๕๗ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในการที่จะได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาต หรือการดำเนิน หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับคน หรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของคนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว^{๒๕}

๒) สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน^{๒๖}

มาตรา ๕๖ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ^{๒๗}

๒.๑) บุคคลที่มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น

บุคคลที่มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นตามมาตรานี้จะต้องเป็น

- (๑) บุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น
- (๒) บุคคลที่มีส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับคนหรือชุมชนท้องถิ่นจากการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น

^{๒๕} มีชัย ฤชุพันธุ์, “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๒๔ (๒๕๕๐) : ๑ / ๒๔.

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

๒.๒ โครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สำหรับการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็น จะต้องเป็นโครงการที่มีแนวโน้มที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านรวมกัน ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

- (ก) ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (ข) ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน
- (ค) ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน
- (ง) ผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญที่เกี่ยวกับบุคคล
- (จ) ผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญที่เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิด “ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม” นั้น รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๖ วรรค ๒ บัญญัติห้ามดำเนินโครงการกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบในลักษณะดังกล่าวโดยสิ้นเชิงเว้นแต่ว่าจะได้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมเสียก่อน ส่วนโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบที่มีลักษณะเป็น “ผลกระทบทั่วไป” นอกเหนือจากผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบประเภทใดใน ๔ ประเภทที่เหลือ มาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญมิได้ห้ามดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวโดยสิ้นเชิง แต่ก็มีได้หมายความว่าโครงการหรือกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวจะสามารถดำเนินการได้ทันที เนื่องจากได้มีการกำหนดมาตรการบางอย่างขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ “บุคคล” มีสิทธิจะร้องขอ “ข้อมูล” คำชี้แจงและ “เหตุผล” จากรัฐและสิทธิของบุคคลในการร้องขอให้รัฐจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๒.๓) ระยะเวลาของการจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

สิทธิของบุคคลในการร้องขอให้รัฐจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องทำก่อน ที่รัฐจะอนุญาต หรือ ก่อน การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ

๒.๔) รูปแบบของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

สำหรับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้น ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเอาไว้ แต่ได้บัญญัติทิ้งท้ายไว้ด้วยคำว่า “ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ดังนั้นรูปแบบของ

กระบวนการรับฟังความคิดเห็นจึงต้องมีการออกกฎหมายมารองรับมาตรา ๕๕ เพื่อกำหนดขอบเขต รายละเอียดและเงื่อนไขอื่น ๆ อีกทีหนึ่ง^{๒๔}

โดยสรุป การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง โดยการแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับบุคคลนั้น หรือชุมชนท้องถิ่นก่อนการอนุญาต หรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใด แต่ทั้งนี้ การแสดงความคิดเห็นจะต้องเป็นไปตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

๒.๕.๑ ความหมายของการเลือกตั้ง

ในสังคมสมัยใหม่ ประชาธิปไตยในฐานะระบอบการปกครองที่ยอมรับในอำนาจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการทางการเมือง อาจจำแนกรูปแบบออกได้ของ ประชาธิปไตยออกได้เป็น ๒ ประเภทด้วยกันคือ ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ซึ่งเป็นการลักษณะของการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมมีเสียงในการปกครองโดยตรงในกระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อบริหารประเทศได้โดยตรง ในรูปของการรวมกลุ่มกันชุมนุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตัดสินใจเรื่องการเมือง ซึ่งพบเห็นได้บางรัฐเล็ก ๆ ในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันหรือย้อนหลังลงไปถึงยุคนครรัฐกรีกโบราณ (Ancient Greek) ที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงในฐานะต้นแบบแห่งประชาธิปไตยทางตรง แต่ด้วยข้อจำกัดของสังคมสมัยใหม่ ทั้งในเชิงโครงสร้าง ความสลับซับซ้อนของสังคมและปริมาณคนในสังคมที่มากขึ้น ประชาชนทุกคนจึงไม่อาจสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้ทั้งหมด ทั้งยังเป็นการยากลำบากในทางปฏิบัติที่จะสร้าง กลไกรองรับการแสดงส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนทั้งหมดในสังคม ได้อย่างรัดกุม จึงได้เกิดรูปแบบของประชาธิปไตยอีกประเภทหนึ่งคือ ประชาธิปไตยโดยการใช้อำนาจทางอ้อมของประชาชนผ่านผู้แทน (Representative Democracy) เพื่อใช้อำนาจทางการเมืองบริหารปกครองไม่ว่า จะผ่านระบบรัฐสภาหรือไม่ก็ตาม

ในบรรดากระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนในการใช้อำนาจทางการเมืองแทน ประชาชนนั้นเป็นที่ยอมรับว่าการเลือกตั้ง (election) เป็นรูปแบบพื้นฐานที่เหมาะสมที่สุดภายใต้ รูปแบบอันหลากหลายของการให้ ได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชน การเลือกตั้งถือ ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่

^{๒๔} ทิพาพันธุ์ ศรีพิทักษ์, ประชาธิปไตยตามกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายอังกฤษ, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๗๕.

สะท้อนแสดงออกซึ่งเจตจำนง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการส่งบุคคลหรือคณะบุคคลเชิงกลุ่มการเมืองที่มีอุดมการณ์และแนวนโยบายในการใช้อำนาจอันสอดคล้องกับความต้องการของคนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด รวมตลอดจนถึงการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนเป็นองค์รวมและท้ายที่สุดคือการสร้างความกินดีอยู่ดีให้แก่คน ในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมืออันสำคัญและเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถแสวงหาทางเลือกในการปกครองและสนองความต้องการของเขาเอง พิจารณาในทางทฤษฎี การเลือกตั้งถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการเมือง ที่เป็นพื้นฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้สำคัญอันหนึ่งว่าในช่วงเวลาหนึ่ง คณะบุคคลใดจะได้ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ และประเทศจะเป็นไปในแนวทางใดก็ด้วยความเห็นชอบหรือฉันทานุมัติของประชาชนส่วนใหญ่จากกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะมีเหตุผลหรือปัจจัยที่น่าพึงรองรับหรือเป็นไปโดยอาศัยความรู้สึกบางประการ ผ่านนโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัดนั่นเอง

การเลือกตั้ง (Election) เป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตยเพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนาารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจในตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยอันจะเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติข้อ ๒๑ คือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) สรุปใจความสำคัญได้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล ผู้ปกครองเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากันและกระทำเป็นการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่จะรับประกันในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นไปโดยเสรี”^{๒๘}

ธานินทร์ กรัยวิเชียร อดีตนายกรัฐมนตรีของไทยซึ่งกล่าวว่า การเลือกตั้งหมายถึงการที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลายๆ บุคคลหรือจากบัญชีรายชื่อหนึ่งหรือหลายบัญชี เพื่อให้เข้าไปมีส่วนมีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดิน^{๒๙}

^{๒๘} คณะกรรมการกฤษฎีกา, “ร่างพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน”, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๘.

^{๒๙} ธานินทร์ กรัยวิเชียร, ระบบประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : อรุณลาดพร้าว, ๒๕๒๐), หน้า ๔๖.

วิสุทธิ โปธิ์แท่น ได้ให้ความหมายการเลือกตั้งไว้ว่าการเลือกตั้งหมายถึงการที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน ความหมายเช่นนี้เห็นได้ว่าได้จำแนกประเภทของการเลือกตั้งไปและแบ่งปรัชญาแนวคิดการเลือกตั้ง ไว้ในคำนิยามของการเลือกตั้งของนักวิชาการไทยท่านหนึ่งที่มีมักถูกอ้างถึงอยู่เสมอในวงการรัฐศาสตร์บ้านเราได้แก่ กระมล ทองธรรมชาติและคณะที่ว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน^{๑๑}

พิมลจันทร์ นามวัฒน์ ให้ความหมายการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเอง โดยอิสระว่าจะเลือกใครเป็นตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประเทศมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง^{๑๒}

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ให้ความหมาย การเลือกตั้ง หมายถึง เป็นกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้อง (Demand) หรือสนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง^{๑๓}

วัชร ไซยสาร ให้ทัศนะว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่ง

^{๑๑}วิสุทธิ โปธิ์แท่น, แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐.

^{๑๒}พิมลจันทร์ นามวัฒน์, “การเลือกตั้ง”, นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔, (อัครา).

^{๑๓}พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, “การเลือกตั้งเอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย”, นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔, (อัครา).

เจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์ และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชนนั่นเอง^{๓๔}

ธโรธร ผู้ทองคำ กล่าวไว้ว่า การเลือกตั้ง (Election) มีนัยความหมายจำแนกออกได้เป็นสองแง่ คือ การเลือกตั้งในแง่มุมมองของกฎหมายและการเลือกตั้งแง่มุมมองปรัชญา

ส่วนแรก การเลือกตั้งในแง่มุมมองของกฎหมายนั้น เป็นการพิจารณาจากกฎหมายการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยทั่วไปแล้วจะมีสภาพอยู่ ๓ ประการคือ การเลือกตั้งที่เป็นสิทธิ (rights) ในแง่นี้ การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครอง การเลือกตั้งในฐานะที่เป็นอภิสิทธิ์ (privilege) เป็นการที่ผู้ลงคะแนนเสียงมีความเป็นอิสระที่จะเลือกกระทำกรอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ ที่ได้รับการยอมรับจากกฎหมาย ปราศจากการแทรกแซงหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นเป็นต้น และการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นหน้าที่ (duty) อันหมายถึง การที่บุคคลจำเป็นต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นหน้าที่จึงเป็นไปได้โดยที่กฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ลงคะแนนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ากฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ลงคะแนนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่ต้องกระทำ กระลงคะแนนเสียงที่กำหนดไว้หน้าที่ทางการเมืองของประชาชนโดยผลทางบังคับของกฎหมายเช่นนี้ ยกตัวอย่างได้แก่ประเทศไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หากเพิกเฉยจะต้องถูกลงโทษด้วยการเสีสิทธิทางการเมืองบางประการเป็นต้น

ส่วนที่สอง การเลือกตั้งในแง่มุมมองปรัชญา แบ่งออกได้เป็น ๓ ประการดังนี้

ประการแรก การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights) กล่าวคือ เป็นสิทธิที่เกิดมากับบุคคลในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของรัฐ ทั้งนี้เพราะบุคคลย่อมเสมอภาคกัน อันเป็นลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งหากบุคคลผู้ใดเป็นผู้บรรลุนิติภาวะมีความเป็นผู้ใหญ่และไม่มีลักษณะต้องห้ามแล้ว จะมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

^{๓๔} วิชา ไซยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๑), หน้า ๓๐.

ประการที่สอง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นภารกิจสาธารณะ (Public Affairs) กล่าวคือ ความก้าวหน้าของสังคมย่อมขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของบุคคลให้เป็นไปตามหน้าที่อย่างชาญฉลาด เมื่อเป็นดังนี้ การให้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงจำกัดเฉพาะแก่บุคคลที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยดีเท่านั้น การดำเนินการตามแนวนี้ บุคคลจึงอาจถูกกำหนดสิทธิในการลงคะแนนได้เสมอ หากเมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นเข้าลักษณะที่ไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้อย่างถูกต้อง

ประการที่สาม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิศักดิ์ด้านการกระทำ กล่าวคือ ผู้ออกเสียงลงคะแนนที่คัดค้านการกระทำหรือนโยบายของรัฐ จะลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ตรงกันข้ามกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนรัฐบาลหรือร่วมรัฐบาล พรรครัฐบาลหรือพรรคร่วมรัฐบาล ในวันที่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือวันเลือกตั้งเป็นสำคัญ จากความหมายดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปค่านิยมของการเลือกตั้งได้ว่าหมายถึง กระบวนการและกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทั้งบทบาทในแง่การกำหนดตัวผู้บริหารประเทศ และการแสดงบทบาทตามเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศของผู้มีอำนาจปกครอง ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล หรือเป็นการที่ประชาชน ได้แสดงออกซึ่งมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) โดยการออกเสียง (Voting) ลงคะแนนเลือกตัวแทนของเขาตามความเห็นโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทนของตนไปใช้อำนาจอธิปไตย ทั้งในทางนิติบัญญัติและการบริหารกิจการของประเทศผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้ที่สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับการเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมดมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน^๕

โดยสรุป การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน

^๕ ฐ โสธร คูทองคำ, มอการเมืองไทยผ่านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ : นัยโครงสร้างสังคมการเมืองและการเมืองไทยในอนาคตกับข้อสังเกตบางประการ, รัฐสภาสาร, (๒๕๔๘), หน้า ๘๕-๑๑๖.

๒.๕.๒ คุณค่าของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนั้น ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นวิธีการที่อาจมีข้อเสียน้อยที่สุดในการที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยการเลือกตั้งเป็นกระบวนการสรรหาผู้ปกครองหรือรัฐบาลโดยสันติวิธีที่มีคุณค่าหรือคุณประโยชน์สำคัญใน ๒ ประการ เป็นอย่างน้อย กล่าวคือ

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นการสร้างความชอบธรรม (Legitimacy) ให้กับอำนาจรัฐบาลหรือผู้ปกครองที่มาจากการเลือกตั้ง เนื่องจากการเลือกตั้งนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ได้มีโอกาสคัดเลือกว่าใครสมควรไปเป็นรัฐบาลบริหารประเทศ และเมื่อรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศโดยผ่านการเลือกตั้งที่เป็นการแสดงเจตจำนงในการปกครองของประชาชนแล้วนโยบายสาธารณะซึ่งพิจารณาได้ง่าย ๆ ว่าคือสิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะทำหรือไม่ทำ ผู้ใช้อำนาจการเมืองการปกครองซึ่งได้รับอำណัติจากประชาชนย่อมสามารถกระทำการต่างๆ ในนามประชาชนได้อย่างเต็มที่ เพราะได้รับอำนาจโดยความนิยมจากประชาชนนั่นเอง

ประการที่สอง การเลือกตั้ง เป็นกลไกแห่งการสืบทอดอำนาจโดยสันติ การเลือกตั้งแต่ละครั้งอาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรี หรือเปลี่ยนกลุ่มการเมืองที่เข้าทำหน้าที่เป็นรัฐบาล แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลของการเลือกตั้งย่อมเป็นการเปลี่ยนตามครรลองและกระบวนการที่รัฐธรรมนูญกำหนด เป็นปรากฏการณ์ธรรมดาที่เกิดโดยสันติวิธี ไม่ทำให้มีปัญหาหรือวิกฤติการณ์ใดๆ เกิดขึ้นเว้นไว้แต่การเลือกตั้งที่ทำให้ได้มาซึ่งผู้แทนประชาชนที่น้อยฉลาดอันส่งผลให้หลายกรณีการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นกลไกสืบทอดอำนาจ และเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย^{๑๖}

๒.๕.๓ ความสำคัญของการเลือกตั้ง

โคเฮน (Cohen) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นหลักการสำคัญของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยเริ่มแรก ซึ่งก็คือ การให้พลเมืองจำนวนมากที่สุด ใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครอง ซึ่งก็มีอาจทำได้ในทางปฏิบัติเนื่องจากพลเมืองมีจำนวนมาก สุทธิวิสัยที่จะจัดการปกครองตนเอง นอกจากนี้พลเมืองบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองที่เพียงพอ ในขณะที่ประชาชนบางส่วนต้องมีภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว การปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรงจึงได้ถูกเปลี่ยนมาเป็นการให้ประชาชนได้ใช้อำนาจอธิปไตย (Sovereignty Power) ผ่านทางผู้แทน กล่าวคือ ให้

^{๑๖} สุขุม นวลสกุล, การเมืองการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๒๓.

ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลจำนวนหนึ่งไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนที่เขาเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถให้ไปทำหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐแทนเขา ความสำคัญของการเลือกตั้ง ๒ มีลักษณะดังนี้^{๓๖}

๑) ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามส่วนคืออำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศประชาธิปไตย ในความหมายนี้ การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ด้วยการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหาร ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก (Classical Democratic Theory) นี้ บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ

๒) ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ การเลือกตั้งในทางปฏิบัติ นั้น มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับข้อ ๒๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งสรุปใจความสำคัญไว้ว่า "เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาล เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำเป็นการลับ ด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี ในแง่นี้ การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) และในทางปฏิบัตินี้ อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๖ ประการ ประกอบด้วย

^{๓๖}โคเฮน, อังโน บัญชา ชัยยงค์และคณะ, "แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษา ชุมชนนากรอกคอกหญ้า ตำบลท้ายช้าง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต), ๒๕๔๘, หน้า ๒๒.

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติวิธี ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจ ห้องกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในแง่นี้ การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงหรือประชาชนในรัฐในอันที่จะกำหนดรัฐบาลนั่นเอง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน (Super Structure) อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กับโครงสร้างส่วนล่าง (Infra Structure) ซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความคิดความเชื่อ และทัศนคติของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลและเป็นพันธะสัญญาที่รัฐบาลจำต้องปฏิบัติตามนโยบายที่ให้ไว้ นโยบายของรัฐนี้ นับเป็นสัญญาประชาคม (Social Contract) ที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการ กลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมือง การปฏิวัติ รัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์ การเลือกตั้งในแง่นี้จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้งลงได้

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคม (Societal Integration) และความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต่างต้องมีสิทธิหรือหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทั้งในทางการเมืองและสังคม ในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมือง (Civic Duty) ที่พลเมืองในประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกล่อมเกลามากทางการเมือง (Political Socialization) ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียง (Vote - gaining Campaign) ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการสื่อสาร

ถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การ
สร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ร่วมกันในที่สุด^{๓๔}

วิทวัส โปธิ์แทน ให้ความเห็นไว้ว่า การเลือกตั้งมีผลสำคัญต่อการเมืองประการ
หนึ่ง และเป็นสิ่งกำหนดผู้ที่เข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งหากจะกล่าวให้
กระชับก็คือการเข้าหรือออกจากอำนาจทางการเมือง และมีความสำคัญต่อระบบการเมืองใน ๒
ประการคือ

ประการแรก การเลือกตั้ง สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบการปกครอง เช่น การ
เปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้ปกครองโดยสันติ ทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามของประชาชน
เพราะได้รับความยินยอมให้เข้าปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน และทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การ
ปกครองเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกเข้าไป และทำให้เกิดความรู้สึกว่า
ตนมีส่วนในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ทั้งรัฐบาลก็จะเรียกร้องให้ประชาชนเสียสละเพื่อประเทศ
ได้ ลักษณะดังกล่าวนี้ จะช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

ประการที่สอง การเลือกตั้ง เป็นกลไกเชื่อมโยงที่สะท้อนทัศนคติของสาธารณชน
ต่อนโยบายของรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกมา

การเลือกตั้งนั้น ก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประชาชน ดังนี้

ประการแรก การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างพร้อมเพรียง จะทำให้ได้มาซึ่ง
ผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง ในทางตรงข้ามกัน หากประชาชน
ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ผู้แทนราษฎรก็มักจะไม่มีฐานมวลชนที่กว้างขวาง ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการ
เลือกตั้งก็มีสภาพเป็นผู้แทนของเสียงส่วนน้อย

ประการที่สอง การเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้
ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้อิทธิพล โดยเฉพาะทางการเงินเพื่อให้ได้รับโอกาสในการเลือกตั้งลดน้อยลง
ในขณะเดียวกันการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมก็เป็นช่องทางที่เปิดต่อคนที่มีความรู้ความสามารถให้
เข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง ได้มากขึ้น และโอกาสที่คนมีความรู้ความสามารถจะได้รับการเลือกตั้งก็จะมี
มากขึ้นตามไปด้วย

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย
จากการเลือกตั้งถือเป็นหัวใจของการปกครองระบอบนี้ แต่หากประชาชนไม่สนใจไปใช้สิทธิออก

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

เสียงเลือกตั้งโดยนอนหลับทับสิทธิ์แม้จะมีการกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญระบุไว้ก็ตาม^{๓๘}

สุรินทร์ ไหมศรีกรวดและดันแคน แมคคาร์โก (Surin Maisrigrod and Duncan McCargo in Kevin Hewison ed. ๑๙๙๗, ๑๓๒-๑๓๓) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับระบบการเมืองไทย ไว้ว่า ภายหลังจากเสื่อมถอยในอำนาจของระบบถนอม - ประภาส - ณรงค์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ (ค.ศ. ๑๙๗๓) ได้ส่งผลการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อกระบวนการเลือกตั้งของไทย การเลือกตั้งได้รับความสำคัญมากขึ้นในฐานะที่เป็นกลไกสำหรับจัดการการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยเฉพาะการคืนสภาพความเป็นปกติทางการเมือง (restoring political normalcy) และการคงความต่อเนื่องของระบอบประชาธิปไตยที่เรากำหนดไว้เป็นรูปแบบ / ระบอบการปกครองของประเทศ แต่กระนั้น ในระยะต้น อำนาจทางการเมืองยังคงตกอยู่ในมือชนชั้นนำเพียงไม่กี่คน โดยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงถูกกีดกันออกจากการใช้อำนาจทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผ่านระบบการปกครองประเทศ ซึ่งพิจารณาได้จากการเลือกตั้ง ๒๐ ครั้งนับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงสิ้นยุคปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ปรากฏว่ามีการเลือกตั้ง ๗ ครั้ง ที่เกิดขึ้นภายหลังการยึดอำนาจของฝ่ายทหาร และอย่างน้อย ๖ ครั้งที่เกิดขึ้นจากภาวะจากภาวะวิกฤตการเมืองแบบอื่น อาทิเช่น ในสมัยนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย ซึ่งได้จัดการเลือกตั้งขึ้นอีกครั้งหนึ่งในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๘ ภายหลังจากยุบสภาจากปัญหาการปฏิรูปที่ดินหรือกรณี สปก. ๔-๐๑ และในระบบที่มีเสถียรภาพ การเลือกตั้งทั่วไปได้กลายเป็นปรากฏการณ์ธรรมดาสามัญที่เกิดขึ้นได้เป็นส่วนหนึ่งในวงจรการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งโดยปกติแล้วจะจัดให้มีขึ้นภายใต้เงื่อนไขอันได้แก่ การที่รัฐบาลเห็นว่าความนิยมในรัฐบาล (Government popularity) มีอยู่ในระดับสูง หรือรัฐบาลมีความเชื่อว่าเป็น โอกาสที่ดีที่สุดที่เปิดไว้สำหรับการเข้าเป็นรัฐบาลอริกวาระหนึ่งในที่นี้^{๓๙}

โดยสรุป การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งและเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีอาจขาดไปได้ของการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการแสดงออกซึ่งเจตนาธรรมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ ในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของปวงชนได้ใช้อำนาจแทนตน

^{๓๘} วิสุทธิ โปธิ์แท่น, แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๑), หน้า ๒๕.

^{๓๙} สุรินทร์ ไหมศรีกรวดและดันแคน แมคคาร์โก, อังใน สุรชัย เจนประ โคน, การเลือกตั้ง / ประชาธิปไตย, (สมุทรสาคร : ม.ป.พ., ๒๕๕๓), หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓.

๒.๕.๔ หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งจะมีความหมายและถือว่าเป็นที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาลและผู้ปกครองนั้น มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญซึ่งมักถูกกำหนดไว้แล้วในกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่มีฐานะเป็นบทบัญญัติสูงสุดแห่งรัฐ โดยมีสถานะเป็นบทรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนและใช้บังคับกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือลงมติทางการเมืองแทบทุกประเภท

บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ กล่าวถึงหลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้งว่า สามารถจำแนกได้ในประการสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑) หลักความอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Freedom of Election) ข้อนี้ หมายถึง การจัดการดำเนินงานเลือกตั้งนั้น ต้องให้เกิดอิสระเสรีแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ กล่าวคือทุกคนย่อมใช้สิทธิของตนได้โดยอิสระปราศจากการบังคับ ความกดดันทางจิตใจ หรือการกระทำใด ๆ รวมทั้งการหาทางป้องกันมิให้มีการกระทำดังกล่าว อันจะมีผลต่อการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งและเป็นเหตุให้การเลือกตั้งถูกบิดเบือนไปจากเจตจำนงที่แท้จริงของผู้ออกเสียงเลือกตั้ง และยังรวมไปถึงความเป็นอิสระการไม่ไปออกเสียงเลือกตั้งด้วย ซึ่งหมายความว่า หากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไม่ประสงค์จะไปใช้สิทธิของตน รัฐบาลก็ไม่อาจที่จะนำมาตราการใด ๆ มาบังคับให้ต้องไปเลือกตั้งได้ หลักความเป็นอิสระของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนี้ ในบางประเทศเช่น สหพันธรัฐเยอรมัน ยังครอบคลุมไปถึงการเตรียมการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหาเสียงเลือกตั้งด้วย เว้นแต่รัฐธรรมนูญของรัฐซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ จะมีบทบัญญัติระบุให้การไปออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน เช่น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๔๐) ของประเทศไทย

๒) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา (Periodic Election) หมายถึง การเลือกตั้งจะต้องกำหนดให้มีเวลาที่แน่นอนเช่น กำหนดการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งโดยปกติทุก ๔ ปี หรือ ๖ ปี ด้วยเหตุที่ความต้องการให้ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ลดอำนาจการผูกขาดและเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นได้มีโอกาสเข้าสู่อำนาจการเมืองเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมด้วย

๓) หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริงหรือการเลือกตั้งที่ยุติธรรม (Genuine Election) กล่าวคือ รัฐบาลมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ตามกฎหมายและเป็นการสะท้อนการแสดงออกซึ่งเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องจัดให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งของตนให้ได้มากที่สุด รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่า การเลือกตั้งนั้นไม่เป็นไปโดยบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

๔) หลักการออกเสียงทั่วไป (Universal Suffrage) เป็นการเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ โดยอาศัยข้อพิจารณาทางการเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็น เพศ เผ่าพันธุ์ ชาติพันธุ์ ศาสนาฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ จำนวนภาษีที่จ่าย การถือสิทธิ สถานะทางการศึกษาหรืออาชีพ ความคิดเห็นทางการเมือง หรือการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบุคคลหนึ่งบุคคลใดว่ามีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่ เว้นแต่บุคคลที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่ยอมรับทั่วไปหรือที่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ เช่น ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก และบุคคลที่จิตบกพร่องผู้ต้องขัง เป็นต้น

๕) หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค เป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งยอมรับในคุณค่าความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปรับหลักการความเสมอภาคไปใช้ในบริบทของการเลือกตั้ง หลักการนี้มีสาระสำคัญอยู่ว่า บุคคลมีความเสมอภาคกันที่จะได้รับความคุ้มครอง ได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันในสาระสำคัญ มิใช่เลือกปฏิบัติเพราะเหตุความแตกต่างเรื่องเหล่ากำเนิดเพศ การนับถือศาสนา เป็นต้น

สรุปได้ว่าหลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้งโดยรวมมีความสำคัญอยู่ที่การปฏิบัติมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักทั่วไปของการเลือกตั้งและทำให้การเลือกตั้งมีความสมบูรณ์มากขึ้นในแง่ของการทำให้คะแนนเสียงแต่ละคะแนนของผู้มีสิทธิออกเสียง ได้มีโอกาสส่งผลในการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ ซึ่งหมายความง่าย ๆ ว่า บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิคนละหนึ่งเสียงและคะแนนเสียงทุกคะแนนมีน้ำหนักเท่ากันและกำหนดออกมาเป็นหลักการที่เรียกกันว่า "One Man One Vote" เช่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ หลักการเลือกตั้งมิได้ใช้บังคับเฉพาะในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น จะพบว่า การเลือกตั้งโดยเสมอภาคยังกินความไปถึงการเลือกตั้งในทุกชั้นตอนรวมทั้งการสมัครรับเลือกตั้ง การเตรียมการเลือกตั้งทั้งหมด การหาเสียง และการนับคะแนนเป็นต้น

๖) หลักการลงคะแนนลับ (Secret Election) หลักการนี้ เป็นสาระสำคัญหนึ่งของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยและเป็นตัวคุ้มกันหลักความเป็นเสรีของการเลือกตั้ง เนื่องจากหากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยทางลับแล้ว การเลือกตั้งก็จะไม่อาจเป็นไปโดยเสรีได้ ในเชิงหลักการ หลักการลงคะแนนลับหมายถึง การให้สิทธิเสรีภาพที่จะลงคะแนน โดยไม่จำเป็นต้องไป

บอกผู้อื่นหรือผู้อื่น ได้ทราบว่าจะเลือกใคร ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่หรือการให้สินจ้างรางวัลแก่ผู้ลงคะแนนเสียง^{๕๑}

นอกจากนี้ ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งไว้ ซึ่งสามารถเข้าใจได้ง่ายว่า การเลือกตั้งนั้น ไม่ว่าจะระดับใดหรือที่ไหน ถ้าอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้วนั้น จะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ดังนี้

๑) มีบุคคลหลายคน หรือบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายบัญชี ในกรณีที่ให้ราษฎรเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อให้เลือก ถ้ามีเพียงบุคคลเดียว หรือมีบัญชีรายชื่อผู้รับสมัครเลือกตั้งเพียงบัญชีเดียว จะไม่ถือว่าเป็นการเลือกตั้ง

๒) จะต้องให้เสรีภาพแก่ราษฎรที่จะเลือกหรือไม่เลือกก็ได้ โดยไม่มีการบังคับขู่เข็ญจากผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง หรือบัญชีใดบัญชีหนึ่ง ด้วยวิธีการใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

๓) ราษฎรที่มีสิทธิเลือกตั้ง จะต้องมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อคิดเห็น หรือนโยบายต่าง ๆ จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ตัวแทนตามต้องการ

๔) ราษฎรที่มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีสิทธิและเสรีภาพที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้^{๕๒}

๒.๕.๕ ประเภทของการเลือกตั้ง

การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้นอาจใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑) การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) คือ การเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศมาลงคะแนนเสียงพร้อม ๆ กัน เป็นการเลือกตั้งคราวเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจะ เป็นเครื่องชี้วัดกระแสทางการเมืองของประเทศได้เป็นอย่างดี แต่กระนั้น การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นและแนวโน้มของกระแสความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในประเทศ หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

^{๕๑}บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ, การเลือกตั้ง และพรรคการเมืองบทเรียนจากเยอรมัน, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๒), หน้า ๕๕.

^{๕๒}ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตยกับอนาคตการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการ, ๒๕๒๔), หน้า ๑๑.

๒) การเลือกตั้งซ่อม (By Election) เป็นการเลือกตั้งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่แทนในกรณีต่างๆตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากบุคคลนั้นขาดจากสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง เป็นต้น ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมเพื่อให้ได้ผู้แทนประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้น ๆ แทนบุคคลเดิม แต่มีบางกรณีที่มีคำพิพากษา หรือคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นไปโดยมิชอบซึ่งเป็นการขาดสมาชิกภาพอีกกรณีหนึ่ง และกำหนดให้เป็นการเลือกตั้งอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election)

๓) การเลือกตั้งเพิ่ม เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนหลาย ๆ จังหวัดหรือหลายเขตเลือกตั้งในคราวเดียวกัน แต่มิใช่การเลือกตั้งทั้งประเทศ

๔) การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่อีกครั้งหนึ่งในกรณีที่สถานีนิติบัญญัติหรือศาลยุติธรรม/ศาลรัฐธรรมนูญ อันรวมไปถึงองค์การที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้วินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นเป็น โหมะ หรือผิดวัตถุประสงค์กฎหมายและได้มีคำสั่งที่ชอบให้เพิกถอนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งที่พ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือรายเขตเลือกตั้งก็ได้การสังกัดกลุ่มการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็เป็นเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่ใช้เพื่อจำแนกรูปแบบหรือชนิดของการเลือกตั้ง ซึ่งใช้กันอยู่ในการเลือกตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา เทอร์เนอร์ และคณะ (Turner and Others) ได้จำแนกประเภทของการเลือกตั้งตามเกณฑ์แบบนี้ไว้ ๒ ประเภทคือ การเลือกตั้งแบบอิงสังกัด (Partisan Election) เป็นการเลือกตั้งที่ปรากฏในระดับชาติหรือระดับประเทศ และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นบางตำแหน่งได้แก่ การเลือกตั้งประธานาธิบดี วุฒิสมาชิกผู้แทนราษฎร ผู้ว่าการรัฐ สมาชิกสถานีนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเมือง เป็นต้น กับอีกประเภทหนึ่งคือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด (Non-partisan Election) เป็นแบบที่ผู้สมัครไม่ได้อิงสังกัดในบางรัฐใช้เป็นรูปแบบของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเมืองหรือแม้แต่คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนในท้องถิ่นก็ใช้รูปแบบนี้ เทอร์เนอร์กล่าวไว้ด้วยว่า มากกว่าหนึ่งในสามของรัฐและท้องถิ่นต่าง ๆ ของอเมริกา รวมทั้งการเลือกผู้พิพากษาศาลแห่งรัฐ ใช้ลักษณะการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด ทั้งนี้แต่ละประเภทของการเลือกตั้งดังกล่าว ต่างก็มีข้อดีข้อเสียด้วยกันทั้งสิ้น

กล่าวคือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัดนั้นได้รับความนิยมนจากประชาชนอย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่าผู้ได้รับเลือกตั้งจะยังประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นและรัฐของตนได้มากกว่าการที่ผู้สมัครมีสังกัด โดยเฉพาะการสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ในขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด จะมิได้รับความสนับสนุนและความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาการแบ่งประเภทของการเลือกตั้ง โดยอิงหรือไม่อิงสังกัดตามทัศนะของเทอร์เนอร์และคณะดังกล่าวจะพบว่า

การเลือกตั้งในระดับชาติของประเทศไทย ซึ่งได้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นการเลือกตั้งแบบอิงสังกัดพรรคการเมือง ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีเป็นต้น เป็นการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด แม้ในทางจริงแล้วเรามักจะได้ยินอยู่เสมอว่า การเลือกตั้งผู้แทนประชาชนดังกล่าวนี้ มักมีพรรคการเมืองหนุนหลังหรือให้การสนับสนุนไม่ทางหนึ่งก็ทางใด แต่ก็มักจะเป็นไปในทางลับ^๓

จึงสรุปได้ว่าการเลือกตั้งของประเทศไทย เป็นกระบวนการที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศไทย อาทิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย วุฒิสภาไทย, ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นอื่น ๆ ด้วยการให้ประชาชนออกเสียงเลือกบุคคลที่เห็นสมควร

๒.๕.๖ ระบบการเลือกตั้ง

ระบบการเลือกตั้งมีฐานะเป็นระบบการคิดคะแนนของผู้ที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพื่อ ซึ่งขาดว่าใครเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ในสภาหรือฝ่ายบริหารในกรณีที่มีเสียงข้างมากและได้รับการเลือกจากสภาผู้แทนราษฎรไปเป็นรัฐบาลในประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองแบบรัฐสภา ระบบการเลือกตั้ง โดยทั่วไปที่ใช้กันอยู่สำหรับประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันสามารถแยกประเภทออกได้ออกโดยพิจารณาจากความเห็นของ ไนมิและไวส์เบิร์ก (Neimi and Weisberg) ที่กล่าวว่า วิธีการเลือกตั้งอาจกำหนดขึ้น โดยให้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลที่เป็นผู้สมัคร (nominate) อีกหลายคน และผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดก็จะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งเรียกวิธีการนี้ว่า “ระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมาก (Majority System)” ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นระบบที่มีวิวัฒนาการไปตามขั้นตอนของประวัติศาสตร์ โดยเริ่มต้นจากประเทศอังกฤษ หรืออาจใช้วิธีการเลือกผู้สมัครจากทั้งบัญชีผู้รับสมัครเลือกตั้งซึ่งพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำไว้ ที่มักเรียกกันว่า “ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน” (Proportional Representation)

ไนมิ และไวส์เบิร์ก ขยายความวิธีการหรือระบบการเลือกตั้งไว้ว่า ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก อาจมีวิธีดำเนินการแตกต่างกันไปหลากหลายรูปแบบ แต่ก็มีคุณลักษณะที่สำคัญคือกำหนดให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดได้รับเลือกเป็นผู้แทน ไม่ว่าคะแนนเสียงที่ได้มานั้นจะ

^๓เทอร์เนอร์ และคณะ, อ่างในสมชาย ศิลังการณ, “พฤติกรรมกรรมการออกเสียงเลือกตั้งกับจิตสำนึกทางการเมืองของชาวเชียงใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป : กรณีศึกษาเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๘, หน้า ๓๘.

เป็นเสียงส่วนใหญ่หรือไม่ก็ตาม หรือที่เรียกกันว่า First -Pass-the-Post” ในขณะที่ผู้ที่ได้รับคะแนนในลำดับรองลงมา หากเกินกว่าจำนวนที่กำหนดให้มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้นก็จะเป็นคะแนนที่สูญเปล่า ไม่มีลักษณะของการขึ้นบัญชีไว้เพื่อรอทดแทนกรณีผู้ที่ได้รับเลือกในลำดับที่สูงขึ้นไปพ้นสถานภาพ ซึ่งก็ถือว่าเป็นวิธีหรือระบบการเลือกตั้งโดยอาศัยเสียงข้างมากอย่างเคร่งครัด จนเป็นที่กล่าวถึงว่า แท้จริงนั้น ระบบนี้มีได้ให้ความสนใจกับเสียงกลุ่มน้อยของประเทศที่ใช้ระบบนี้ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สวีเดน และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของไทยในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี ด้วยข้อเสียของระบบเสียงข้างมาก (Majoritarianism) ที่ทำให้เสียงส่วนน้อยที่ไม่ได้รับเลือกในกลุ่มจำนวนผู้แทน ที่ต้องการต้องสูญเปล่าไป หลายประเทศในยุโรปตะวันตก เช่น ฝรั่งเศส และเบลเยียม จึงพัฒนารูปแบบการเลือกตั้งดังกล่าวมาเป็นวิธีการที่เรียกว่า “ระบบเสียงข้างมากสองรอบ” คือ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงมากที่สุดนั้น จะต้องเกินกว่าครึ่งบวกหนึ่ง (หรือ 50%+ ๑ เสียง) ของคะแนนเสียงทั้งหมด (Absolute Majority) ด้วย ในกรณีที่ ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงถึงจำนวนดังกล่าวจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบที่สอง (Second Ballot) ซึ่งในครั้งที่สองนี้ ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและลำดับรองลงมา จะได้รับการเลือกตั้งจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

อีกแบบหนึ่งคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (Proportional Representation) เป็นการเลือกตั้งโดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองเสนอเป็นบัญชี ๆ ไป ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงตามส่วนแห่งคะแนนเสียงทั้งหมดจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในรูปแบบนี้ ระบบการเลือกตั้งดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่ออุดช่องว่างของการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก โดยคำนึงถึง โอกาสในการได้รับเลือกตั้งของคนที่มีเสียงข้างน้อย ซึ่งเท่ากับเป็นการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนทั่วทั้งหมดยังเป็นการบังคับทางอ้อมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อจัดตั้งหรือรวมกลุ่มทางเป็นพรรคการเมือง ประเทศที่ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบนี้ได้แก่ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ และประเทศไทย ภายหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๐) ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยปัจจุบัน ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งแบบนี้ไว้ด้วย และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับ การเลือกตั้งแบบสัดส่วนของประเทศเยอรมันแล้ว จะพบว่า ระบบสัดส่วนของไทยมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง กล่าวคือ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะเป็นแบบที่มีการเลือกตัวบุคคล โดยกำหนดให้ผู้ลงคะแนนทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้คนละ ๒ คะแนน คะแนนแรก เป็นคะแนนที่ออกเสียงให้แก่ผู้รับสมัครจากเขตเลือกตั้ง (Apportionment) ซึ่งมิได้เขตเลือกตั้งละหนึ่งคนส่วนอีกคะแนนหนึ่งใช้เลือกพรรคการเมือง ซึ่งจะมีความสำคัญมาก เพราะเป็นส่วนที่ใช้ชี้ขาดต่อสถานภาพของพรรคการเมืองนั้นในท้ายที่สุดเมื่อมีการพิจารณาคะแนนตามสัดส่วนแล้ว ในกรณีประเทศไทย หากสัดส่วนเสียงจากระบบบัญชีรายชื่อได้ต่ำกว่าร้อยละ ๕

จากคะแนนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อพรรคการเมือง ก็จะมีผลให้พรรคการเมืองนั้นถูกยุบไป ในขั้นต้นคะแนนจากบัญชีรายชื่อ หรือที่เรียกกันว่าปาร์ตี้ลิสต์จะบอกว่าพรรคการเมืองได้ที่นั่งในสภาเป็นจำนวนเท่าใด และมีใครบ้างในบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับลงไป จะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของประเทศไทย ยังกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากระบบบัญชีรายชื่อเท่านั้นจึงจะมีสิทธิ ทำหน้าที่ในตำแหน่งบริหารหรือรัฐมนตรีตำแหน่งต่าง ๆ ได้ โดยความเช่นนี้เท่ากับว่า หากผู้แทนราษฎรจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งรายใดต้องการจะไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จะไม่สามารถกระทำได้เลย เว้นแต่จะต้องลาออกจากสถานะนั้นและจัดการเลือกตั้งซ่อม (By-election) ทดแทนตำแหน่งที่ว่างลง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับการดำรงตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่ายบริหาร ก็จะต้องพ้นจากสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นกัน แต่ไม่ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ แต่ให้เลื่อนลำดับของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบัญชีรายชื่อถัดไปขึ้นมาแทน^{๔๔}

ระบบการเลือกตั้งอีกแบบหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นคือ ระบบการเลือกตั้งแบบผสม ซึ่งเป็นการผสมระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากและการเลือกตั้งแบบสัดส่วนร่วมกัน ซึ่งก็สามารถแยกออกได้เป็น ๒ รูปแบบหลักคือ

(๑) ระบบการเลือกตั้งแบบผสมที่แยกการคิดคะแนนเสียงข้างมาก แต่สำหรับเขตเลือกตั้งใหญ่จะใช้วิธีการคิดแบบสัดส่วน ตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบการเลือกตั้งรูปแบบผสมลักษณะนี้ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งฉบับลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๑๙๕๑ และ (๒) ระบบที่ใช้วิธีการคิดคะแนนแบบเสียงข้างมากในเขตเลือกตั้งทั้งหมด แต่ในขณะเดียวกันก็ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกจำนวนหนึ่งตามระบบสัดส่วนควบคู่กันไป ระบบนี้ใช้อยู่ในประเทศเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๐)^{๔๕}

^{๔๔} โนมิ และไวส์เบิร์ก, อังในสุรชัย เจนประโคน, การเลือกตั้ง/ประชาธิปไตย, อังแล้ว, หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓.

^{๔๕} สมชาย ศิลังการณ, “พฤติกรรมการณ์ออกเสียงเลือกตั้งกับจิตสำนึกทางการเมืองของชาวเชียงใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป : กรณีศึกษาเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อังแล้ว, หน้า ๓๒.

สรุปได้ว่าระบบการเลือกตั้งที่รู้จักกัน คือระบบเสียงส่วนใหญ่ หรือระบบคะแนนเสียงสูงสุด และระบบสัดส่วนก็มีแบบบัญชีรายชื่อ

๒.๕.๗ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

กระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งสามารถจำแนกออกเป็น ๔ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะมีการเลือกตั้ง ข่าวสารเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง ข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในแง่ประเด็นของการศึกษากระบวนการออกเสียงเลือกตั้งในขั้นตอนนี้พบว่า มีหัวข้อที่แตกต่างกันไป เช่นการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ผลการศึกษาจำนวนไม่น้อยช่วยให้เราเข้าใจได้ว่า ประชาชนในชนบทได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยผ่านสื่อหรือช่องทางใดบ้าง หรือเป็นการศึกษาในประเด็นว่าข่าวสารต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเลือกรับในลักษณะใดและมีการนำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่โครงการจะลงคะแนนเสียงหรือไม่ เพียงใด เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๒ เป็นขั้นของการสร้างหลักเกณฑ์และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ในขั้นตอนนี้ เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจและได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมืองหรือผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองถูกใจมากที่สุดให้เหลือจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะลงคะแนนเสียงได้ ผู้ลงคะแนนเสียงก็จะสามารถสร้างหลักเกณฑ์ของตนเองว่าในการลงคะแนนเสียงครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองหรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล กระนั้น การที่ผู้มีสิทธิออกเสียงจะลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด และโดยใช้หลักเกณฑ์ใดเป็นองค์ประกอบการตัดสินใจนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่นความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ทั้งจากเรียนรู้ด้วยตนเองหรือแหล่งความรู้รอบตัว และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น กระบวนการออกเสียงเลือกตั้งของบุคคลในขั้นตอนนี้ เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อให้ ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัครรับทราบข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองไปยังประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ภายหลังจากนั้น ประชาชนผู้

ลงคะแนนเสียงก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมานั้นสอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะได้ให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้มีน้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงตามที่ผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกรับสมัครผู้สมัครเลือกตั้งแล้ว จากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่าที่ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรได้รับการประเมินตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคน

ขั้นตอนที่ ๔ การตัดสินใจสุดท้ายที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ในขั้นตอนนี้ตามปกติแล้ว ผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาทำให้การตัดสินใจที่เกิดจากการประเมินผลครั้งแรกเปลี่ยนแปลงไป เช่น ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของอารมณ์สิ้นจ้าง คำมั่นสัญญา สิ่งของหรือ เงินทอง ที่ได้รับจากหัวคะแนนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง^๖

สรุปว่ากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง เป็นแนวคิดเจตจำนงในการเลือกตั้ง (Election) เป็นกระบวนการทางประชาธิปไตยแบบทางอ้อม (Indirect democracy) ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกตัวแทนของคนเข้ามาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะหมายถึงตำแหน่งทางการเมือง และการเลือกตั้งเป็นกระบวนการสรรหาตัวผู้ปกครองกระบวนการหนึ่ง โดยผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรผู้แต่งตั้งแสดงเจตนาออกเสียงลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคะแนนดังกล่าวจะได้รับการนับและนำมาคำนวณเพื่อให้ได้ผลว่าบุคคลใดจะเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นวิธีหนึ่งในหลายวิธีการในการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองเคียงคู่ไปกับวิธีการอื่นๆ เช่น การให้ประชาชนมาออกเสียงประชามติในการตัดสินใจทางการเมืองที่สำคัญ เป็นต้น

^๖สุจิต บุญบงการ, “ความชัดเจนในสิทธิและเสรีภาพ : คำนึงกับการพัฒนาประชาธิปไตยในศาลรัฐธรรมนูญกับการพัฒนาประชาธิปไตย รวมบทความทางรัฐธรรมนูญของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ชุดที่ ๓”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๔๗), หน้า ๖.

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

๒.๖.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

สุธา พงศ์ถาวรภิญโญ ให้ความหมายการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายโอนหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับ โดยผ่านช่องทางสื่อสาร เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือคอมพิวเตอร์เป็นตัวกลางในการส่งข้อมูล เพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน^{๔๓}

ประมะ สตะเวทิน ให้ความหมายการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสารจากบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร โดยผ่านสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการนำสารไปยังมวลชน^{๔๔}

สวณิต ยมาภัย ให้ความหมายการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือความรู้สึก โดยอาศัยเครื่องนำไปโดยวิธีใดวิธีหนึ่งให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ จนทำให้เกิดการกำหนดรู้ความหมายแห่งเรื่องราวนั้นร่วมกันได้ซึ่งการติดต่อสื่อสารมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ๗ ประการ คือ

- ๑) ความน่าเชื่อถือ ซึ่งผู้รับสารจะต้องมีความเชื่อมั่นในผู้ส่งสาร
- ๒) ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ความสำคัญของเรื่องนี้อยู่ที่ท่าทาง คำพูด ภาษาที่เหมาะสมนอกเหนือไปจากสังคม วัฒนธรรม หรือสภาพแวดล้อมอื่น ๆ
- ๓) เนื้อหาสาระ ข่าวสารที่ดีจะต้องมีความหมายต่อผู้รับข่าวสาร มีลักษณะน่าสนใจและเป็นเรื่องราวที่อาจจะให้ทั้งความพึงพอใจ ทำความเข้าใจให้มากที่สุด ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น สถานที่ โอกาสอำนวย นิสัย ความรู้พื้นฐานที่ช่วยให้เข้าใจ เป็นต้น
- ๔) ความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอ ต้องมีกรรมวิธีที่สม่ำเสมอต่อเนื่อง หรือทำบ่อย มีการย้ำหรือซ้ำเพื่อเตือนความจำ และต้องมีความเที่ยงตรง
- ๕) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ข่าวสารจะเผยแพร่ได้ดีจะต้องส่งให้ถูกช่องทางการติดต่อสื่อสาร ซึ่งควรเลือกช่องทางที่ได้ผลเร็วที่สุด

^{๔๓} สุธา พงศ์ถาวรภิญโญ, หลักการสื่อสารองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕.

^{๔๔} ประมะ สตะเวทิน, การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร : เลิฟ แอนด์ ลิฟ, ๒๕๔๑), หน้า ๗.

๖) ความสามารถของผู้รับข่าวสาร ต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้รับข่าวสาร และต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจให้มากที่สุด ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น สถานที่ โอกาส อำนาจ นิสัย ความรู้พื้นฐานที่ช่วยให้เข้าใจ เป็นต้น

๗) ความชัดเจนของข่าวสาร ข่าวสารควรจัดทำขึ้นด้วยถ้อยคำที่เข้าใจง่ายและ คำนึงถึงระยะทาง ซึ่งหากข่าวสารอยู่ไกลย่อมมีความคลาดเคลื่อนได้ง่าย^{๔๕}

สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการสื่อสารประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร ผู้รับสารและสื่อในการสื่อสาร โดยมีปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การป้อนกลับและเสียงรบกวนเข้ามา เกี่ยวข้อง

๒.๖.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

การเคลื่อนไหวของกลไกต่าง ๆ ในระบบการเมืองจำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการตอบสนองซึ่งกันและกัน ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองจึงมีบทบาท สำคัญในลักษณะที่เป็นตัวกลางเชื่อมกลไกต่าง ๆ ให้เป็นไปได้อย่างดี

พฤทธิสาธน์ ชุมพล ให้ความหมายการสื่อสารทางการเมืองว่า การสื่อสารทางการเมือง (political communication) เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยน ข้อเท็จจริง ทศนะ และความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ในทางการเมืองระหว่างบุคคล การสื่อสารทางการเมืองนับเป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม การเมืองและทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมการเมือง จากความหมายดังกล่าว ประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณา คือ การสื่อสารทางการเมืองจะต้อง ๑) เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สอง คนขึ้นไปหรือมากกว่านั้น ๒) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และ ๓) เพื่อ ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทางการเมือง^{๔๖}

ฉอาน วุฑฒกรรรมรักษา ให้ความหมาย ข่าวสารทางการเมืองว่า เป็นข่าวเกี่ยวกับ ความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง การบริหารงานของรัฐบาล และ หน่วยงานของรัฐบาล ข่าวการเมืองจะสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองการปกครองในแต่ละยุคสมัย ข่าวสารการเมือง สามารถให้คำนิยามได้ว่า เป็นความรู้ของประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบอบการเมือง

^{๔๕} สวานิต ยมาภักย์, การสื่อสารของมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๓๘), หน้า ๑๘.

^{๔๖} พฤทธิสาธน์ ชุมพล, ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๓๕.

การปกครอง อันมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา ในสภาวะของระบบทั้งในการใช้อำนาจ
หน้าที่ของรัฐ และการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม

ข่าวสารทางการเมือง มีบทบาทสำคัญช่วยให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน ช่วยสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีในสังคม ช่วยอำคานิยมและเป้าหมายร่วมกันในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชน
จำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อ
ตรวจสอบการสอดคล้องการบริหารงานของรัฐบาล^{๕๐}

คาร์ล คอยท์ซ (Karl W. Deutsch) เสนอรูปแบบของระบบการเมืองโดย
ประยุกต์วิชาไซเบอร์เนติกส์ (cybernetics) ซึ่งเป็นวิชาทางวิทยาศาสตร์กับการศึกษาการ
สื่อสารทางการเมือง เขาให้ความสำคัญต่อการศึกษาศาสตร์สื่อสารทางการเมืองมาก กล่าวคือ
ถึงกับเรียกร้องให้นักรัฐศาสตร์หันกลับไปปรับปรุงกรอบความคิดทางรัฐศาสตร์เสียใหม่ภายใต้
กรอบการมองที่ยึดเอาการสื่อสารทางการเมืองเป็นหลัก ทั้งนี้ คอยท์ซได้เปรียบเทียบการ
สื่อสารทางการเมืองว่าเป็นเสมือนเส้นประสาท (nerves) ของระบบการเมืองที่มีเครือข่าย
(networks) ครอบคลุมและเชื่อมโยงทุกๆ ส่วนของระบบการเมือง หลักการพื้นฐานของ
แนวคิดนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อมนั้นเกิดขึ้น
ได้ก็ด้วยมีระบบสื่อสารทั้งในระบบและระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อม เมื่อเป็นเช่นนั้น ใน
การที่จะทำความเข้าใจต่อระบบใดๆ ก็ตาม จะต้องทำความเข้าใจต่อระบบสื่อสารของระบบ
นั้นๆ โดยทั้งหมด การตัดส่วนหนึ่งส่วนใดของการสื่อสารออกไปก็จะมีผลทำให้การอธิบาย
ระบบนั้นๆ ขาดหายไปด้วย

ลักษณะสำคัญของการสื่อสารตามแนวของ คาร์ล คอยท์ซ คือ ระบบเครือข่าย
(networks) ของการสื่อสาร โดยบุคคลทั้งหลายในระบบถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในลักษณะ
ของวงจร สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลกันแบบสองทาง (two-way communication)
ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าการป้อนกลับ (feed back) ของข้อมูล การตอบสนองต่อสิ่งที่เป็น
ปัจจัยนำเข้ารวมทั้งผลทั้งหลายของการกระทำจะก่อให้เกิดข่าวสารข้อมูลอันใหม่ ที่จะกลายเป็น
ตัวควบคุมและกำหนดพฤติกรรมใหม่ที่ตามมานั่นเอง จากลักษณะดังกล่าวการสื่อสารทาง
การเมืองจึงถือว่าเป็นตัวกลางหรือสื่อกลางระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับผู้ที่มี
ปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง (รัฐบาล ระบบราชการ เป็นต้น) กล่าวคือ การสื่อสารทางการเมือง

^{๕๐}ดูอ่าน วุฑฒกรรรมรักษา, หลักการรายงานข่าว, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนส โตร์,
๒๕๓๖), หน้า ๑๒.

เป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ ในขณะเดียวกัน ก็จะเป็นกระบวนการในการนำเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปให้รัฐบาลได้รับรู้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อเอื้อต่อการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การสื่อสารทางการเมืองนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการทางการเมือง ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมที่มีความล้ำหลังทางเทคโนโลยี หรือแม้แต่ในสังคมสมัยใหม่ก็จะต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อสื่อความหมายถึงกันและกันทั้งสิ้น พื้นฐานในการสื่อสารต้องอาศัยคำพูด สัญลักษณ์ตลอดจนท่าทางต่างๆ ในอันที่จะสามารถทำความเข้าใจต่อกันได้ เมื่อใดก็ตามที่การติดต่อสื่อสารต้องอาศัยเครื่องมือสื่อสารมวลชน (mass media) ไปยังคนจำนวนมากซึ่งอยู่ในที่ต่างๆ กัน เช่น มีการเผยแพร่ข่าวสาร ดิพิมพ์ ทำการกระจายเสียงแพร่ภาพ จะเรียกว่าเป็นการสื่อสารมวลชน (mass communication) ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือการสื่อสารระหว่างบุคคล ได้แก่การสื่อสารที่ผู้ส่งสารกับผู้รับสารสามารถมองเห็นกันได้และสามารถโต้ตอบกันได้ การสื่อสารประเภทหลังนี้จะได้เปรียบการสื่อสารประเภทแรกตรงที่จะมีการส่งข้อมูลป้อนกลับ (feed back) ได้ทันที

ลักษณะของการสื่อสารอย่างน้อยที่สุดจะต้องประกอบไปด้วยแหล่งข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นต้นกำเนิดข่าวสารและเป็นผู้ส่งสาร (sender) ในการส่งสารนั้นจะต้องอาศัยช่องทางหรือสื่อ (channel) ในการนำข้อมูลข่าวสารไปถึงผู้รับสาร (receiver) ลักษณะดังกล่าวนี้จะเป็นลักษณะที่ธรรมดาที่สุด แต่ในความเป็นจริงความสลับซับซ้อนจะมีเพิ่มขึ้น เช่น กรณีที่มีการส่งข้อมูลป้อนกลับ (feed back) ผู้รับสาร (receiver) จะกลายสภาพมาเป็นผู้ส่งสาร (sender) ส่งข้อมูลข่าวสารป้อนกลับไปยังผู้ส่งสารเดิม ซึ่งบัดนี้ได้กลายเป็นผู้รับสาร เป็นต้น^{๕๒}

ยุทธนา สินมา ให้ความหมายกระบวนการสื่อสารทางการเมืองไว้ว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบการเมืองคงอยู่ได้ (เป็นเครื่องมือหล่อลื่นทางการเมือง) จะมีความสำคัญมากในช่วงเลือกตั้ง เช่นการดีเบต โด้วาทิ

^{๕๒}Deutsch Karl W, อ้างในพรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแคว จังหวัดสระบุรี", ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์), ๒๕๔๖, หน้า ๕๔.

๑) จะเป็นตัวที่ถ่ายทอดข่าวสารทางการเมืองจากส่วนย่อยๆ ส่วนหนึ่งของระบบ ไปยังอีกส่วนหนึ่ง

๒) เป็นวิธีการสื่อสารข่าวสารจากระบบการปกครองหนึ่งไปยังระบบการปกครองหนึ่ง เช่นรัฐบาลไทยสื่อสารกับรัฐบาลสหรัฐ

องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ได้แก่

๑) แหล่งที่มาของข่าวสาร

๒) เนื้อหา

๓) เส้นทางที่ข่าวสารถูกส่งหรือผู้รับสาร

๔) ปฏิกริยาตอบกลับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบของการสื่อสารทางการเมือง

๑) ความเจริญของเทคโนโลยีในการสื่อสาร

๒) ปัจจัยด้านภูมิประเทศ

๓) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

๔) ปัจจัยทางการศึกษา

การสื่อสารทางการเมือง จะพบได้ในทุกระบบการปกครองในระบบการปกครองแบบเผด็จการนั้น การสื่อสารทางการเมืองจะถูกตรวจสอบอย่างเข้มงวดโดยหน่วยงานของรัฐบาล เพื่อไม่ให้ข่าวสารที่ถูกส่งไปนั้น เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพทางการเมือง^{๕๓}

สรุปได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กระบวนการในการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่สำคัญ ๆ และจำเป็นในการที่จะโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนได้คล้อยตามความคิดเห็นหรืออุดมการณ์ของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มุ่งหวังไว้ และมีพฤติกรรมการเมืองที่สนับสนุนความคิดเห็น หรืออุดมการณ์ที่นักการเมืองหรือพรรคการเมืองได้นำเสนอนั้น ๆ ซึ่งมีความสำคัญในฐานะที่เป็นวิธีการในการช่วยเหลือระบบการเมืองให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^{๕๓}ยูทรินา สีนมา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชอน นาคสถานพร เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒, หน้า ๕๓.

๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นปรัชญาชีวิตอันประเสริฐ สามารถช่วยป้องกันแก้ไขและดับปัญหาอันยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ คือ ความทุกข์ได้สมควรเผยแผ่ให้กว้างขวางออกไปในระดับโลก พระพุทธศาสนาเป็นมรดกทางปัญญาและทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของไทย ที่ควรดอมรักษาไว้แม้ด้วยชีวิต มนุษย์เกิดมาพร้อมกับด้วยศักยภาพที่จะพัฒนาการเรียนรู้ได้ตั้งแต่ระดับรู้ระดับจำ (สัญญา) จนถึงขั้นรู้จบ (โพธิ) และสามารถจะเปลี่ยนแปลงตนเองจากความเป็นปุถุชนไปสู่เป็นอริยชนได้ ถ้าได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง” ในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็เช่นกัน นักศึกษาสามารถนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการคิด วิเคราะห์ หรือตัดสินใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ซึ่งหลักธรรมที่นักศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นหลักธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญประการหนึ่ง คือ หลักธรรมาภิบาล^{๔๔}

ประเวศ วะสี กล่าวว่า ในสภาวะที่วิกฤติสุด ๆ จะเข้าสู่ประมุขมิคสัญญีกถียุค ความรู้ก็ดี เหตุผลก็ดี อุดมการณ์ก็ดี อำนาจก็ดี ไม่มีพลังพอที่จะพาเราออกจากวิกฤติ เพราะความรู้ก็ดี เหตุผลก็ดี อุดมการณ์ก็ดี อำนาจก็ดี ตกเป็นเหยื่อของกิเลสได้ง่าย ทฤษฎีก็กลายเป็นทิจูไป ศาสตร์ก็กลายเป็นศาสตรา พวกมันไปสู่ความรุนแรงได้ ธรรมนั้นเหมือนทฤษฎีศาสตร์ หรืออุดมการณ์ ธรรมที่ซึมซาบอยู่ทั่วไปในแผ่นดินไทยอย่างหนึ่งคือ คนไทยส่วนใหญ่ หรือคนไทยเกือบทั้งหมดไม่ต้องการความรุนแรง เจตนารมณ์ของสังคมที่ปฏิเสธความรุนแรง ช่วยกำกับพฤติกรรมของการต่อสู้ จนเกิดคดคิดว่าถ้าใครใช้ความรุนแรงจะแพ้ สังคมไทยได้ผ่านการทดสอบที่ยิ่งใหญ่มาแล้ว มีผู้จงใจใช้ความรุนแรงเช่นฆ่าผู้คนมาหลายครั้งตั้งแต่ ๒๕๕๑ เป็นต้นมา โดยหวังจะยั่วยุให้เกิดจลาจลเผาบ้านเผาเมือง และมีคสัญญีกถียุค แต่ก็ไม่สำเร็จ คนไทยไม่บ้าคลั่งเสียสติล้างแค้น ไม่ว่าจะเป็เหตุการณ ๗ ตุลาคม ก็ดี หรือ ๑๐ เมษายนก็ดี การที่ทหารยอมบาดเจ็บและตายโดยไม่ใช้อาวุธตอบโต้ ช่วยไม่ให้เหตุการณ์บานปลายอย่างที่ผู้ก่อความรุนแรงต้องการ นับเป็นความก้าวหน้าที่ยิ่งใหญ่ และชัยชนะของสันติวิธี การใช้อาวุธร้ายแรงเช่นฆ่าทั้งประชาชนผู้ชุมนุมและทหาร ถือเป็นความอ้ามहितสุดๆ ที่ต้องการช่วยอย่างรุนแรงที่จะให้เกิดจลาจล แต่ไม่สำเร็จ แสดงว่าสังคมไทยมีความอดทนอดกลั้นสูง แสดงให้เห็นว่าการใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องของกลุ่มคนส่วนน้อย สังคมไทยส่วนใหญ่ไม่ต้องการความรุนแรง มีความเคลื่อนไหวเรียกร้องไม่ต้องการความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ มีแต่สันติวิธีเท่านั้นที่ได้ผล ความรุนแรงไม่ได้ผล ธรรมย่อมชนะอธรรม คนไทยอาจจะตระหนกตกใจและรู้สึกหมดหวังต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น แต่ดูจริงๆ แล้วคนส่วนน้อยที่ใช้ความรุนแรงกำลัง

^{๔๔}ศูนย์บริการวิชาการ, คู่มือการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๗.

พ่ายแพ้ คนส่วนใหญ่ผู้ไม่ต้องการความรุนแรงจะชนะ สังคมไทยกำลังชนะด้วยธรรมหรือธรรมวิชัย ขอให้มีความมั่นใจในธรรม ช่วยกันจุดเทียนแห่งธรรมให้สว่างไสวทั้งแผ่นดิน ประเทศไทยจะฟื้นมิตต์ัญญูกลียุค ไปสู่สังคมสันติสุข ธรรมมะ ๓ ประการ ประกอบด้วย

๑) สันติธรรม ประกอบด้วยความเมตตา กรุณา อภัยธรรม ชั้นดิธรรม ไม่พยายาม ทำบุญทำทาน ไหว้พระสวดมนต์ อุทิศส่วนกุศลให้ทุกฝ่าย รวมทั้งผู้คิดว่าขาดกุศลธรรม ปฏิเสธความรุนแรงทุกชนิด ทั้งกาย วาจา ใจ บนเส้นทางแห่งอหิสา ตัวอย่างเล็กๆของชาวอโศกธานี ในวันที่ ๒๕ เมษายน ที่มีกลุ่มคนยกพวกไปก่อกัน กลับยิ้มแย้มแจ่มใสเอาน้ำไปเลี้ยงกลุ่มที่มากคั่นด้วยความเมตตากรุณา ทำให้ความรุนแรงเกิดขึ้นไม่ได้ นี่แหละเป็นชัยชนะของสันติอหิสา สันติบพ เป็นเส้นทางที่ปลอดภัย จะมีคนมาร่วมมากขึ้นเรื่อย ๆ ขอให้ทำให้มาก เคลื่อนไหวให้มาก จนสันติธรรมซึมซาบไปทั่วแผ่นดินไทย จำกัดความรุนแรงให้เล็กน้อย

๒) นิติธรรม กฎหมายเป็นกฎกติกาเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยสันติ กระบวนการสันติธรรม ต้องส่งเสริมสนับสนุนความเข้มแข็งของนิติธรรม ในอนาคตสังคมไทยต้องปลอดอาวุธ ไม่ใช่เต็มไปด้วย เอ็ม ๑๕ อาร์พีจี เอ็ม๑๖ เขียงปัจจุบัน ระบบความยุติธรรมต้องพร้อมบริบูรณ์ทั้งระบบ ป้องกัน ระบบรักษา และระบบฟื้นฟู (Restorative Justice)

๓) สังคมธรรม สังคมที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขจะต้องมีความเป็นธรรมในส่วนที่ลึกที่สุดต้องมีการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ทางกฎหมาย ทางการเมือง การปกครอง สังคมต้องมีความเข้มแข็งที่จะกำหนดความเป็นธรรมได้ การขาดความเป็นธรรมเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งรุนแรง คราวนี้เมื่อความรุนแรงเฉพาะหน้าระงับไปได้ด้วยสันติธรรม และนิติธรรมตามข้อ ๑ และ ๒ คนไทยทุกภาคส่วนจะต้องรวมตัวกันร่วมคิดร่วมทำในข้อ ๓ คือ สังคมธรรม มิฉะนั้นความรุนแรงที่ระงับไปชั่วคราวจะกลับมาใหม่ คนไทยต้องปฏิรูปประเทศไทยให้เกิดความเป็นธรรมทุกด้าน ธรรมเป็นใหญ่ ธรรมมีอำนาจที่สุด ขอให้คนไทยทุกฝ่ายมีศรัทธาในธรรม ใช้ธรรมปฏิบัติให้สมบูรณ์ทั้ง ๓ ประการ คือ สันติธรรม นิติธรรม และสังคมธรรมขอให้จุดเทียนแห่งธรรมให้ส่องสว่างทั้งแผ่นดิน ธรรมวิชัยจะทำให้ไทยก้าวข้ามมิตต์ัญญูกลียุค ไปสู่สังคมสันติสุขศรีอาริยะได้^{๕๕}

สรุปได้ว่า ธรรมทั้ง ๓ อย่างดังกล่าวมานี้เป็นหลักธรรมที่จะนำไปสู่การกำกับพฤติกรรมของการต่อสู้ทางกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงและยั่งยืน หากนักศึกษาในฐานะที่เป็นประชาชนซึ่งมีสิทธิในการได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจากรัฐ มีบทบาทและมีส่วน

^{๕๕} ประเวศ วะสี, “จุดเทียนแห่งธรรมให้สว่างไสวทั้งแผ่นดิน”, ๒๗ เมษายน ๒๕๕๓,

ร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้กระบวนการมีส่วนร่วมของสังคมไทย สามารถนำหลักธรรมดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบัน ได้จริง ก็ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการลดข้อจำกัดในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้น้อยลงหรือหมดไปได้ในที่สุด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นแก่การเมือง เศรษฐกิจและสังคมไทยเลยทีเดียว

Regiment King's Guard ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมเนียมปฏิบัติ หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้ดีถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน โดยมีหลักการพื้นฐานของการสร้างธรรมเนียมปฏิบัติ ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ระบุว่าธรรมเนียมปฏิบัติประกอบ ๖ ประการ คือ

๑) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือได้ว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล

๒) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกเป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๓) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยังรวมถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

๔) หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหา

สาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๕) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

๖) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น^{๕๖}

ปัจจุบันการบริหารงานในภาครัฐได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ในเรื่องของความโปร่งใสในการดำเนินงาน ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานของรัฐ ก็เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือศรัทธาว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริต คอร์ปชั่นของหน่วยงานภาครัฐจะลดลง ซึ่งสิ่งที่จำเป็นในการบริหารงานของหน่วยงานในภาครัฐ ได้แก่

(๑) ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ คือ บุคคล องค์กร และผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ ซึ่งหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะเกี่ยวกับการกระทำกิจกรรม หรือการตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ ความรับผิดชอบที่กล่าวมา หมายถึง การเปิดเผยข้อมูล การมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค และตรวจสอบได้ โปร่งใส และดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมาย

(๒) ความโปร่งใส หมายถึง การตัดสินใจและการดำเนินการต่าง ๆ อยู่บนกฎระเบียบชัดเจน การดำเนินงานของรัฐบาลในด้านนโยบายต่าง ๆ นั้น สาธารณะชนสามารถรับทราบ และมีความมั่นใจได้ว่า การดำเนินงานของรัฐนั้นมาจากความตั้งใจในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบาย

(๓) การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ การที่องค์กรภาครัฐใช้อำนาจหน้าที่ หรือการแสวงหาผลประโยชน์ในทางส่วนตัว เหล่านี้ถือเป็นการทุจริต และการประพฤติมิชอบทั้งต่อองค์กรภาครัฐเองและองค์กรในภาคเอกชน การปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน และการทำให้เกิดความโปร่งใส รวมไปถึงการปฏิรูประบบราชการจะเป็นเครื่องมือในการปราบปรามการฉ้อฉล และเสริมสร้างธรรมาภิบาล

^{๕๖}Regiment King's Guard, “การสร้างธรรมาภิบาล”, ๒๗ เมษายน ๒๕๕๓,

(๔) การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจดำเนินนโยบาย มีส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานของสถาบัน การมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ และเรียกร้องในกรณีที่เกิดความสงสัยในกระบวนการทำดำเนินงานของรัฐได้เป็นอย่างดี

(๕) การมีกฎหมายที่เข้มแข็ง ธรรมนูญบาลมีพื้นฐานการดำเนินการอยู่บนกรอบของกฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการให้ความเสมอภาคเท่าเทียม และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีกฎหมายที่เข้มแข็ง มีการระบุงการลงโทษที่ชัดเจน และมีผลบังคับใช้ได้จะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาระบบการปกครอง เพื่อป้องกันการละเมิดหรือฝ่าฝืน การมีระบบกฎหมายที่ดีจะส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม

(๖) การตอบสนองที่ทันการ ธรรมนูญบาล หมายถึง การให้การตอบสนองที่ทันการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในเวลาที่ทันการ

(๗) ความเห็นชอบร่วมกัน สังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ธรรมนูญบาลจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความต้องการที่แตกต่าง ให้อยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวมและขององค์การเป็นหลัก

(๘) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในหลักธรรมนูญบาลนั้น ต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

(๙) ความเสมอภาคและความเกี่ยวข้อง หลักธรรมนูญบาลจะเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์การ รู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์การ บุคคลสามารถมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับหน่วยงาน

วิชาส ทงสุทธิ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมนูญบาล (Governance) หรืออภิบาล หมายถึง

๑) The act , process , or power of governing; governance

๒) The state of being governed

ซึ่งเมื่อแปลตรงตามตัวอักษร คือการกระทำกระบวนการ หรืออำนาจในการบริหารปกครอง ซึ่งเมื่อมีรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องนั้น มีความหมายครอบคลุมถึงรัฐ (State) และระบบราชการ (Civil Service) และเมื่อมีการนำมาใช้ในองค์กรภาคเอกชน อาจเติมคำว่า corporate governance

ลักษณะขององค์กรที่มีชีวิตเป็นของตนเองการปรับตัวนั้นมีความสำคัญ ตลอดจนหน่วยงานในภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองมีการปรับตัวอย่างไรให้มีลักษณะของอภิบาลที่มีประสิทธิผล ดังนั้นปัจจัยแวดล้อมทางสถาบันและมโนทัศน์ของปัจเจกชนล้วนมีผลต่ออภิบาลของสังคมนั้น ๆ

ซึ่งหลักการธรรมาภิบาลพื้นฐาน ๕ ประการที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและใช้กันแพร่หลายในประเทศไทย เป็นของ UNDP คือ

๑) หลักนิติธรรมและสิทธิ (Legitimacy and voice)

- การมีส่วนร่วม
- มุ่งมดีร่วม

๒) ทิศทาง(Direction)

๓) ผลการดำเนินงาน(Performance)

- สนองความต้องการ การที่สถาบันและกระบวนการต่าง ๆ
- ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล

๔) ความพร้อมรับผิด (Accountability)

๕) ความยุติธรรม

หลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีประกอบด้วยหลักพื้นฐาน ๖ ประการ ดังนี้

๑) หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก

๒) หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ออกทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓) หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ

๔) หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของประเทศ เช่น การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

๕) หลักความพร้อมรับผิด หมายถึง ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน

๖) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม เช่น รมรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ^{๔๖}

ศูนย์ประสานราชทัณฑ์ใสสะอาดกรมราชทัณฑ์ในฐานะเป็นหน่วยงานสำคัญในกระบวนการยุติธรรม ได้มีการเสนอปัจจัยที่จะนำไปสู่การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอันประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการ ได้แก่

๑) การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนองค์กรภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐทั้งในและนอกกระบวนการยุติธรรม สามารถแสดงความคิดเห็น เช่น

- สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
- ด้านการกำหนดนโยบาย

๒) ความชอบธรรม

๓) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

๔) ความโปร่งใส การปฏิบัติงานของผู้บริหารตลอดจน เจ้าหน้าที่ระดับภาคปฏิบัติ

๕) การคาดการณ์ได้

๖) การออกนอกคกัณฑ์

๗) การดำเนินการตามหลักนิติธรรม

๘) หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๔๗}

โดยสรุป การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงานและการทำงานในองค์กร และจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้นจะเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

^{๔๖}วิภาส ทองสุทธิ, การบริหารจัดการที่ดี, (กรุงเทพมหานคร : อินทกษา, ๒๕๕๑), หน้า ๒๐.

^{๔๗}ศูนย์ประสานราชทัณฑ์ใสสะอาดกรมราชทัณฑ์, “การบริหารจัดการที่ดี”, วารสารราชทัณฑ์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - พฤษภาคม ๒๕๔๔) : ๖๗-๗๐.

๒.๘ บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการมีส่วนร่วม

๒.๘.๑ ประวัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๑ พระครูสถิตศีลวัฒน์ (พระอุดมศีลคุณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบูรณศิริฯ) ได้นำนางสาวจรรย์ ภูไท และนางจรรย์ ไทพานุวัตติ เข้ากราบทูลน้อมถวายที่ดิน จำนวน ๖๒ ไร่เศษ แด่สมเด็จพระญาณสังวร องค์นายกสภามหาวิทยาลัย พร้อมทั้งโอนโฉนดที่ดินแปลงนี้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย และทางมูลนิธิฯ ได้มอบที่ดินดังกล่าวให้กับสภาการศึกษา เพื่อจัดสร้างเป็นวิทยาเขตแห่งที่ ๒ การดำเนินการได้เริ่มขึ้นเมื่อ ประธานกรรมการสภาการศึกษา ได้แต่งตั้งคณะทำงานให้มีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง และดำเนินการในด้านต่าง ๆ ระยะเวลาได้สร้างที่พักชั่วคราวคือกุฏิมุงจาก ๓ หลัง และศาลา ๑ หลัง มีพระภิกษุและสามเณรมาอยู่ประจำ ตอนแรกชาวบ้านเข้าใจว่าจะมีการสร้างวัดใหม่ จึงเรียกสถานที่นี้ว่า “วัดใหม่คลองแค” และเรียกกันมาจนถึงทุกวันนี้ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๒ สมเด็จพระญาณสังวร ฯ ประธานกรรมการได้มาดูที่ดินที่จะสร้างวิทยาเขตฯ อย่างไม่เป็นทางการ พร้อมด้วยพระเถระระดับผู้บริหารของสภาการศึกษาฯ มีพระญาณวโรดม เป็นต้น

๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๓ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ฯ เสด็จทรงเททองหล่อพระประธาน สำหรับประดิษฐาน ณ ศาลาเอนกประสงค์ วางศิลาฤกษ์หอนันและกฤตยสถาน. และถือวันอันเป็นมงคลนี้ ว่าเป็นวันสถาปนาวิทยาเขตแห่งนี้ ประธานกรรมการ สภาการศึกษาฯ ได้มีคำสั่งที่ ๒๑/๒๕๓๓ ให้จัดตั้งเป็นวิทยาเขตแห่งที่ ๒ โดยใช้ชื่อว่า “วิทยาเขตอ้อมน้อย” ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และมีคำสั่งที่ ๑๕/๒๕๓๔ แต่งตั้งกรรมการบริหาร “วิทยาเขตอ้อมน้อย” ขึ้นหนึ่งชุด

ในปี ๒๕๓๗ วิทยาเขตอ้อมน้อย ได้รับพระราชทานนามใหม่จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีว่า “วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์” พร้อมทั้งพระราชทานอักษรพระนามาภิไธย “สธ” เป็นตราประจำวิทยาเขต และได้รับพระราชทานพุทธภาษิตประจำวิทยาเขตว่า “สิริ โภคานมาสโย” แปลว่า “สิริเป็นที่อาศัยแห่งโลกทรัพย์”

อนึ่งได้พระราชทานพระนามาภิไธยให้เป็นนามของมูลนิธิว่า “มูลนิธิสิรินธรราชวิทยาลัย” และศูนย์เด็กเล็กว่า “ศูนย์เด็กเล็กวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” กับทรงรับไว้ในพระราชูปถัมภ์

วิทยาเขตแห่งนี้ตั้งขึ้นมาโดยที่มิได้อาศัยวัดใดวัดหนึ่งเหมือนกับวิทยาเขตแห่งอื่น ๆ จึงต้องสร้างที่พักอาศัยสำหรับอาจารย์เจ้าหน้าที่และนักศึกษา ต่อมาเมื่อมีพระภิกษุสามเณรอยู่ประจำ และเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี จึงขอตั้งเป็นวัด กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งวัด เมื่อวันที่

๒๗ เมษายน ๒๕๔๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานนามวัดว่า “วัดสิรินธรเทพรัตนาราม” และทรงรับไว้ในพระราชูปถัมภ์

๗ ธันวาคม ๒๕๓๗ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญอักษรพระปรมาภิไธย จปร. ประดิษฐานที่หน้าบันอาคารเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ตั้งสาขาวิชาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ สาขา ๑ บ้านแพ้ว (ตามคำสั่ง สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ ๐๘/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘)

๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระประธาน ๒ องค์ เป็นพระนาคปรกขนาด ๑๘ นิ้ว กับพระไพรีพินาศ เจาะพระเศียร พระนาคปรกนำไปเป็นพระประธาน ณ หอประชุมอาคาร “หอสมุดสิรินธร” พระไพรีพินาศ นำไปประดิษฐาน ณ ศาลากลางสระน้ำวิชาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย สาขา ๑ บ้านแพ้ว และทรงเปิดอาคารเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและอาคารเรียนศูนย์เด็กเล็กฯ

๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ พระราชทานราชานุญาตให้อันเชิญพระนามาภิไธย เป็นนามของวิชาเขตสาขาแห่งที่ ๑ ว่า “วิชาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” ในพระราชูปถัมภ์ สาขา บ้านแพ้ว

๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จทรงรับศาลา ๘๔ พรรษา

๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดสิรินธรเทพรัตนาราม และทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารเรียนศูนย์เด็กเล็กฯ

๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ พระญาณวโรดม อุปนายกสภามหาวิทยาลัย เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารหอพัก ๘๔ ปี การจัดการ การบริหาร มีรองอธิการบดี เป็นผู้บริหารและเป็นแกนนำในการจัดการบริหาร การเรียนการสอน ของวิชาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย มีการแบ่งสาขางานย่อยเป็น ๓ ส่วนงาน คือ

งานสำนักงานวิทยาเขต

มีผู้อำนวยการ เป็นผู้กำกับดูแล ดำเนินกิจการตามนโยบายของมหาวิทยาลัย บริหารงบประมาณเพื่อกิจการของวิทยาเขต บริหารงานบุคคล งานการเงินและบัญชี การติดตาม

ประสานงาน แผนและงบประมาณฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า “บริหารงาน บริหารจบ เพื่อพัฒนา
วิทยา”

งานศูนย์บริการวิชาการ

มีผู้อำนวยการ คอยกำกับดูแลและรับผิดชอบ มีภารกิจในการให้บริการวิชาการ
ประชาสัมพันธ์ การวิจัย การเผยแพร่ผลงานการอบรมสัมมนาและข้อมูลสารสนเทศ ดำเนินงาน
บริการวิชาการแก่ชุมชนฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า “บริการวิทยา พัฒนาความรู้ เชิดชูคุณธรรม”

งานวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มีผู้อำนวยการ คอยกำกับดูแลและรับผิดชอบ มีภารกิจในการจัดการศึกษาตาม
นโยบายของมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ โดยให้ตระหนักถึงหน้าที่ ใน
ฐานะความเป็นครู ส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน และผลิตบัณฑิตออกสู่สังคม การติดตาม
ประเมินผลการศึกษา และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนฯ สนับสนุนปรัชญาที่ว่า
“คุณธรรมนำหน้า วิชาเลิศล้ำ ชี้นำสังคม”ในทุก ๆ ส่วนงานจะมีผู้ดูแลรับผิดชอบและ
ประสานงานกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการศึกษาในแต่ละสาขาวิชา มีการขยายทั้งเชิง
ปริมาณและคุณภาพมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และที่กำลังมีการปฏิรูปการศึกษากันอยู่ในขณะนี้
นอกจากการจัดการ การบริหาร อันเป็นกิจกรรมภายในแล้วยังได้ส่งคณาจารย์ และนักศึกษาออกไป
อบรมศีลธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ ประชาชน ตามสถานศึกษา ตาม
หน่วยงานราชการและชุมชนต่าง ๆ เช่น จัดให้มีโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนให้กับเยาวชน
นักเรียน นักศึกษา มีโครงการเข้าค่ายคุณธรรมตามสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในบริเวณพื้นที่วิทยาเขต ฯ
และในเขตหลาย ๆ จังหวัด ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ^{๕๕}

ปรัชญามหาวิทยาลัย (Philosophy) “ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนว
พระพุทธศาสนา” (Academic Excellence based on Buddhism)^{๖๐}

^{๕๕} พระครูปริชาทรธรรมวิธาน, “ประวัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
ราชวิทยาลัย”, ๒๕๕๓.

^{๕๖} <<http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=๓๑๑>> (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓).

^{๖๐} พระมหาสาคร ภัททีนออก, “ทิศทางของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในทศวรรษ
หน้า (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔)”, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๕, หน้า ๑๒๕.

ปณิธาน (Aspiration) มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตบัตินิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนาระบบการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ^{๖๐}

วิสัยทัศน์ (Vision Statements)

๑) เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ

๒) เป็นสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมวลชนที่ผลิตบัณฑิตตามแนวพระพุทธศาสนาและบุคลากรด้านต่าง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถ มีศีลธรรมในการดำรงชีวิตแบบพุทธ

๓) เป็นศูนย์กลางแห่งภูมิปัญญาตามแนวพระพุทธศาสนาของโลกที่สามารถชี้นำและยุติความขัดแย้งในสังคมโดยใช้หลักพุทธธรรม

๔) เป็นสถาบันที่เน้นทวิวิจัยพัฒนาตามกรอบแห่งศีลธรรม ส่งเสริมงานวิจัยเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนาและนาผลการวิจัยไปพัฒนาสังคมและคณะสงฆ์ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ^{๖๑}

พันธกิจ (Mission Statements)

๑) ผลิตบัณฑิตทางด้านพระพุทธศาสนา ให้มีคุณสมบัติตามปรัชญาของมหาวิทยาลัย และกระจายโอกาสให้พระภิกษุสามเณร คฤหัสถ์ และผู้สนใจมีโอกาสศึกษามากขึ้น

๒) ให้บริการวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาแก่สังคม ชุมชน และท้องถิ่น โดยเฉพาะวิชาการทางพระพุทธศาสนา เพื่อมุ่งเน้นการเผยแผ่พุทธธรรม การแก้ปัญหาสังคม การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดสันติสุข การชี้นำสังคมในทางสร้างสรรค์ และการยุติข้อขัดแย้งด้วยหลักวิชาการพระพุทธศาสนา

๓) วิจัยและพัฒนางานวิชาการเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิชาการพระพุทธศาสนาใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเผยแผ่องค์ความรู้ในระบบเครือข่ายการเรียนรู้ที่ทันสมัย

๔) รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งค้นคว้า ทานุบำรุงรักษาภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่น รวมทั้งสร้างชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม

^{๖๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๕.

^{๖๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๐.

วัตถุประสงค์หลัก (Objectives)

- ๑) ผลิตบัณฑิตพระภิกษุ สามเณร ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ
- ๒) ผลิตบัณฑิตคฤหัสถ์ทุกคน ให้เป็นคนดี คือ คิดดี พุคดี และทาคี ตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา
- ๓) บริการวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนาแก่สังคมให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นประจักษ์ชัดเจน ต่อสังคมไทยและสังคมโลก
- ๔) ผลิตบัณฑิตเป็นผู้นำ เพื่อสร้างสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งทางสังคมศาสตร์ และมีคุณภาพทั้งด้านความรู้และความประพฤติ
- ๕) ผลิตบัณฑิตเป็นผู้นำ เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้ และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๖) ผลิตบัณฑิตเป็นผู้นำ เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกันและความสามัคคี โดยใช้หลักสาราณียธรรมและพรหมวิหารธรรม
- ๗) สร้างระบบการบริหารองค์การให้เป็นองค์การที่มีลักษณะของความเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางพระพุทธศาสนาและมีมาตรฐานระดับสากล

นโยบาย (Policies)

- ๑) ผลิตบัณฑิตทางด้านวิชาการพระพุทธศาสนา ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ทั้งด้านความรู้ ความประพฤติมีสาราณียธรรมและพรหมวิหารธรรม
- ๒) บริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่ชุมชนอย่างกว้างขวาง และเป็นศูนย์กลางแห่งการแสวงหาความรู้วิชาการพระพุทธศาสนา
- ๓) แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านวิชาการพระพุทธศาสนา สังคม และด้านศิลปวัฒนธรรม
- ๔) ทานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ สร้างภูมิคุ้มกันวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมดำรงความเป็นชาติไทยตามวิถีประเพณี และวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา
- ๕) บริหารจัดการมหาวิทยาลัย ให้ทันสมัย มีความโปร่งใส เน้นประสิทธิผล มีระบบสวัสดิการที่ดีสอดคล้องกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Objectives / Targets)

เป้าหมายเชิงปริมาณ (quantity)

- (๑) นักศึกษาระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ ๑๐ เป็นร้อยละ ๑๕ / ปี
- (๒) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ ๕ เป็นร้อยละ ๑๐/ปี
- (๓) สัดส่วนจนวนานักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อระดับบัณฑิตศึกษาเท่ากับ ๕๐ ต่อ ๑๐ ในปีการศึกษา ๒๕๕๓
- (๔) สัดส่วนจนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ ๑ ต่อ ๒๕ ในปีการศึกษา ๒๕๕๓
- (๕) ผลการเรียนของนักศึกษาที่รับเข้าศึกษาในแต่ละรุ่นไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ สำหรับระดับปริญญาตรี ไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ สำหรับระดับปริญญาโท และไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕ สำหรับระดับปริญญาเอก
- (๖) บัณฑิตได้งานทาหรือศึกษาต่อภายในระยะเวลา ๓ เดือน หลังจากจบการศึกษา ร้อยละ ๘๐
- (๗) นายจ้าง / ผู้ประกอบการ / ผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจในระดับมาก - มากที่สุด ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐
- (๘) จนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกและโทที่ตีพิมพ์ในวารสารที่มีผู้ประเมินอิสระต่อจนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกและโท ร้อยละ ๑๐ - ๒๐ ของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกและโททั้งหมด / ปี
- (๙) อัตราส่วนจนวนกิจกรรม / โครงการของงานกิจกรรมนักศึกษาทั้งหมด เท่ากับ ๑ : ๖๐ - ๕๐
- (๑๐) จนวนอาจารย์ประจำทุกระดับที่มีวุฒิปริญญาเอกร้อยละ ๑๕ - ๓๐
- (๑๑) สัดส่วนอาจารย์ประจำทุกระดับที่มีวุฒิปริญญาเอกต่อปริญญาโทเท่ากับ ๓๐ - ๗๐ สำหรับการสอนระดับปริญญาตรี และ ๕๐ - ๕๐ สำหรับบัณฑิตศึกษา
- (๑๒) สัดส่วนตำแหน่งทางวิชาการ (ศ + รศ. + ผศ.) : อาจารย์ เท่ากับ ๓๐ ต่อ ๗๐ สำหรับการสอนระดับปริญญาตรี และ ๕๐ ต่อ ๕๐ สำหรับระดับบัณฑิตศึกษา
- (๑๓) อัตราส่วนจนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อจนวนนักศึกษา เท่ากับ ๑ : ๒๐ - ๑๐
- (๑๔) จนวนโครงการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ๒ - ๕ โครงการ / ปี
- (๑๕) สัดส่วนจนวนบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่หรืองานสร้างสรรค์ประเภทตาหนังสือ หรือเอกสารทางวิชาการต่อจนวนอาจารย์ประจำทุกระดับเท่ากับ ๑ เรื่อง : ๑๐ รูป/คน

(๑๖) สักส่วนงานงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ต่อจำนวนอาจารย์ประจำทุกระดับเท่ากับ ๑ เรื่อง ต่อ ๒๐ รูป/คน

(๑๗) จำนวนเงินงบประมาณที่จัดสรรเพื่อการวิจัยในแต่ละปี ร้อยละ ๕ ของงบดำเนินการทั้งหมด

(๑๘) จำนวนกิจกรรม / โครงการที่ให้บริการแก่สังคมหรือชุมชน ๕ - ๑๐ กิจกรรม/โครงการต่อปี

(๑๙) จำนวนการได้รับนิมนต์/รับเชิญ ให้ไปเผยแพร่ธรรมะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงธรรม การแสดงปาฐกถา การบรรยาย การสอน ฯลฯ ภายนอกมหาวิทยาลัยต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ เท่ากับ ๑ ครั้ง ต่อ ๒๐ รูป/คน ในแต่ละปีการศึกษา

(๒๐) จำนวนกิจกรรมที่จัดร่วมกับชุมชนในการทานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ๕ - ๗ กิจกรรม/ปี

(๒๑) จำนวนการจัดกิจกรรม/โครงการประกันคุณภาพภายในเกี่ยวกับระบบและกลไก ๒ - ๕ ครั้ง/ปี

(๒๒) จำนวนหน่วยงานย่อยที่ร่วมดำเนินงานประกันคุณภาพ ผ่านเกณฑ์ประเมินภายในร้อยละ ๗๐ - ๘๐

เป้าหมายเชิงคุณภาพ (Quality)

(๑) มีการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในปรัชญา

(๒) มีการจัดหลักสูตรที่เน้นทางด้านพระพุทธศาสนาเถรวาท และเน้นภาษาบาลีเชิงลึกเพื่อการศึกษาวิจัยทางด้านพระพุทธศาสนา

(๓) มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการสร้างประสบการณ์จริง

(๔) มีการเน้นพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๕) การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ รวมถึงรูปแบบปกติ(ระบบเข้าห้องเรียน) การศึกษาทางไกลและรูปแบบอื่นที่เปิด โอกาสทางการศึกษาแก่มวลชนให้สามารถเข้าถึงได้(Accessibility)

(๖) เป็นการให้บริการแก่มวลชน รวมถึงตลอดถึงผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม (ไม่เพียงแต่ตลาดแรงงาน)

(๗) การมีความเป็นเลิศทางวิชาการพระพุทธศาสนาเถรวาทในระดับชาติและนานาชาติ

(๘) สถานมหาวิทยาลัย สภาวิชาการ คณะกรรมการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน คณะกรรมการวิทยาเขต ฯลฯ จะต้องให้ทั้งบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) และส่วนต่างๆ ของประชาคมมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมตัดสินใจอนาคตของมหาวิทยาลัย

(๙) การบริหารจัดการเป็นแบบเครือข่าย (Networking) ร่วมมือประสานกับมหาวิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ ขณะเดียวกันมุ่งสร้างพันธมิตร และระดมทรัพยากรจากภายนอก (Outsourcing)

(๑๐) ดำเนินถึงความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลผลิตและผลลัพธ์

ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ (Strategies)

๑) ด้านการผลิตบัณฑิต

(๑) ปรับกระบวนการผลิตบัณฑิตโดยใช้ระบบและกลไกประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือ

(๒) ทบทวนการจัดการเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอน บรรณสาร เทคโนโลยี การศึกษาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

(๓) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ต้องการให้เกิดการปฏิรูป กล่าวคือ กระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรและคำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะบุคคลโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การจัดให้มีจำนวนหน่วยกิต / ชั่วโมงเรียนหรือรายวิชาในภาคปฏิบัติ การจัดให้มีจำนวนหน่วยกิต / ชั่วโมงเรียนหรือรายวิชาในภาคสนาม การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของเนื้อหาหรือรายวิชาที่เปิดสอน การเปิดโอกาสให้นักศึกษาใช้ห้องคอมพิวเตอร์/ห้องสมุดต่อวัน ฯลฯ

(๔) จัดการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับภาษาบาลีในฐานะภาษาที่ใช้จารึกพระพุทธวจนะเพิ่มมากขึ้น เพิ่มจำนวนหน่วยกิต เพิ่มชั่วโมงเรียน

(๕) เร่งขยายหลักสูตรสาขาวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนาในระดับสูง คือ ระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เพื่อการวิจัยพระพุทธศาสนาในเชิงลึก ซึ่งจะทําให้มหาวิทยาลัยมีโอกาสพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการพระพุทธศาสนาตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยได้

(๖) เร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงานทะเบียนงานวัดประเมินผล การสืบค้นข้อมูลวิจัย เป็นต้น โดยเพิ่มศักยภาพซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ให้ใช้งาน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้อย่างกว้างขวาง เป็นระบบเครือข่ายข้อมูลทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สามารถสืบค้นและเชื่อมโยงกันได้

(๗) เร่งพัฒนาบุคลากรด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ให้สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อผสม สื่อการสอนทางไกล ฯลฯ ตลอดจนการใช้บุคลากรจากภายนอกที่มีคุณภาพ (Outsourcing)

(๘) เร่งพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น

๒) ด้านการบริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่สังคม

(๑) เร่งขยายการบริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่ชุมชน และท้องถิ่นแบบเชิงรุกให้กว้างขวาง

(๒) ให้การสนับสนุน หรือร่วมมือกับคณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร / ชุมชน และครอบครัว ในด้านวิทยากร และวิชาการทางพระพุทธศาสนาเพื่อแก้และป้องกันปัญหาทางสังคม เช่น โรคคิดต่อร้ายแรง และสารเสพติดให้โทษ เป็นต้น

(๓) จัดโครงการประชุม / อบรม / สัมมนา ร่วมกับคณะสงฆ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาสังคมร่วมกัน

(๔) เน้นบทบาทในการแก้ปัญหาด้านจิตใจแก่สังคม เช่น การให้คำเตือน แนวคิด และข้อเสนอแนะ เป็นต้น เพื่อลดปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ที่จะตามมา

(๕) จัดประชุมสัมมนาให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเร่งรัดการใช้ ICT เพื่อช่วยเสริมสร้างสังคมฐานความรู้ให้หลากหลาย

(๖) ใช้ ICT เพื่อขยายฐานความรู้ด้านพระพุทธศาสนาเถรวาทสู่สังคมนานาชาติ

๓) ด้านการวิจัย

(๑) จัดระบบวิจัยที่เน้นการวิจัยทางด้านพระพุทธศาสนาในลักษณะโครงการร่วมระหว่างหน่วยงานมหาวิทยาลัย รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย

(๒) พิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในวงกว้าง โดยเฉพาะในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ

(๓) ส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อช่วยพัฒนาสถาบัน สังคม และหรือประเทศชาติ

(๔) สนับสนุนให้วิทยาเขตต่าง ๆ และศูนย์การศึกษาของมหาวิทยาลัยประสานงานกับสถาบันการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาและพระพุทธศาสนาเพื่อศึกษาวิจัยคัมภีร์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

(๕) ให้วิทยาเขตและศูนย์การศึกษาต่าง ๆ เน้นเสนอโครงการวิจัยที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาด้านวัตถุโบราณในท้องถิ่น ประเภทศิลาจารึก คัมภีร์ใบลาน สมุดไทย เป็นต้น

๔) ด้านการทาบารุงศิลปวัฒนธรรม

(๑) รณรงค์ให้ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และพระสงฆ์ฆราวาสมีความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น

(๒) ประสานความร่วมมือกับคณะสงฆ์หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านศิลปวัฒนธรรม โดยจัดหลักสูตรระยะสั้น และพัฒนาระบบการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม และการอนุรักษ์ฟื้นฟูแก่ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นและพระสงฆ์ฆราวาส

(๓) สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๔) แนะนำให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม การคัดสรรและการประยุกต์วัฒนธรรมจากภายนอกที่จำเป็นต้องยอมรับ

๕) ด้านการบริหารจัดการ

(๑) ปรับโครงสร้าง ปรับรื้อระบบและกลไกการบริหารงาน และปรับกระบวนการบริหารจัดการให้มีความสะดวก มีประสิทธิภาพ และมีความรวดเร็ว

(๒) ปรับปรุงระเบียบและข้อบังคับ การบริหารงานที่เหมาะสม เช่น การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร การบริหารวิชาการ ระบบตรวจสอบภายในและอาคารสถานที่ที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

(๓) เร่งพัฒนาการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการบริหารการเงิน ที่เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยมีความจำเป็นจะต้องพิจารณาทบทวน โดยเทียบเคียงกับสถาบันอุดมศึกษาของคลุ้สที่บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมี "มีอาชีพ"

(๔) เร่งพัฒนาวิธีประกันมาตรฐานการศึกษาระหว่างส่วนกลางกับวิทยาเขตและระหว่างวิทยาเขตกับศูนย์การศึกษา

(๕) ให้ผู้แทนจากวิทยาเขตเป็นกรรมการหรือมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณประจำปี

(๖) บริหารจัดการ โดยยึดแผนยุทธศาสตร์ / แผนบริหารจัดการระยะ กลางของสถาบัน เพื่อควบคุมการบริหารจัดการให้คุ้มทุนและมีประสิทธิภาพ

(๗) หามาตรการลดปัญหาเรื่องการประสานงานหรือการสื่อสารระหว่างส่วนกลางกับวิทยาเขตและระหว่างวิทยาเขตด้วยกัน

(๘) พัฒนาและควบคุมสัดส่วนอาจารย์ประจำ(รวมอาจารย์พิเศษและพิเศษประจำ) ต่อนักศึกษาให้ได้เท่ากับ ๑ ต่อ ๒๕ (ปัจจุบันประมาณ ๑ : ๑๐) ภายในปี ๒๕๕๓

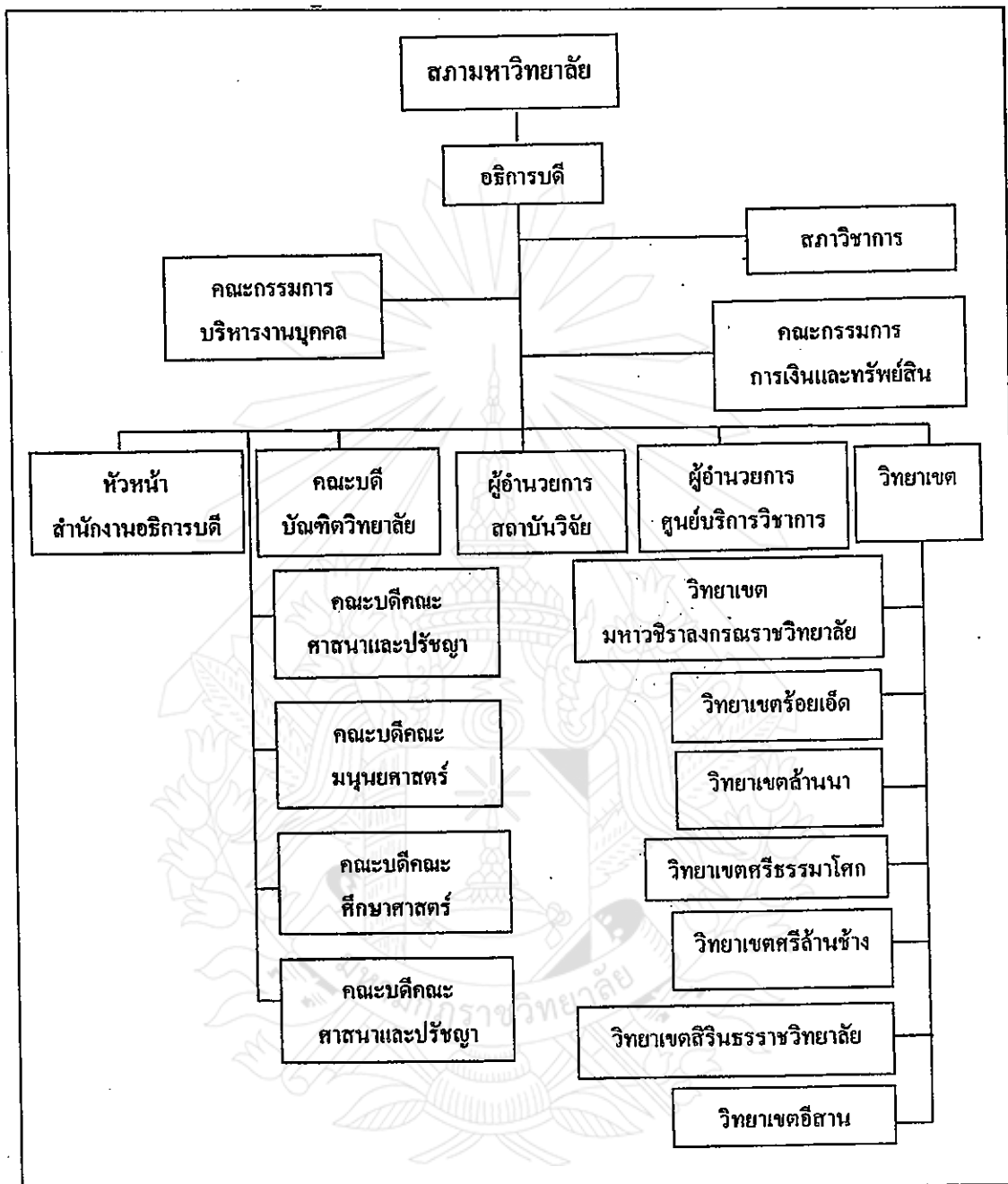
(๙) จัดลำดับความสำคัญของพันธกิจของมหาวิทยาลัย คือ ๑) การผลิตบัณฑิต ๒) การบริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่สังคม ๓) การวิจัย ๔) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และจัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญของพันธกิจดังกล่าว

(๑๐) เร่งนำผลการประเมินทั้งจากภายในและภายนอกมาใช้ในการบริหารจัดการ และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาที่เป็นธรรมและยกระดับคุณภาพของ มหาวิทยาลัยสู่ระดับมาตรฐานสากล^{๖๔}

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๐ - ๑๓๕.

๒.๘.๒ โครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แผนภูมิที่ ๒.๑ โครงสร้างการบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย^{๖๕}

^{๖๕} มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, “โครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”.

http://www.mbu.ac.th/index.php?option=com_content&task=view&id=88&Itemid=68 (๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖).

๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ทำการวิจัย

๒.๕.๑ ประวัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ศูนย์การศึกษาชลบุรี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ศูนย์การศึกษาชลบุรี ตั้งอยู่ ณ วัดอรัญญิกาวาส (วัดป่า) หมู่ที่ ๒ ต.บ้านสวน อ.เมือง จ.ชลบุรี ซึ่งมีพระครูจิรวัดนาทร เจ้าอาวาสวัดอรัญญิกาวาส และเจ้าคณะอำเภอเมืองชลบุรี ในฐานะรองประธานโครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาชลบุรี อนุญาตให้ใช้วัดอรัญญิกาวาส เป็นสถานที่ตั้งศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์สมศักดิ์ เสนีย์ศรีสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอรัญญิกาวาส ให้ใช้อาคารเรียนของโรงเรียน เป็นสถานที่ทำการเรียนการสอน ในหลักสูตรปริญญาตรีศาสนศาสตร์บัณฑิต (ศน.บ.)

ศูนย์การศึกษาชลบุรี เปิดทำการเรียนการสอน ในระดับปริญญาตรี เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗ โดยมี พระครูวิบูลศีลโสภิต ปัจจุบันเป็น พระวิบูลธรรมภรณ์ รองอธิการบดีวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ เป็นประธานโครงการศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยมี พระเทพสุทธาจารย์ เจ้าอาวาสวัดเขาบางทราย และเจ้าคณะจังหวัดชลบุรี เป็นประธานฝ่ายบรรพชิต ศ. ดร. บุญทัน ดอกโรตอง อดีตรองประธานวุฒิสภา (ส.ว. นครราชสีมา ศิษย์เก่า มจร.) เป็นประธานฝ่ายคฤหัสถ์ ในพิธีเปิดการเรียนการสอน ณ ศาลาการเปรียญ ชั้น ๒ วัดอรัญญิกาวาส

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ได้เปิดดำเนินการสอนทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ตามลำดับ

ในปีการศึกษา ๒๕๔๕ ศูนย์การศึกษาชลบุรี ได้ขยายห้องเรียนมาที่วัดศรีมหาธา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี เพื่อรองรับจำนวนนักศึกษาที่มีเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

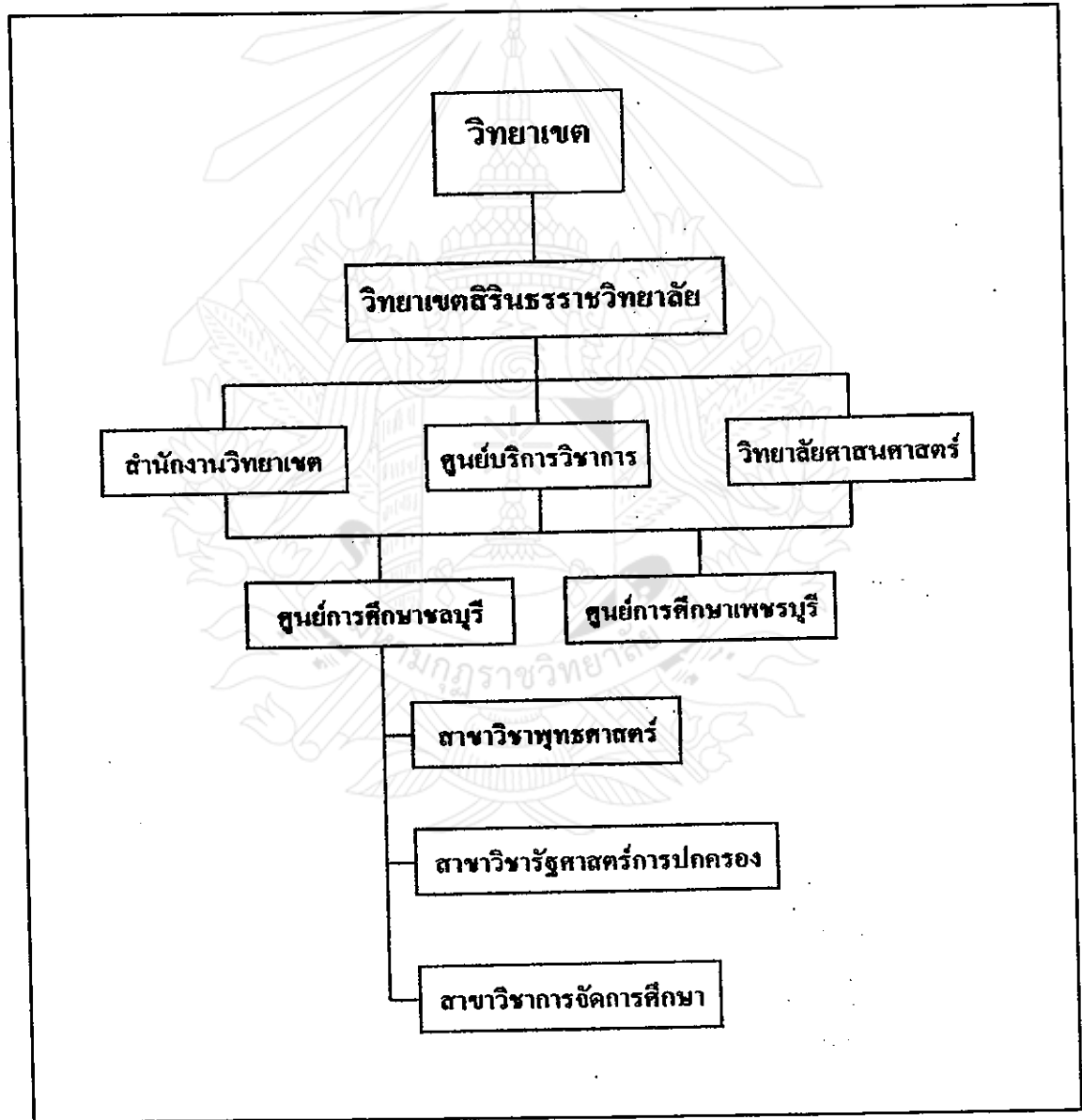
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ตั้งอยู่ ณ วัดศรีมหาธา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี^{๖๖}

^{๖๖}ฝ่ายทะเบียนสถิณักศึกษาประจำปี, “ตารางแสดงสถิติจำนวนนักศึกษา”, ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔, (อัคราณา).

๒.๕.๒ สภาพพื้นที่โดยรอบประกอบด้วย

- ทิศเหนือ - ติดกับถนนสุรศักดิ์ ๑ ตรงข้ามกับร้านเครื่องเขียน งานพิมพ์ ถ่ายเอกสาร ชื่อร้าน ศูนย์นักเรียนกรู๊ป
- ทิศใต้ ติดกับวัดศรีมหาธา ติดกับถนนสุรศักดิ์สงวน
- ทิศตะวันออก อยู่ใกล้กับวัดราชนิยมธรรม
- ทิศตะวันตก ติดกับถนนเฉลิมจอมพล

๒.๕.๓ โครงสร้างวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

แผนภูมิที่ ๒.๒ โครงสร้างวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวม งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ ดังต่อไปนี้

ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชน ในเขตเทศบาลตำบล บางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ความสนใจ ข่าวสารบ้านเมือง และประโยชน์ที่ได้รับจากภารกิจของเทศบาล ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานะภาพ การเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่ม ทางสังคม และความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองในระดับเทศบาล ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางด้านอายุและความเข้าใจทางการเมือง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับเพศ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและระดับการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๖๗}

บุญถิ่น นวลใหม่ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไป ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๒.๖๗ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ ๔๑.๖๗ มีอายุในช่วง ๑๘ - ๓๐ ปี สถานภาพสมรสเกือบ ครึ่งหนึ่ง มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อย ละ ๓๕.๐๐ ร้อยละ ๒๖.๖๗ มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่าร้อยละ ๘๘.๖๗ ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ ร้อยละ ๔๕.๓๓ ความสนใจในพรรคการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ ๘๔.๐๐

๑) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่าในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีส่วนร่วมมากที่สุดคือด้านการรับฟัง ข่าวสาร เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ร้อยละ ๒.๖๒

^{๖๗} ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๖, ๑๐๒ หน้า.

๒) ระดับการมีส่วนร่วมด้านการชักชวนให้ผู้อื่นสนทนากับการเมือง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ ๑.๗๐ โดยมีส่วนร่วมในการชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเกี่ยวกับการเมืองมากที่สุด

๓) ระดับการมีส่วนร่วมด้านการติดต่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วม ระดับค่าที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ ๑.๒๒ เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมด้านการติดต่อแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำทั้งหมด

๔) ด้านการติดตามการหาเสียงของนักการเมืองพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมด้านการติดตามการหาเสียงของนักการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๑.๘๗^{๖๔}

กฤติชัย เพ็ญศิริ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่การทราบถึงผลการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จะมีการรับรู้อยู่ในระดับต่ำ การมีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มีการใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมากที่สุด การมีความพยายามในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง แม้จะติดธุระหรือเกิดอุปสรรคใด ๆ ก็ตาม และการไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่น น้อยที่สุด คือการเคยร่วมบริจาคเงินสนับสนุนผู้สมัครเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร^{๖๕}

ภัทรสิริ โคนุดรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๔๘” ผลการวิจัยพบว่า

๑) คุณลักษณะส่วนบุคคล และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษาเพศหญิงมากกว่าเพศชาย การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองส่วนใหญ่ นักศึกษารับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด

๒) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งระดับการเมืองระดับชาติ และระดับการเมืองในท้องถิ่น นักศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้

^{๖๔}บุญถึ้น นวลใหม่, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๗, ๒๕๐ หน้า.

^{๖๕}กฤติชัย เพ็ญศิริ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๘, ๕๕ หน้า.

สิทธิเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านการเป็นผู้นำชักชวนผู้อื่นสนทนาด้านการเมือง และด้านการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

๓) ความแตกต่างของคุณลักษณะส่วนบุคคล และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยใช้ค่าเฉลี่ยของประชาชน พบว่า เพศ ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน เพศหญิงมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศชาย ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค พบว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แต่พบว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติ สูงกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ภูมิลำเนาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

อายุ สาขาวิชาที่กำลังศึกษา รายได้แตกต่างกัน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนชั้นปีที่กำลังศึกษาแตกต่างกัน พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง นักศึกษาที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พบว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๐}

ปริวรรต สิงห์แก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต อยู่ในระดับน้อย โดยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากที่สุดคือ ในประเด็นที่ว่า การเมืองการปกครองในระดับชาติมีความขัดแย้งกันมาก รองลงมาคือ มีความรู้สึกโกรธเมื่อพบเห็นการแจกเงินและซื้อเสียงและน้อยที่สุดคือ การเคยเป็นผู้นำในการหาเสียงให้กับผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการร่วมชุมนุมเดินขบวนขับไล่เจ้าหน้าที่ของรัฐ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ อายุ ขณะที่ศึกษาและชั้นปีที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่

^{๑๐} ภุทธิริ โคนุดรี, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๔๘”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๘, ๕๖ หน้า.

เกินระดับ ๐.๐๕ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ คือ มหาวิทยาลัยควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งภายในมหาวิทยาลัยให้ทั่วถึง ในช่วงที่มีการเลือกตั้ง และเพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรมีการจัดตั้งชมรมประชาธิปไตยขึ้นภายในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นสื่อกลางเผยแพร่ความรู้ทาง การเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตยในมหาวิทยาลัยต่อไป^{๑๐}

สมศักดิ์ ม่วงสน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๘ จังหวัดนครสวรรค์” โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๘ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน คือ การสนใจข่าวสารทางการเมือง การชักชวนให้ผู้อื่นสนทนากับการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การติดตามการหาเสียงทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้วยแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

๑) เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และไม่เคยติดต่อกับพรรคการเมือง

๒) เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาทางการเมือง การรับฟังข่าวสารทางการเมือง และการติดตามการหาเสียงของนักการเมืองตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ

๓) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ระดับการศึกษา การรับฟังข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนาเดิม และการเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคม^{๑๑}

^{๑๐}ปรีวัตร สิงห์แก้ว, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๘, ๑๔๐ หน้า.

^{๑๑}สมศักดิ์ ม่วงสน, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๘ จังหวัดนครสวรรค์”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๘, ๗๑ หน้า.

จรัญ บุตรดำ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า

๑) กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมและติดตามการบริหารงานของท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยที่สุด

๒) กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมและติดตามการบริหารงานของท้องถิ่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมและติดตามการบริหารงานของท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยที่สุด

๓) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าศาลาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน^{๗๗}

พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ ๓๖ ปี ขึ้นไป มีระดับ

^{๗๗}จรัญ บุตรดำ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๑๓๐ หน้า.

การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีอายุราชการน้อยกว่า ๑๖ ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ ขึ้นไป

เปรียบเทียบผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และรายได้ต่อเดือนต่างกันทำให้มีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๔}

ตราโมทย์ เพ็ชรชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตาม เพศ อายุ และชั้นปี พบว่า นักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี ทั้งเพศชายและเพศหญิง กลุ่มอายุ ๑๗ - ๑๘ ปี, กลุ่มอายุ ๑๙ - ๒๐ ปี, กลุ่มอายุ ๒๑ - ๒๒ ปี และทั้ง ๒ ชั้นปี มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอายุ ๒๒ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ และชั้นปีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๕}

สมยศ บัวแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการเมืองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองกระทู้มแบน อำเภอกระทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า

๑) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกระทู้มแบน อำเภอกระทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับนานๆครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลโดยตรง อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง และ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ตามลำดับ

^{๑๔}พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๑๓๔ หน้า.

^{๑๕}ตราโมทย์ เพ็ชรชัย, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี”, วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๑๔๑ หน้า.

๒) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม ทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๖๖}

สุชาติ อักษรนำ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” จากการวิจัยพบว่า

๑) ประชาชน ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงตามลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง และด้านการแสดงออกซึ่งความต้องการน้อยที่สุด

๒) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน^{๖๗}

อัมฤตา สารวิวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหารวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความสนใจในการติดตามข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางซึ่งไม่ได้ส่งผลต่อการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสาเหตุที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความสนใจในการติดตามข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองเพียงในระดับปานกลาง เนื่องจากการที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขาดความเข้าใจในบทบาทของตนเองต่อการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขาดจิตสำนึกในประโยชน์ส่วนร่วม นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายต่อสถานการณ์ทางการเมือง

^{๖๖} สมยศ บัวแก้ว, “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒, ๑๔๖ หน้า.

^{๖๗} สุชาติ อักษรนำ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ตำบลท่าซึก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๑๐๖ หน้า.

ทีุ่่นวาย นักศึกษาขาดการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ครอบครัว ขาดโอกาสในการแสดงออกทางความคิด และขาดการยอมรับจากสังคมในลักษณะของการถูกมองว่าเป็น^{๑๔}

สมยศ พงษ์สวัสดิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกระทุ่มแบนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับนานๆครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ๑) ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๐ ๒) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับนานๆครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๑๘ และ ๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๐๓ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๕}

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น เกิดจากการที่กระบวนการทางกฎหมาย และรูปแบบการปกครองแบบกระจายอำนาจในการปกครอง ที่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาของแต่ละพื้นที่มากขึ้น เช่น การทำประชาพิจารณ์ การเลือกตั้ง การระดมความเห็นของแต่ละชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาจากรากหญ้า การเปิด โอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระภายใต้กรอบของกฎหมาย การส่งเสริมการทำประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่ง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านนั้นมีความแตกต่างกัน รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลทั้งด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

^{๑๔} อัมฤตา สารธิวงศ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหารวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๒, ๒๕๐ หน้า.

^{๑๕} สมยศ พงษ์สวัสดิ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒, ๑๕๔ หน้า.

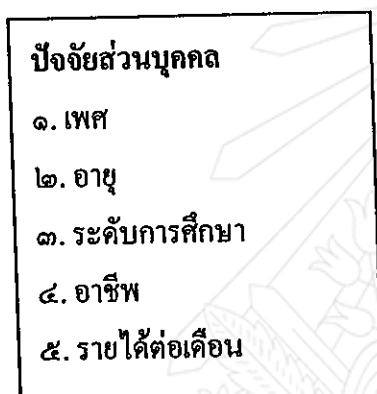
ประชาชนแตกต่างกันบ้าง แล้วแต่สภาพพื้นที่แต่ละแห่ง ทำให้พอจะทราบไว้เป็นแนวทางว่ามีปัจจัย
หลายประการที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา และจะนำผลการศึกษา
งานวิจัยดังกล่าว ไปจัดกรอบแนวคิด และพิจารณาตัวแปรตามวัตถุประสงค์การวิจัยในลำดับต่อไป

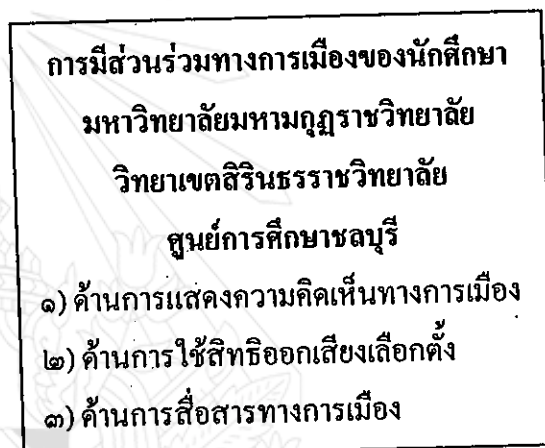
๒.๑๑ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเมืองต้นผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของ ทิพาพันธุ์ ศรีพิทักษ์^{๔๐} แนวคิดเกี่ยวกับใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของคณะกรรมการกฤษฎีกา^{๔๑} แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของ คาร์ล คอยท์ซ (Karl W. Deutsch)^{๔๒} และแนวคิดเกี่ยวกับลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมือง ของ เลสเตอร์ มิลเบรธ^{๔๓} มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ(Independents Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

แผนภูมิที่ ๒.๓ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

^{๔๐}ทิพาพันธุ์ ศรีพิทักษ์, ประชาพิจารณ์ตามกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายอังกฤษ, อ้างแล้ว, หน้า ๒๗.

^{๔๑}คณะกรรมการกฤษฎีกา, “ร่างพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน”, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, อ้างแล้ว, หน้า ๒๘.

^{๔๒}Deutsch, Karl W อ้างในพรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแวง จังหวัดสระบุรี”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า ๔๗ – ๔๘.

^{๔๓}เลสเตอร์ มิลเบรธ อ้างในกฤดิชัย เพ็ญศิริ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า ๑๕ – ๑๖.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ดังหัวข้อต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวัดค่าตัวแปร
- ๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๘ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ได้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น ๓๖๒ รูป/คน*

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น ๑๘๖ รูป/คน

*ทะเบียนนักศึกษาศูนย์การศึกษาชลบุรี, ฝ่ายทะเบียนศูนย์การศึกษาชลบุรี, ชลบุรี : ฝ่ายทะเบียน, ๒๕๕๔, อัดสำเนา.

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie as Morgan)^๒ จากบัญชีรายชื่อนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๔๑ รูป / คน และจากบัญชีรายชื่อนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน ๑๒๑ รูป/คน รวม ๓๖๒ รูป / คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๘๖ รูป / คน แล้วนำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportional Size) เพื่อหา กลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา / ระดับการศึกษา ตามสูตรนี้^๓

$$N_i = \frac{N_i}{N} \times n$$

- N_i = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับชั้นปี
 N_i = จำนวนประชากรแต่ละระดับชั้นปี
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกระดับชั้นปี
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด

$$\text{ตัวอย่าง } ๑๘๕ \times (๑๐๓ / ๓๖๒) = ๕๒.๘๒$$

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แยกออกเป็นแต่ละรุ่น ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓.๑

^๒บุญชม ศรีสะอาด, วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัยเล่ม ๒, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, ๒๕๓๘), หน้า ๑๖๑.

^๓กัลยา วานิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี

นักศึกษา มมร.สช ศูนย์การศึกษาชลบุรี	ประชากร (Ni)	อัตราส่วนเฉลี่ย (n_i)
๑) ปริญญาตรีชั้นปีที่ ๑	๑๐๓	๕๒
๒) ปริญญาตรีชั้นปีที่ ๒	๖๓	๓๒
๓) ปริญญาตรีชั้นปีที่ ๓	๓๖	๑๖
๔) ปริญญาตรีชั้นปีที่ ๔	๓๕	๒๒
๕) ปริญญาโทชั้นปีที่ ๑	๖๒	๓๕
๖) ปริญญาโทชั้นปีที่ ๒	๕๕	๒๕
รวม	๓๖๒	๑๘๖

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๘๖ รูป / คน ดังกล่าวแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการต่อไปนี้

- ๑) จัดทำกรอบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Frame) และกำหนดขนาดตัวอย่าง
- ๒) จัดทำฉลากหมายเลขประชากรตาม Sampling Frame โดยให้ฉลากมีลักษณะเหมือนกัน แล้วใส่ในภาชนะคลุกเคล้าให้ทั่ว
- ๓) จับฉลากครั้งละหน่วยจนครบตามขนาดของตัวอย่าง ทั้งนี้ จับฉลากโดยไม่มี การแทนที่ หมายถึง ฉลากที่จับได้จะไม่ใส่ลงในภาชนะอีก

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ๑ ชุด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน จำนวน ๕ ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จำนวน ๑๕ ข้อ ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำนวน ๕ ข้อ ๒) ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งจำนวน ๕ ข้อ และ ๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำนวน ๕ ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	๕
มาก	ให้คะแนน	๔
ปานกลาง	ให้คะแนน	๓
น้อย	ให้คะแนน	๒

น้อยที่สุด ให้คะแนน ๑

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๓.๔ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

๓.๔.๑ ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๔.๒ สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัยโดยใช้คำถาม ๒ ประเภท คือ แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด

๓.๔.๓ นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสมทั้งเนื้อหาสาระและการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

๓.๔.๔ นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ ท่าน คือ

๑) พระปลัดสุรศักดิ์ ปุณณวุฒโท

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (การบริหารงานภาครัฐ)

ตำแหน่งงาน อาจารย์ประจำและหัวหน้าศูนย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จังหวัดชลบุรี

๒) นางกรุณา ชันทอง

วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

ตำแหน่งงาน อาจารย์บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

๓) นายสมบูรณ์ พรหมหาราช

วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

ตำแหน่งงาน อาจารย์บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จังหวัดชลบุรี

โดยตรวจตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) ตามสูตรดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

IOC คือ ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา IOC

(Index of item objective congruence)

ให้คะแนน + ๑ ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน ๐ ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน - ๑ ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

โดยเลือกข้อความที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๖๖ ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน ๑๕ ข้อ ใช้ได้จำนวน ๑๕ ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง ๐.๖๖ - ๑.๐๐

๓.๔.๖ เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว จึงนำไปใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{K-1} \left(\frac{1 - s_1^2}{s_x^2} \right)$$

เมื่อ K = จำนวนคำถามทั้งหมด

s_1^2 = ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลจากการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ ๐.๘๕

๓.๔.๗ นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๓.๕ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๕.๑ ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยถึงหัวหน้าศูนย์การศึกษาชลบุรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

๓.๕.๒ ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

๓.๕.๓ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

๓.๕.๔ เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน ๑๘๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

๓.๕.๕ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

๓.๖ การวัดค่าตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการวัดค่าตัวแปร การมีส่วนร่วมทางการการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้^๕

คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด	จำนวนระดับ		
		$= \frac{๕ - ๑}{๕} = \frac{๔}{๕} = ๐.๘๐$	
๔.๒๑ - ๕.๐๐	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม	มากที่สุด
๓.๔๑ - ๔.๒๐	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม	มาก
๒.๖๑ - ๓.๔๐	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม	ปานกลาง
๑.๘๑ - ๒.๖๐	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม	น้อย
๑.๐๐ - ๑.๘๐	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วม	น้อยที่สุด

^๕รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร, เรียนรู้สถิติและการวิจัยด้วยกรณีศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท จูนพับลิชซิ่ง จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๔๓.

๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๗.๑ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสภาพของนักศึกษาที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี

๓.๗.๒ ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ได้แก่ ๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ๒) ด้านการไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้ง และ ๓) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

๓.๗.๓ ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีกับปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และด้านระดับการศึกษา ใช้การทดสอบค่า (T-test) ส่วนด้านอายุ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ต่อเดือน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

๓.๗.๔ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

๓.๘ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ดังนี้

๓.๘.๑ สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล

๓.๘.๒ สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

๑) การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๖

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

$$X = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

๒) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือมีชนิมเลขคณิต^๗

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$$X = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

๓) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๘

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

$$S = \text{ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

^๖นิภา เมธชาวิชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒๘.

^๗สงศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๓), หน้า ๕๕.

^๘ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

๔) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)^๕

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

- เมื่อ t = ค่าที-เทสท์ (t-test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
 S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
 n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

๕) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หรือ (F-test)^๖

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

- F = อัตราส่วนของความแปรปรวน
 MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

^๕ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด), (กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๓), หน้า ๑๘๓.

^๖ นิภา เมธาวิชัย, วิทยาการวิจัย, อ้างแล้ว, หน้า ๖๗.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ ๓ ประการ คือ

๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและ รายได้ต่อเดือนต่างกัน

๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจ ในการวิจัย และใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย จากนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๘๖ รูป/คน แล้วนำแบบสอบถามมา ดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์เพื่อ คำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับ ขั้นตอนดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t - distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที - เทสต์ (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ใช้การวิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ซึ่งมีคุณลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล คือ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปากกาคงตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	๕๐	๔๘.๔๐
เพศหญิง	๕๖	๕๑.๖๐
รวม	๑๐๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๖๐ ส่วนเพศชาย จำนวน ๕๐ รูป / คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๔๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์
การศึกษาชลบุรี จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๒๕ ปีลงมา	๓๕	๑๘.๘๐
๒๖ - ๓๐ ปี	๔๐	๒๑.๕๐
๓๑ - ๓๕ ปี	๓๑	๑๖.๓๐
๓๖ - ๔๐ ปี	๔๒	๒๒.๖๐
๔๑ ปีขึ้นไป	๓๘	๒๐.๔๐
รวม	๑๘๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีอายุ ๓๖ - ๔๐ ปี จำนวน ๔๒ รูป/คน
คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๐ รองลงมา มีอายุ ๒๖ - ๓๐ ปี จำนวน ๔๐ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๐ และ
น้อยที่สุดมีอายุ ๓๑ - ๓๕ ปี จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๐

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) บัณฑิตส่วนนุคคลของ
 นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์
 การศึกษาชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
๑) ปริญญาตรีปีที่ ๑	๕๒	๒๘.๐๐
๒) ปริญญาตรีปีที่ ๒	๓๒	๑๗.๒๐
๓) ปริญญาตรีปีที่ ๓	๑๖	๘.๖๐
๔) ปริญญาตรีปีที่ ๔	๒๒	๑๑.๘๐
๕) ปริญญาโทปีที่ ๑	๓๕	๑๘.๘๐
๖) ปริญญาโทปีที่ ๒	๒๙	๑๕.๖๐
รวม	๑๘๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
 ราชวิทยาลัยศูนย์การศึกษาชลบุรีที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือผู้ที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีปีที่ ๑
 จำนวน ๕๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ รองลงมาคือ ผู้ที่ศึกษาระดับปริญญาโทปีที่ ๑ จำนวน
 ๓๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๐ และน้อยที่สุดคือผู้ที่ศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ ๓ จำนวน ๑๖ รูป/คน
 คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์
การศึกษานนทบุรี จำแนกตามอาชีพ

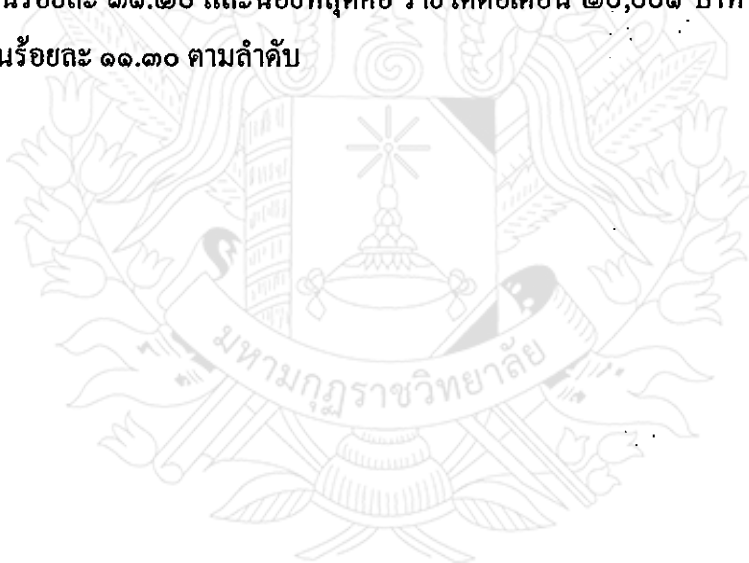
อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	๕๒	๒๘.๐๐
พนักงานเอกชน / รับจ้าง	๕๗	๓๐.๖๐
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	๖๑	๓๒.๘๐
พระภิกษุ / สามเณร	๗	๒.๘๐
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๕	๔.๘๐
รวม	๑๘๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรีที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้าง จำนวน ๖๑ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๐ รองลงมา คืออาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๗ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖๐ และน้อยที่สุด คือพระภิกษุ / สามเณร จำนวน ๗ รูป / คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของ
 นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์
 การศึกษาชลบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
๑๐,๐๐๐ บาทลงมา	๗๐	๓๗.๖๐
๑๐,๐๐๑- ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๘	๓๑.๒๐
๑๕,๐๐๑- ๒๐,๐๐๐ บาท	๓๗	๑๙.๕๐
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๑	๑๑.๓๐
รวม	๑๘๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาทลงมา จำนวน ๗๐ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖๐ รองลงมา คือรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๘ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๐ และน้อยที่สุดคือ รายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๒๑ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๐ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปราบกฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๖ แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปรผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๓.๓๕	๐.๗๔	ปานกลาง
๒. ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	๓.๓๕	๐.๖๗	ปานกลาง
๓. ด้านการสื่อสารทางการเมือง	๓.๕๓	๐.๗๘	มาก
รวม	๓.๕๗	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุด คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปรผลการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
 วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	(\bar{X})	S.D.	แปลผล
๑. การรับรู้ สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตามที่ กฎหมายกำหนด	๒.๕๒	๑.๑๘	ปานกลาง
๒. การมีการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในโครงการที่อาจ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชนต่อเจ้าหน้าที่ของ รัฐ	๓.๑๘	๑.๐๓	ปานกลาง
๓. การอธิบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ทางการเมืองให้ บุคคลรอบข้างรับฟัง	๓.๖๘	๐.๕๒	มาก
๔. การมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทาง การเมืองกับบุคคล รอบข้าง	๓.๕๑	๐.๘๑	มาก
๕. การมีการรวมกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๓.๒๖	๑.๒๔	ปานกลาง
รวม	๓.๓๕	๐.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธร
 ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ
 พบว่า นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลรอบข้าง อยู่ในระดับมาก
 รองลงมา คือ การอธิบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ทางการเมืองให้บุคคลรอบข้างรับฟัง อยู่ใน
 ระดับมาก และต่ำที่สุด คือ การรับรู้ สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตามที่กฎหมาย
 กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)และการแปรผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	(\bar{X})	S.D.	แปลผล
๑. ก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านได้สำรวจรายชื่อจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	๔.๑๑	๑.๐๕	มาก
๒. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทน นับตั้งแต่ท่านมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	๔.๐๐	๑.๑๕	มาก
๓. การมีการชักชวนสมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้องและเพื่อนให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๔.๑๒	๐.๗๓	มาก
๔. การเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเช่น ช่วยคิดโปสเตอร์ พุดหาเสียง เป็นต้น	๒.๕๕	๑.๓๐	น้อย
๕. การได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งหรือ ร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง	๒.๑๕	๑.๓๐	น้อย
รวม	๓.๓๕	๐.๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า พบว่า นักศึกษามีการชักชวนสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีการสำรวจรายชื่อจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก และค่าที่ต่ำที่สุด คือ การได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งหรือ ร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปรผลการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
 วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง

ด้านการสื่อสารทางการเมือง	(\bar{X})	S.D.	แปลผล
๑. การได้ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น ข่าวการเลือกตั้ง ข่าวการแถลงนโยบายของรัฐบาล เป็นต้น	๔.๑๒	๐.๗๕	มาก
๒. การได้ติดตามการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ หรือวารสาร ต่าง ๆ	๓.๕๔	๐.๘๐	มาก
๓. การมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์แหล่งข่าวหรือที่มาของ ข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ	๓.๕๕	๐.๘๒	มาก
๔. การได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคล รอบข้าง เช่น เพื่อน ญาติพี่น้อง เป็นต้น	๓.๕๒	๐.๕๘	มาก
๕. การได้เสนอความต้องการ ข้อเสนอแนะ เรื่องร้องเรียน ต่อ หน่วยงานของรัฐ	๓.๗๕	๐.๕๒	มาก
รวม	๓.๕๓	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตสิรินธรราช
 วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ใน
 ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลด พบว่า นักศึกษามีการ
 ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น ข่าวการเลือกตั้ง ข่าวการแถลงนโยบายของ
 รัฐบาล เป็นต้น อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์แหล่งข่าวหรือที่มาของ
 ข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก และค่าที่สูงสุด คือ การเสนอความต้องการ ข้อเสนอแนะ
 เรื่องร้องเรียน ต่อหน่วยงานของรัฐ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า นักศึกษาที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาลบурี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๕๐	๓.๔๐	๐.๗๓	ปานกลาง
หญิง	๕๖	๓.๓๗	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาลบурีทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาลบурี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (๒-tailed)
ชาย	๕๐	๓.๔๐	๐.๗๓	๐.๒๘	๐.๗๗
หญิง	๕๖	๓.๓๗	๐.๗๖		

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาลบурีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๕๐	๓.๔๔	๐.๖๓	มาก
หญิง	๕๖	๓.๓๓	๐.๗๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีเพศชาย มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก และเพศหญิงมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (๒-tailed)
ชาย	๕๐	๓.๔๔	๐.๖๓	๑.๑๐	๐.๒๗
หญิง	๕๖	๓.๓๓	๐.๗๐		

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์ การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๕๐	๓.๕๕	๐.๗๓	มาก
หญิง	๕๖	๓.๕๒	๐.๘๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมืองอยู่ ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการ สื่อสารทางการเมือง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (๒-tailed)
ชาย	๕๐	๓.๕๕	๐.๗๓	๐.๒๘	๐.๗๗
หญิง	๕๖	๓.๕๒	๐.๘๓		

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการ สื่อสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๕๐	๓.๖๐	๐.๕๕	มาก
หญิง	๕๖	๓.๕๔	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (๒-tailed)
ชาย	๕๐	๓.๖๐	๐.๕๕	๐.๖๒	๐.๕๓
หญิง	๕๖	๓.๕๔	๐.๖๕		

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๕ ปีลงมา	๓๕	๓.๒๕	๐.๖๔	ปานกลาง
๒๖ - ๓๐ ปี	๔๐	๓.๒๘	๐.๘๑	ปานกลาง
๓๑ - ๓๕ ปี	๓๑	๓.๕๐	๐.๗๓	มาก
๓๖ - ๔๐ ปี	๔๒	๓.๔๔	๐.๗๘	มาก
๔๑ ปีขึ้นไป	๓๘	๓.๔๗	๐.๗๒	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๓๕	๐.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุ ๓๑ - ๓๕ ปี มีการมีส่วนร่วมด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ ๔๑ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุ ๒๕ ปีลงมา อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๑	๔	๐.๔๗	๐.๘๕	๐.๕๕
ภายในกลุ่ม	๑๐๑.๓๘	๑๘๑	๐.๕๖		
รวม	๑๐๓.๓๐	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๕ ปีลงมา	๓๕	๓.๒๕	๐.๖๐	ปานกลาง
๒๖ - ๓๐ ปี	๔๐	๓.๔๔	๐.๕๘	มาก
๓๑ - ๓๕ ปี	๓๑	๓.๒๗	๐.๖๔	ปานกลาง
๓๖ - ๔๐ ปี	๔๒	๓.๕๖	๐.๗๑	มาก
๔๑ ปีขึ้นไป	๓๘	๓.๓๓	๐.๗๕	ปานกลาง
รวม	๑๘๖	๓.๓๕	๐.๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุ ๓๖-๔๐ ปี มีการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ ๒๖-๓๐ ปีอยู่ในระดับ มาก และน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุ ๓๑-๓๕ ปี อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๒.๒๐	๔	๐.๕๕	๑.๒๐	๐.๓๐
ภายในกลุ่ม	๘๒.๔๖	๑๘๑	๐.๔๕		
รวม	๘๔.๖๖	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๕ ปีลงมา	๓๕	๓.๗๕	๐.๗๕	มาก
๒๖ - ๓๐ ปี	๔๐	๓.๕๒	๐.๘๗	มาก
๓๑ - ๓๕ ปี	๓๑	๔.๐๘	๐.๖๕	มาก
๓๖ - ๔๐ ปี	๔๒	๓.๕๘	๐.๘๐	มาก
๔๑ ปีขึ้นไป	๓๗	๓.๕๕	๐.๗๗	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๕๓	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุ ๓๑ - ๓๕ ปี มีการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ ๓๖ - ๔๐ ปี อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุ ๒๕ ปีลงมา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๓	๔	๐.๔๘	๐.๗๗	๐.๕๔
ภายในกลุ่ม	๑๑๒.๖๓	๑๘๑	๐.๖๒	:	
รวม	๑๑๔.๕๗	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๕ ปีลงมา	๓๕	๓.๔๓	๐.๕๒	มาก
๒๖ - ๓๐ ปี	๔๐	๓.๕๕	๐.๖๘	มาก
๓๑ - ๓๕ ปี	๓๑	๓.๖๒	๐.๕๕	มาก
๓๖ - ๔๐ ปี	๔๒	๓.๖๖	๐.๗๑	มาก
๔๑ ปีขึ้นไป	๓๘	๓.๕๘	๐.๖๑	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๕๗	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุ ๓๖-๔๐ ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ ๓๑-๓๕ ปี อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุ ๒๕ ปีลงมา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา
ชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๔	๔	๐.๒๘	๐.๗๑	๐.๕๘
ภายในกลุ่ม	๗๒.๐๕	๑๘๑	๐.๓๙		
รวม	๗๓.๑๙	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่
แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
 นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
 ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับ
 การศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ประโยศรปีที่ ๑	๕๒	๓.๒๐	๐.๗๑	ปานกลาง
๒) ประโยศรปีที่ ๒	๓๒	๓.๔๖	๐.๗๑	มาก
๓) ประโยศรปีที่ ๓	๑๖	๓.๒๗	๐.๗๗	ปานกลาง
๔) ประโยศรปีที่ ๔	๒๒	๓.๕๐	๐.๗๔	มาก
๕) ประโยศรโทปีที่ ๑	๓๕	๓.๔๐	๐.๗๕	ปานกลาง
๖) ประโยศรโทปีที่ ๒	๒๕	๓.๖๐	๐.๗๘	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๓๕	๐.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
 ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามระดับการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาปริญญา โทปีที่ ๒
 มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญา
 ศรปีที่ ๔ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาศรปีที่ ๑ อยู่ในระดับปาน
 กลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๓.๗๐	๕	๐.๗๔	๑.๓๓	๐.๒๕
ภายในกลุ่ม	๕๕.๖๐	๑๙๐	๐.๕๕		
รวม	๑๐๓.๓๐	๑๙๕			

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ปริญญาตรีปีที่ ๑	๕๒	๓.๓๑	๐.๖๕	ปานกลาง
๒) ปริญญาตรีปีที่ ๒	๓๒	๓.๓๒	๐.๖๔	ปานกลาง
๓) ปริญญาตรีปีที่ ๓	๑๖	๓.๓๘	๐.๔๒	ปานกลาง
๔) ปริญญาตรีปีที่ ๔	๒๒	๓.๔๓	๐.๖๑	มาก
๕) ปริญญาโทปีที่ ๑	๓๕	๓.๔๘	๐.๗๔	มาก
๖) ปริญญาโทปีที่ ๒	๒๕	๓.๔๕	๐.๘๓	มาก
รวม	๑๙๖	๓.๓๕	๐.๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทปีที่ ๒ มีการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่มีการศึกษา ระดับปริญญาโทปีที่ ๑ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรีปีที่ ๑ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๘	๕	๐.๑๗	๐.๓๘	๐.๘๖
ภายในกลุ่ม	๘๓.๗๘	๑๘๐	๐.๔๖		
รวม	๘๔.๖๖	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ปริญญาตรีปีที่ ๑	๕๒	๓.๘๗	๐.๘๔	มาก
๒) ปริญญาตรีปีที่ ๒	๓๒	๔.๐๔	๐.๖๕	มาก
๓) ปริญญาตรีปีที่ ๓	๑๖	๓.๕๓	๐.๘๔	มาก
๔) ปริญญาตรีปีที่ ๔	๒๒	๓.๘๔	๐.๗๕	มาก
๕) ปริญญาโทปีที่ ๑	๓๕	๓.๕๓	๐.๗๕	มาก
๖) ปริญญาโทปีที่ ๒	๒๕	๓.๕๕	๐.๘๐	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๕๓	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรีปีที่ ๒ มีการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทปีที่ ๒ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีปีที่ ๔ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๒	๕	๐.๑๖	๐.๒๖	๐.๕๓
ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๗๔	๑๘๐	๐.๖๓		
รวม	๑๑๔.๕๖	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑) ปริญญาตรีปีที่ ๑	๕๒	๓.๔๖	๐.๖๒	มาก
๒) ปริญญาตรีปีที่ ๒	๓๒	๓.๖๑	๐.๕๕	มาก
๓) ปริญญาตรีปีที่ ๓	๑๖	๓.๕๓	๐.๕๕	มาก
๔) ปริญญาตรีปีที่ ๔	๒๒	๓.๕๕	๐.๖๐	มาก
๕) ปริญญาโทปีที่ ๑	๓๕	๓.๖๐	๐.๖๘	มาก
๖) ปริญญาโทปีที่ ๒	๒๕	๓.๖๘	๐.๖๗	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๕๗	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทปีที่ ๒ มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่มีการศึกษาปริญญาตรีปีที่ ๒ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรีปีที่ ๑ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๔	๕	๐.๒๑	๐.๕๒	๐.๗๕
ภายในกลุ่ม	๗๒.๑๔	๑๘๐	๐.๔๐	:	
รวม	๗๓.๑๘	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	๕๒	๓.๒๖	๐.๗๑	ปานกลาง
พนักงานเอกชน / รับจ้าง	๕๗	๓.๒๕	๐.๗๖	ปานกลาง
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	๖๑	๓.๖๐	๐.๗๖	มาก
พระภิกษุ / สามเณร	๗	๓.๓๔	๐.๒๕	ปานกลาง
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๕	๓.๕๓	๐.๖๗	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๓๕	๐.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีอาชีพ พนักงานเอกชน / รับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๕ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๔.๘๕	๔	๑.๒๒	๒.๒๔	๐.๐๖
ภายในกลุ่ม	๔๑	๑๘๑	๐.๕๕		
รวม	๓๐	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	๕๒	๓.๓๐	๐.๖๐	ปานกลาง
พนักงานเอกชน / รับจ้าง	๕๗	๓.๓๗	๐.๖๘	ปานกลาง
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	๖๑	๓.๔๗	๐.๗๓	มาก
พระภิกษุ / สามเณร	๗	๓.๓๔	๐.๖๑	ปานกลาง
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๕	๓.๕๑	๐.๖๑	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๓๕	๐.๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๘	๔	๐.๑๔๕	๐.๕๓	๐.๗๑
ภายในกลุ่ม	๘๓.๖๖	๑๘๑	๐.๔๖		
รวม	๘๔.๖๖	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	๕๒	๓.๘๒	๐.๗๔	มาก
พนักงานเอกชน / รับจ้าง	๕๗	๓.๘๓	๐.๘๔	มาก
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	๖๑	๔.๑๒	๐.๗๕	มาก
พระภิกษุ / สามเณร	๗	๓.๕๔	๐.๕๖	มาก
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๕	๔.๒๐	๐.๗๕	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๘๓	๐.๘๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีอาชีพ พระภิกษุ / สามเณร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๕.๑๑	๔	๑.๒๗	๒.๑๑	๐.๐๘
ภายในกลุ่ม	๑๐๕.๔๕	๑๘๑	๐.๖๐		
รวม	๑๑๐.๕๖	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	๕๒	๓.๔๖	๐.๖๐	มาก
พนักงานเอกชน / รับจ้าง	๕๗	๓.๔๕	๐.๖๓	มาก
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	๖๑	๓.๗๓	๐.๖๕	มาก
พระภิกษุ / สามเณร	๗	๓.๔๐	๐.๒๑	ปานกลาง
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๕	๓.๗๔	๐.๖๐	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๕๗	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือผู้ที่มีอาชีพพระภิกษุ / สามเณร อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๓.๐๗	๔	๐.๗๖	๑.๕๘	๐.๐๕
ภายในกลุ่ม	๗๐.๑๒	๑๘๑	๐.๓๘		
รวม	๗๓.๑๙	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๔๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๐,๐๐๐ บาทลงมา	๗๐	๓.๓๖	๐.๗๓	ปานกลาง
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๘	๓.๔๓	๐.๗๑	มาก
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓๗	๓.๓๗	๐.๗๘	ปานกลาง
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๑	๓.๔๐	๐.๘๖	ปานกลาง
รวม	๑๘๖	๓.๓๕	๐.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาทลงมา อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็น
ทางการเมือง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๕	๓	๐.๐๖	๐.๑๑	๐.๙๕
ภายในกลุ่ม	๑๐๓.๑๑	๑๙๒	๐.๕๖		
รวม	๑๐๓.๓๐	๑๙๕			

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรีที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความ
ความคิดเห็นทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษานนทบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๐,๐๐๐ บาทลงมา	๗๐	๓.๔๒	๐.๖๒	มาก
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๙	๓.๓๐	๐.๗๑	ปานกลาง
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓๗	๓.๔๒	๐.๖๗	มาก
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๑	๓.๔๗	๐.๗๔	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๓๕	๐.๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานนทบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ใน
ระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ บาท
ขึ้นไป มีการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑ -
๒๐,๐๐๐ บาทและผู้ที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาทลงมา อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีรายได้ต่อ
เดือน ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๖	๓	๐.๒๕	๐.๕๕	๐.๖๔
ภายในกลุ่ม	๘๓.๕๐	๑๘๒	๐.๔๖	.	
รวม	๘๔.๖๖	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๐,๐๐๐ บาทลงมา	๗๐	๓.๕๓	๐.๘๑	มาก
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๘	๓.๕๘	๐.๗๘	มาก
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓๖	๓.๘๓	๐.๗๖	มาก
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๑	๓.๕๗	๐.๗๕	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๕๓	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๖ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท มีการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๕	๓	๐.๑๘	๐.๒๕	๐.๘๓
ภายในกลุ่ม	๑๑๔.๐๑	๑๘๒	๐.๖๒		
รวม	๑๑๔.๕๖	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๔๗ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๐,๐๐๐ บาทลงมา	๗๐	๓.๕๗	๐.๖๑	มาก
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๕๘	๓.๕๗	๐.๖๓	มาก
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓๗	๓.๕๔	๐.๖๔	มาก
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๑	๓.๖๑	๐.๖๗	มาก
รวม	๑๘๖	๓.๕๗	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐ บาทลงมา และ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๗	๓	๐.๐๒	๐.๐๕	๐.๙๘
ภายในกลุ่ม	๗๓.๑๒	๑๘๒	๐.๔๐	.	
รวม	๗๓.๑๙	๑๘๕			

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบ
แบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีและ
ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปრაกฏดัง
ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๕๐ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
๑) การแสดงความคิดเห็นต้องอยู่ ภายใต้กรอบ กฎระเบียบ หรือ กฎหมาย ประกอบกับไม่ได้รับ ความสนใจจากภาครัฐ	๓๓	๑) ควรมีพื้นที่ในการแสดงความ คิดเห็นทางการเมือง เพื่อเป็นการ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วน ร่วมในทางการเมืองมากขึ้น	๒๘
รวม	๓๓	รวม	๒๘

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์
การศึกษาชลบุรี ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ดังนี้คือ นักศึกษาไม่มีพื้นที่ในการแสดง
ความคิดเห็นทางการเมือง การบริหารงานของรัฐบาลเป็นการบริหารงานในรูปแบบของพรรค
การเมืองมากกว่า ดังนั้น เสียงของประชาชนจึงไม่ค่อยมีผลต่อรองกับรัฐชั้กเท่าไร จึงควรควรมี
การส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเป็นการเปิด โอกาสให้
นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น
ทางการเมือง การเขียนเรียงความในหัวข้อทางการเมือง หรือการสัมมนาในเชิงวิชาการจำนวน ๖๐ รูป/คน

ตารางที่ ๔.๕๑ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทาง
 การเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
 วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
๑) นักศึกษาขาดความเข้าใจใน นโยบาย หาเสียงของพรรค การเมือง	๓๒	๑) ควรเสริมสร้างกระบวนการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ไปพร้อมๆกับ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้นักศึกษา	๒๖
รวม	๓๒	รวม	๒๖

จากตารางที่ ๔.๕๑ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
 วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์
 การศึกษาชลบุรีด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ดังนี้คือ ปัจจุบันยังมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ในการ
 เดินทางไปเลือกตั้ง จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย ในบางครั้งจึงไม่ได้ไปเลือกตั้ง นักศึกษาขาดความเข้าใจ
 ในนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ประกอบกับมีบางส่วนพบเห็นการซื้อสิทธิ์ขายเสียงแต่
 เพียงเฉย ส่งผลต่อทัศนคติของนักศึกษาต่อการคัดเลือกผู้นำที่จะเข้าไปเป็นผู้บริหารประเทศ เกิด
 ค่านิยม “ประชานิยม” กระทั่งไปถึง การพัฒนาประเทศในปัจจุบัน จึงควรสนับสนุนและพัฒนา
 กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้นักศึกษาไปพร้อมๆ กับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่
 นักศึกษาเพื่อให้นักศึกษามี บรรทัดฐานที่ดี มีสติ คิดไตร่ตรองเลือกคนดี มีคุณธรรมเข้ามาบริหาร
 และพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต จำนวน ๕๘ รูป/คน

ตารางที่ ๔.๕๒ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทาง
 การเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
 วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
๑) ข้อมูลและ ข่าวสารที่ได้รับมา ถูกบิดเบือนจากความเป็นจริง จึง อาจส่งผลให้นักศึกษาต้องตกเป็น เครื่องมือทางการเมืองของกลุ่ม ผลประโยชน์ หรือบุคคลบางกลุ่ม ในทางการเมือง	๒๗	๑) ควรเปิดโอกาสให้มีพื้นที่ในการ สัมมนา หรืออภิปรายในประเด็น ข่าวสารต่างๆ อันจะนำไปสู่การ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ ก่อนการตัดสินใจของ นักศึกษา	๒๕
รวม	๒๗	รวม	๒๕

จากตารางที่ ๔.๕๒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วน ร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีด้านการสื่อสารทางการเมือง ดังนี้คือ มีผู้มีอิทธิพลบางกลุ่มครอบงำสื่อ ดังนั้น สื่อที่ออกมาจึงเชื่อถือไม่ค่อยได้ นักศึกษารับข้อมูลผ่านสื่อโดยขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและ ข่าวสารที่ได้รับมา อันส่งผลกระทบต่อความรู้ที่อาจถูกบิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่งอาจตกเป็นเครื่องมือทาง การเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ หรือบุคคลบางกลุ่มในทางการเมือง จึงควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ นักศึกษาได้มีพื้นที่ในการสัมมนา หรืออภิปรายในประเด็นข่าวสารต่างๆทางการเมือง อันจะนำไปสู่ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนการตัดสินใจของนักศึกษาจำนวน ๕๒ รูป / คน

สรุปได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์ การศึกษาชลบุรี ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่

๑) ข้อเสนอแนะ ด้านปัญหา มีผู้เสนอแนะแนวทาง มากที่สุด ได้แก่ ด้านการแสดงความ คิดเห็นทางการเมือง เรื่อง การแสดงความคิดเห็นต้องอยู่ภายใต้กรอบ กฎระเบียบ หรือกฎหมาย ประกอบกับไม่ได้รับความสนใจจากภาครัฐ

๒) แนวทางแก้ไขปัญหา มีผู้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา มากที่สุด ได้แก่ ด้านการแสดงความ คิดเห็นทางการเมือง เรื่อง ควรมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเป็นการเปิด โอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” มีสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาด้วยสภาพสังคมในปัจจุบัน กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่สามารถตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญได้ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยยังประสบกับปัญหาทางด้านโครงสร้างทางสังคมที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษา คือปัญหาความแตกต่างในสังคมทั้งในด้านรายได้ อำนาจ และฐานะทางเศรษฐกิจ ระบบการเมืองที่ถูกควบคุมโดยคนกลุ่มน้อย ขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการแจกแจงทรัพยากร ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่สำคัญอันส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงกระบวนการทางการเมืองของนักศึกษาที่สำคัญ นักศึกษาในฐานะที่เป็นนักศึกษา ซึ่งมีสิทธิในการได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจากรัฐ มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้กระบวนการมีส่วนร่วมของสังคมไทยสามารถไปสู่การตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญได้ในที่สุด การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จึงเป็น “จุดเริ่มต้นที่สำคัญในการลดข้อจำกัดในกระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้น้อยลงหรือหมดไปได้ในที่สุด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นแก่การเมือง เศรษฐกิจและสังคมอย่างจริงจังของภาคนักศึกษาและประชาสังคม”

ดังนั้นจากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” เพื่อนำผลวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาให้ดีขึ้นต่อไปผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ๓ ข้อคือ

๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน ต่างกัน

๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา ชลบุรี

ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยนักศึกษามีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จำนวน ๓๖๒ รูป/คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๘๖ รูป/คน ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยโดยการคำนวณ โดยใช้สูตรตารางสำเร็จรูปของเกรงซีและมอร์แกน (Krejcie as Morgan) แล้วนำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportional Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเขียนรายชื่อนักศึกษาทั้งหมดลงในกล่องแล้วหยิบขึ้นมาครั้งละ ๑ รายชื่อ ได้ชื่อใครให้จดไว้แล้วจับฉลากใหม่อีกจนครบจำนวนตามที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที - เทสต์ (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัย ตามข้อค้นพบ (Fact Findings) ได้ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๖๐ มีอายุ ๓๖ - ๔๐ ปี จำนวน ๔๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๐ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีปีที่ ๑ จำนวน ๕๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ มีอาชีพพนักงานเอกชน / รับจ้าง จำนวน ๖๑ รูป / คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๐ มีรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาทลงมา จำนวน ๗๐ รูป / คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖๐

๕.๑.๒ ผลการศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวม ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกในแต่ละด้านมีผลการวิเคราะห์โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการสื่อสารทางการเมือง พบว่า นักศึกษามีการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการสื่อสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๒) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

๓) ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมทั้ง ๓ ด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อแยกทดสอบในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

๒) ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ต่างกัน

๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๔ ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี เรียงลำดับดังนี้

๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง นักศึกษาได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง คือนักศึกษาขาดพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันประกอบกับโอกาสทางการแสดงความคิดเห็นต้องอยู่ภายใต้กรอบ กฎระเบียบ หรือกฎหมาย ดังนั้นการแสดงความคิดเห็นจึงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตอย่างจำกัด อีกทั้งยังไม่ได้รับความสนใจจากภาครัฐ ไม่ก่อให้เกิดอำนาจต่อรองต่อรัฐแต่อย่างใด แนวทางแก้ไข จึงควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การเขียนเรียงความในหัวข้อทางการเมือง หรือการสัมมนาในเชิงวิชาการ

๒) ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง นักศึกษาได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง คือนักศึกษาขาดความเข้าใจในนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ประกอบกับมีบางส่วนพบเห็นการซื้อสิทธิ์ ขायเสียง แต่เพิกเฉย ส่งผลต่อทัศนคติของนักศึกษาต่อการคัดเลือกผู้นำที่จะเข้าไปพัฒนาประเทศ เกิดค่านิยมประชานิยม กระทบไปถึง การพัฒนาประเทศในปัจจุบัน จึงควรสนับสนุนและพัฒนา กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้แก่นักศึกษาไปพร้อมๆกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามี บรรทัดฐานที่ดี มีสติ คิดไตร่ตรองเลือกคนดี มีคุณธรรมเข้ามาบริหารและพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง นักศึกษาได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการสื่อสารทางการเมือง คือนักศึกษารับข้อมูลผ่านสื่อโดยขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและข่าวสารที่ได้รับมา อันส่งผลต่อการรับรู้ที่อาจถูกบิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่งอาจตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ หรือบุคคลบางกลุ่มในทางการเมือง จึงควรเปิด โอกาสและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในการสัมมนา หรืออภิปรายในประเด็นข่าวสารต่างๆทางการเมือง อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนการตัดสินใจของนักศึกษา

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน

๑) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระแส โลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ข้อมูลข่าวสารกระจายอย่างหลากหลาย และทั่วถึง มีผลอย่างมากต่อการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชน ประกอบกับระบบการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักศึกษาในฐานะพลเมือง ซึ่งมีการศึกษา มีโอกาสในการรับสื่อมากกว่ากลุ่มอื่น จึงมีโอกาสมากในการรับรู้ข่าวสารเหล่านี้ เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต ระบบโทรศัพท์ SMS ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีมากขึ้นตามสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ณ ขณะนั้น แต่เนื่องจาก ประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาทางโครงสร้างทางสังคมจึงทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษายังไม่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เลสเตอร์ มิลเบรธ (Lester Milbrath) ที่ว่าการที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้น ได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมือง (Political Stimuli) จากสิ่งแวดล้อมมากพอสมควร จนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอุทิศความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐานเบื้องต้นที่จำเป็นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ แม้ว่าโดยทั่วไปปัจจัยกระตุ้น (Stimuli) จะถูกส่งผ่านสื่อต่างๆมากมาย แต่บางคนอาจจะให้ความสนใจเพียงเล็กน้อย หรือไม่ให้ความสนใจเลย การที่บุคคลจะตอบสนองต่อปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองอย่างไร ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเฉพาะบุคคล โดยทั่วไปการที่บุคคลได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองมาก จะยิ่งทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ม่วงสน ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๘ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการชักชวนให้ผู้อื่นสนทนากิจการทางการเมือง การรับฟังข่าวสารทางการเมือง และการติดตามการหาเสียงของนักการเมืองตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ ๓ ด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุดนี้เนื่องจากการเคลื่อนไหวของกลไกต่าง ๆ ในระบบการเมืองจำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการตอบสนองซึ่งกันและกัน ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองจึงมีบทบาทสำคัญในลักษณะที่เป็นตัวกลางเชื่อมกลไกต่าง ๆ ให้เป็นไปได้ดีขึ้น ประกอบกับระบบการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักศึกษาในฐานะพลเมือง ซึ่งมีการศึกษา มีโอกาสในการรับสื่อมากกว่ากลุ่มอื่น จึงมีโอกาสมากในการรับรู้ข่าวสารเหล่านี้ เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต ระบบโทรศัพท์ SMS

ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาที่มีมากขึ้นตามสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คาร์ล ดอยท์ซ ที่ว่าลักษณะสำคัญของการสื่อสาร คือ ระบบเครือข่าย (networks) ของการสื่อสาร โดยบุคคลทั้งหลายในระบบถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในลักษณะของวงจร สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลกันแบบสองทาง (two-way communication) ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการป้อนกลับ (feed back) ของข้อมูล การตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้ารวมทั้งผลทั้งหลายของการกระทำจะก่อให้เกิดข่าวสารข้อมูลอันใหม่ ที่จะกลายเป็นตัวควบคุมและกำหนดพฤติกรรมใหม่ที่ตามมานั่นเอง จากลักษณะดังกล่าวการสื่อสารทางการเมืองจึงถือว่าเป็นตัวกลางหรือสื่อกลางระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับผู้ที่ปฏิบัติสัมพันธ์ทางการเมือง (รัฐบาล ระบบราชการ เป็นต้น) กล่าวคือ การสื่อสารทางการเมืองเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ ในขณะที่เดียวกัน ก็จะเป็นกระบวนการในการนำเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปให้รัฐบาลได้รับรู้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อเอื้อต่อการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ ๒ ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก แม้นักศึกษาในฐานะพลเมือง ซึ่งมีการศึกษา มีโอกาสในการรับสื่อมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งมีโอกาสมากในการรับรู้ข่าวสารมากมาย เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต ระบบโทรศัพท์ SMS ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วแต่ถึงกระนั้นนักศึกษายังคงขาดความเข้าใจในบทบาทของตนเองต่อการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขาดจิตสำนึกในประโยชน์ส่วนรวม เกิดความเบื่อหน่ายต่อสถานการณ์ทางการเมืองที่วุ่นวาย และขาดการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ประกอบกับยังขาดโอกาสในการแสดงออกทางความคิด ขาดการยอมรับจากสังคมในลักษณะของการถูกมองว่าเป็นนักศึกษา จึงทำให้ผลการศึกษายกมาในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัมฤตา สารธีวงศ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒๕๕๑” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความสนใจในการติดตามข่าวสารสถานการณ์ทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางซึ่งไม่ได้ส่งผลต่อการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสาเหตุที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความสนใจในการติดตามข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองเพียงในระดับปานกลางก็เนื่องจากการที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขาดความเข้าใจในบทบาทของตนเองต่อการแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขาดจิตสำนึกในประโยชน์ส่วนรวม นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายต่อสถานการณ์ทางการเมืองที่วุ่นวาย นักศึกษาขาดการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ครอบครัว ขาดโอกาสในการแสดงออกทางความคิด และขาดการยอมรับจากสังคมในลักษณะของการถูกมองว่าเป็นนักศึกษา นักศึกษามีสิ่งอื่นดึงดูดความสนใจ เช่น แฟชั่น เกมส์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากมายซึ่งน่าสนใจกว่าการเมือง

๕.๒.๒ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จำแนกเป็นรายด้าน

๑) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านที่ ๑ คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก การแสดงความคิดเห็นจะต้องเป็นไปตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้นนักศึกษาจึงไม่สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นที่ตรงต่อความรู้สึกของตนเองได้ ส่งผลให้เกิดเป็นข้อจำกัดในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านดังกล่าว ประกอบกับ ประเทศไทยเกิดการชุมนุมทางการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหลายครั้งจึงส่งผลให้ประชาชนรวมทั้งนักศึกษากเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมืองนำไปสู่การเบื่อหน่ายที่จะพูดถึงเรื่องราวทางการเมืองนั่นเองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ตราโมทย์ เพ็ชรชัย ที่ได้กล่าวว่า การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง โดยการแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับบุคคลนั้น หรือชุมชนท้องถิ่นก่อนการอนุญาต หรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใด แต่ทั้งนี้ การแสดงความคิดเห็นจะต้องเป็นไปตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลจากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมของทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ

ตั้งแต่ ๑๖ ปี ขึ้นไป มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีอายุราชการน้อยกว่า ๑๖ ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ ขึ้นไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ ๔ นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลรอบข้าง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองนั้นเป็นธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง หรือสิ่งที่เป็นผลกระทบต่อตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากเรื่องราวทางการเมืองล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อตัวนักศึกษาทั้งในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมิลเบรช ที่ได้นำเสนอกรอบแนวคิดว่าด้วยลำดับขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลว่า โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ดังนั้นบุคคลที่คิดว่าตนไม่ได้รับประโยชน์อย่างใดจากระบบการเมืองก็จะไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่งการพูดคุยทางการเมือง แต่ละบุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อตนเองอย่างไร จะให้ความสนใจการเมืองมาก โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นระดับความสนใจเกี่ยวกับการริเริ่มพูดคุยทางการเมืองจึงแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล บางคนไม่สนใจ บางคนสนใจมาก บางคนเป็นผู้รับฟัง บางคนเป็นผู้นำในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง และผู้ที่เป็ผู้นำในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอาจจะมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง มากกว่าผู้รับฟังความเห็นจากผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญถิ่น นวลไหม ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมด้านการชักชวนให้ผู้อื่น สนทนาเกี่ยวกับการเมือง พบว่า ในภาพรวมอยู่ใน ระดับ ปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเกี่ยวกับการเมืองมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ ๑ ในเรื่องรับรู้ สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตามที่กฎหมายกำหนด อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยเรื่องสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา ๕๕ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยการใช้สิทธิและเสรีดังกล่าวนี้จะต้องเป็นไปตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยกำหนดให้ กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับองค์กรสำหรับการรองรับความคิดเห็น หรือพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักศึกษายังอยู่ในวงจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Weiner ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การแยกตัวเองออกจาก

การเมือง หรือเกิดความเฉื่อยชาหรือเมินเฉยทางการเมือง เป็นการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง หรือไม่กระทำการใดๆทางการเมืองเลย เพราะความรู้สึกที่แม้จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับไม่ทำให้เกิดผลใดๆ และสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย แห่งรัฐธรรมนูญไทยว่าด้วยเรื่อง สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ที่ว่าการแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองจะต้องเป็นไปตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยกำหนดให้ “กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตราโมทย์ เพ็ชรชัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี” ผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

๒) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านที่ ๒ คือ ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการเลือกตั้งถือเป็นกระบวนการแรกที่นักศึกษาได้เข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างเป็นทางการ ประกอบกับหากไม่ปฏิบัติตามอาจมีความผิดตามกฎหมายและ อาจได้รับบทลงโทษตามกฎหมายอีกด้วย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้ปรับเปลี่ยนให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว โดยบุคคลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเสียสิทธิทางการเมืองบางประการแต่ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศในช่วงที่ผ่านมาเกิดการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง จึงส่งผลให้นักศึกษาบางคนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งบ่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนคน กรณีต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ ๓ นักศึกษามีการชักชวนสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบบการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ประกอบกับการเมืองในประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทั้งการปฏิวัติ หรือการยุบสภา ส่งผลให้เกิดการเลือกตั้งบ่อยครั้ง นักศึกษาในฐานะที่เป็นประชาชน มีหน้าที่ที่จะต้องไปใช้สิทธิตามที่กฎหมายกำหนดนักศึกษาจึงต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่กฎหมายได้กำหนด จึงส่งผลให้การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งกลายเป็นหน้าที่ที่นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ พิมลอรร์ย์ นามวัฒน์ ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเอง โดยอิสระว่าจะเลือกใครเป็น

ตัวแทนของคนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประเทศมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ ๕ นักศึกษาได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งหรือร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง อยู่ในระดับ น้อย โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๒๕ เนื่องจากในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งนั้นจะต้องผ่านการอบรม และการคัดเลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งในแต่ละครั้งเกิดความโปร่งใส และเป็นไปตามระเบียบจึงทำให้นักศึกษาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าวในจำนวนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Regiment King's Guard ที่ได้กล่าวถึง "การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance)" ว่าบุคคล องค์กร และผู้ที่ทำหน้าที่ซึ่งเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะเกี่ยวกับการกระทำกิจกรรม หรือการตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ ความรับผิดชอบที่กล่าวมา หมายถึง การเปิดเผยข้อมูล การมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค และตรวจสอบได้ โปร่งใส และดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมาย

๓) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านที่ ๓ คือ ด้านการสื่อสารทางการเมือง พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระแส โลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ข้อมูลข่าวสารกระจายอย่างหลากหลายและทั่วถึง มีผลอย่างมากต่อการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชน ประกอบกับระบบการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักศึกษาในฐานะพลเมือง ซึ่งมีการศึกษา มีโอกาสในการรับสื่อมากกว่ากลุ่มอื่น จึงมีโอกาสมากในการรับรู้ข่าวสารเหล่านี้ เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต ระบบโทรศัพท์ SMS ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีมากขึ้นตามสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ณ ขณะนั้น แต่เนื่องจาก ประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาทางโครงสร้างทางสังคมจึงทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาจึงยังไม่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คาร์ล คอยท์ซ (Karl W. Deutsch) ที่ว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นเสมือนเส้นประสาท (nerves) ของระบบการเมืองที่มีเครือข่าย (networks) ครอบคลุมและเชื่อมโยง ทุกๆ ส่วนของระบบการเมือง หลักการพื้นฐานของแนวคิดนี้ขึ้นอยู่กับการพิจารณาว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นได้ก็ด้วยมีระบบสื่อสารทั้งในระบบและระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อม เมื่อเป็นเช่นนี้ ในการที่จะทำความเข้าใจต่อระบบใดๆ ก็ตาม จะต้องทำความเข้าใจต่อระบบสื่อสารของระบบนั้นๆ โดยทั้งหมด การตัดส่วนหนึ่งส่วนใดของการ

สื่อสารออกไปก็จะมีผลทำให้การอธิบายระบบนั้นๆ ขาดหายไปด้วย ลักษณะสำคัญของการสื่อสารตามแนวของ คาร์ล คอยท์ซ คือ ระบบเครือข่าย (networks) ของการสื่อสาร โดยบุคคลทั้งหลายในระบบถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในลักษณะของวงจร สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลกันแบบสองทาง (two-way communication) ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการป้อนกลับ (feed back) ของข้อมูล การตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้ารวมทั้งผลทั้งหลายของการกระทำก่อให้เกิดข่าวสารข้อมูลอันใหม่ ที่จะกลายเป็นตัวควบคุมและกำหนดพฤติกรรมใหม่ที่ตามมานั่นเอง จากลักษณะดังกล่าวการสื่อสารทางการเมืองจึงถือว่าเป็นตัวกลางหรือสื่อกลางระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับผู้ที่มิปฏิบัติสัมพันธ์ทางการเมือง (รัฐบาล ระบบราชการ เป็นต้น) กล่าวคือ การสื่อสารทางการเมืองเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ ในขณะเดียวกัน ก็จะเป็นกระบวนการในการนำเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปให้รัฐบาลได้รับรู้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อเอื้อต่อการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ ๑ นักศึกษาได้ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น ข่าวการเลือกตั้ง ข่าวการแถลงนโยบายของรัฐบาล เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุดนี้ เนื่องจากโลกในยุคโลกาภิวัตน์ เกิดระบบโซเซียลเน็ตเวิร์คมากมาย การติดต่อสื่อสารถึงกันระหว่างนักการเมืองกับนักศึกษาจึงไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป เพราะปัจจุบันนักการเมืองมากมายที่ใช้เครือข่ายเหล่านี้ในการสื่อสาร หรือหาเสียงกับกลุ่มเป้าหมายนั้นก็คือนักศึกษาจึงทำให้การสื่อสาร หรือการติดตามข่าวสารบ้านเมืองกลายเป็นเรื่องที่ใกล้นักศึกษาขึ้น แต่ในทางปฏิบัติ นักศึกษายังคงขาดโอกาสในการแสดงออกทางความคิด ประกอบกับนักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายต่อสถานการณ์ทางการเมือง ขาดการตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาส่วนรวมของชุมชนหรือประเทศชาติ จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมในด้านนี้ยังไม่ดีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มิลเบรท ที่ว่า โดยทั่วไปมีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่ติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองโดยตรง การติดต่อกับผู้นำทางการเมืองอาจกระทำได้โดยการส่งจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ หรือ การติดต่อพูดคุยโดยตรง การได้ติดต่อพูดคุยกับผู้นำทางการเมืองโดยตรงอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลเกิดความสนใจทางการเมืองมากขึ้น จนเปลี่ยนฐานะจากผู้สนใจให้การสนับสนุนไปสู่การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง และสอดคล้องกับแนวคิดของ คาร์ล คอยท์ซ (Karl W. Deutsch) ที่ว่าการสื่อสารทางการเมืองเป็นเสมือนเส้นประสาท (nerves) ของระบบการเมืองที่มีเครือข่าย (networks) ครอบคลุมและเชื่อมโยงทุกๆ ส่วนของระบบการเมือง หลักการพื้นฐานของแนวคิดนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นได้ก็ด้วยมีระบบสื่อสารทั้งในระบบและระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อม เมื่อเป็นเช่นนี้ ในการที่จะทำความเข้าใจ

เข้าใจต่อระบบใดๆ ก็ตาม จะต้องทำความเข้าใจต่อระบบสื่อสารของระบบนั้นๆ โดยทั้งหมด การคัดสรรหนึ่งส่วนใดของการสื่อสารออกไปก็จะมีผลทำให้การอธิบายระบบนั้นๆ ขาดหายไปด้วย ลักษณะสำคัญของการสื่อสารตามแนวของ คาร์ล คอยท์ซ คือ ระบบเครือข่าย (networks) ของการสื่อสาร โดยบุคคลทั้งหลายในระบบถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในลักษณะของวงจร สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลกันแบบสองทาง (two-way communication) ลักษณะเช่นนี้แสดงว่ามีการป้อนกลับ (feed back) ของข้อมูล การตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้ารวมทั้งผลทั้งหลายของการกระทำจะก่อให้เกิดข่าวสารข้อมูลอันใหม่ ที่จะกลายเป็นตัวควบคุมและกำหนดพฤติกรรมใหม่ที่ตามมานั่นเอง จากลักษณะดังกล่าวการสื่อสารทางการเมืองจึงถือว่าเป็นตัวกลางหรือสื่อกลางระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับผู้มีปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง (รัฐบาล ระบบราชการ เป็นต้น) กล่าวคือ การสื่อสารทางการเมืองเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ ในขณะเดียวกัน ก็จะเป็นกระบวนการในการนำเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปให้รัฐบาลได้รับรู้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อเอื้อต่อการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญฉิน นวลไหม ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย" ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่าในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีส่วนร่วมมากที่สุดคือด้านการรับฟังข่าวสาร เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ร้อยละ ๒.๖๒

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ ๕ นักศึกษาได้เสนอความต้องการ ข้อเรียกร้อง เรื่องร้องเรียน ต่อหน่วยงานของรัฐ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันการติดต่อสื่อสารกับนักการเมือง พรรคการเมือง หรือผู้มีบทบาททางการเมืองนั้นไม่ได้ยากเหมือนเมื่อก่อน เพราะปัจจุบันนักการเมืองมากมายที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร หรือหาเสียงกับกลุ่มเป้าหมายนั้นก็คือนักศึกษา จึงทำให้การสื่อสาร หรือการติดตามข่าวสารบ้านเมืองกลายเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักศึกษามากขึ้น ดังนั้นการเสนอความต้องการ ข้อเรียกร้อง หรือเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐผ่านนักการเมือง พรรคการเมือง หรือผู้มีบทบาททางการเมืองเหล่านี้จึงไม่ใช่เรื่องยากเย็นแต่อย่างใด เพียงแต่ในทางปฏิบัติจากการศึกษาพบว่านักศึกษารับข้อมูลจากสื่อต่างๆ มาก จนไม่สามารถจะวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลหรือข่าวสารที่รับมาได้ จึงก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย และมองว่าแม้จะแสดงความคิดเห็นหรือเสนอความต้องการใดๆ ไปแล้วก็ยังคงไม่ได้รับความสนใจจากภาครัฐ และไม่ก่อให้เกิดอำนาจต่อรองต่อรัฐแต่อย่างใด จึงส่งผลให้นักศึกษายังขาดจิตสาธารณะ การตระหนัก

ในหน้าที่ ตลอดจนความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งแม้จะมีการเสนอความต้องการ ข้อเสนอเรียกร้อง เรื่องร้องเรียน ต่อหน่วยงานของรัฐอยู่ในระดับมากแต่ก็ยังไม่มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉ้อฉน วุฒกรรมรักษา ซึ่งได้ให้ความหมายของ ข่าวสารทางการเมืองว่า เป็นข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง การบริหารงานของรัฐบาล และหน่วยงานของรัฐบาล ข่าวการเมืองจะสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองการปกครองในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเป็นความรู้ของประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบอบการเมืองการปกครอง อันมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา ในสถานะของระบบทั้งในการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ และการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคมมีบทบาทสำคัญช่วยให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีในสังคม ช่วยขำค่านิยมและเป้าหมายร่วมกันในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนจำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อตรวจสอบการสอดส่องการบริหารงานของรัฐบาล ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สิริพัฒน์ ลากิจิตร ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สาเหตุที่คนตัดสินใจไม่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นปัจจัยด้านบุคคล คือ ในเรื่องการศึกษา ความรู้ทักษะประสบการณ์ ความคิดหรือปม (Stigmatizations) ของประชาชนที่คิดว่าตัวเองไม่สำคัญ ไม่ใช่หน้าที่ ไม่มีเวลา ขาดโอกาสการประกอบอาชีพ เมื่อวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) พบว่า การมีส่วนร่วมมีปัจจัยสำคัญ คือ ความมีหน้าตาสังคม จิตสาธารณะ และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๕.๒.๓ การเปรียบเทียบความแตกต่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๑) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันทั้งเพศชายและเพศหญิงได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้ข้อมูลข่าวสารกระจายอย่างหลากหลาย และทั่วถึง มีผลอย่างมากต่อการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองส่งผลอย่างมากต่อกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง และการสื่อสารทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรย์ นุตระดำ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา

จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าศาลาไม่แตกต่างกัน”

๒) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบัน การเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยี ของบุคคลในทุกช่วงอายุมีความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน เนื่องจากช่องทางในการเสพข้อมูลข่าวสารของแต่ละบุคคลมีมากขึ้น เช่น วิทยุ ก็มีพื้นที่สาธารณะในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเช่น สื่ออินเตอร์เน็ต เป็นต้น วิทยุกลางคนหรือวิทยุสูงอายุก็มีสื่อ โทรทัศน์ เคเบิลทีวี หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ดังนั้น อายุ จึงไม่ใช่ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อรับรู้ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หรือการสื่อสารทางการเมืองแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลจากการศึกษาพบว่า พนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และรายได้ค่อนข้างแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันกระบวนการมีส่วนร่วมเปิดโอกาส ให้ประชาชนในทุกระดับ สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง เช่น ระบบการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ การทำประชามติ ประชาคมหมู่บ้าน ล้วนแล้วแต่ส่งเสริมให้ประชาชนในทุกระดับการศึกษา สามารถเข้าถึงกระบวนการทำงานของภาครัฐได้ง่ายขึ้น ประกอบกับ กฎหมายได้ให้สิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นสิทธิในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หน้าที่ในการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง และการสื่อสารทางการเมืองจึงเป็น ไปอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ พงษ์สวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง

“การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมือง กระจุกมแบน อำเภอกระจุกมแบน จังหวัดสมุทรสาคร” ผลจากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขต เทศบาลเมืองกระจุกมแบน อำเภอกระจุกมแบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมือง กระจุกมแบน อำเภอกระจุกมแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา เขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในทุกอาชีพล้วนแล้วแต่มี โอกาสในการได้รับการ บริการสาธารณะจากภาครัฐที่เท่าเทียมกัน ซึ่ง โอกาสที่บุคคลในทุกอาชีพ จะได้รับผลกระทบจาก นโยบายรัฐ หรือ จากการบริการของภาครัฐล้วนเท่าเทียมกัน ดังนั้น การใช้สิทธิในการแสดง ความ คิดเห็นทางการเมือง การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การสื่อสารทางการเมืองในเรื่องที่อาจมี ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต จึงเป็นสิทธิและหน้าที่ ซึ่งทุกอาชีพ มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ส่งผลให้ความสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ของทุกอาชีพ ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทนา สุทธิจारी ที่ได้กล่าวว่า การมี ส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชน ตามสิทธิที่ ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น หรือ ระดับชาติ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ บัวแก้ว ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีต่อการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองกระจุกมแบน อำเภอกระจุกมแบน จังหวัดสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกระจุกมแบน อำเภอกระจุกมแบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่มี อาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมือง กระจุกมแบน อำเภอกระจุกมแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน

๕) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา เขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วม ทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาในทุกระดับ ต่างให้ความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจาก นโยบายรัฐ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่เกิดจากการบริหารงานของภาครัฐ ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาในทุกระดับไม่ว่าจะรวย

หรือ จน ก็จะได้รับผลกระทบเช่นกันประกอบกับกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทนา สุทธิอารี ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ อักษรนำ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” จากการวิจัยพบว่าประชาชน ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มี รายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ผลการศึกษากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี โดยรวมทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษาและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ดีขึ้น หรือจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบวนการทำงานของรัฐให้มากขึ้น เนื่องจากนักศึกษายู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ ประกอบกับจากการวิจัยยังพบว่า นักศึกษายังมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมา อันส่งผลกระทบต่อรับรู้ที่อาจถูกบิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่งอาจตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ หรือบุคคลบางกลุ่มในทางการเมือง จึงควรเปิด โอกาสและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในการสัมมนา หรืออภิปรายในประเด็นข่าวสารต่าง ๆ ทางการเมือง อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจของนักศึกษาในอนาคต

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารทางการเมืองซึ่งมีค่าแปรผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จึงควรรักษาและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาด้านการสื่อสารทางการเมืองให้ดีขึ้น อาจจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบวนการทำงานของรัฐให้มากขึ้น หรือเปิด โอกาสให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในการสัมมนา หรืออภิปรายในประเด็นข่าวสาร

ต่างๆ ทางการเมือง อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนการตัดสินใจ
ของนักศึกษาในอนาคต

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งมีค่าแปรผล
อยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราช
วิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จึงควรปรับปรุงและพัฒนาด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
ให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรม อบรม สัมมนาเชิงวิชาการ
ในทางการเมือง เป็นต้น

และแบ่งเป็นรายได้ในการเสนอแนะเชิงนโยบายตามลำดับ ดังนี้

๑) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ ๑ คือด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
พบว่ามีค่าแปรผลอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา
เขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี จึงควรปรับปรุงและพัฒนาด้านการแสดงความคิดเห็น
ทางการเมืองให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรม อบรม
สัมมนาเชิงวิชาการในทางการเมือง เป็นต้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับ
บุคคลรอบข้าง อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษาและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยสนับสนุนและให้ความรู้ความ
เข้าใจในข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เพื่อให้นักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทัศนคติ
หรือข้อมูลข่าวสารต่างๆ กับบุคคลในครอบครัว หรือคนรอบข้าง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๑ การรับรู้ สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของ
ประชาชน ตามที่กฎหมายกำหนด อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรปรับปรุงและพัฒนาให้
นักศึกษาได้รับรู้ถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของตนเองในฐานะพลเมืองที่อยู่ในประเทศที่
ปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยสนับสนุนและให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิในการ
แสดงความคิดเห็นของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด

๒) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ ๒ คือด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พบว่า
มีค่าแปรผลอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรปรับปรุงและพัฒนา โดยการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
แก่นักศึกษาไปพร้อม ๆ กับการให้ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้ง เพื่อให้นักศึกษามี
บรรทัดฐานที่ดี มีสติ คิดไตร่ตรองเลือกคนดี มีคุณธรรมเข้ามาบริหารและพัฒนาประเทศต่อไปใน
อนาคต

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๓ มีการชักชวนสมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้อง
และเพื่อนให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษาและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยการให้
ความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษา เพื่อให้บุคคลในครอบครัวของนักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล

ข่าวสาร และทัศนคติในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง และเพื่อเป็นข้อมูลในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งต่อไปด้วย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๕ การได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งหรือ ร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย จึงควรแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยขอความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของหน่วยงานท้องถิ่น และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งได้มากยิ่งขึ้น

๓) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ ๓ คือด้านการสื่อสารทางการเมือง พบว่า มีค่าแปรผลอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษาและพัฒนาหรือจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบวนการทำงานของรัฐให้มากขึ้น เนื่องจากนักศึกษาอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ประกอบกับจากการวิจัยยังพบว่านักศึกษายังมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยขาดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมา อันส่งผลต่อการรับรู้ที่อาจถูกบิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่งอาจตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ หรือบุคคลบางกลุ่มในทางการเมือง จึงควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีพื้นที่ในการสัมมนาหรืออภิปรายในประเด็นข่าวสารต่างๆ ทางการเมือง อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนการตัดสินใจของนักศึกษาในอนาคต

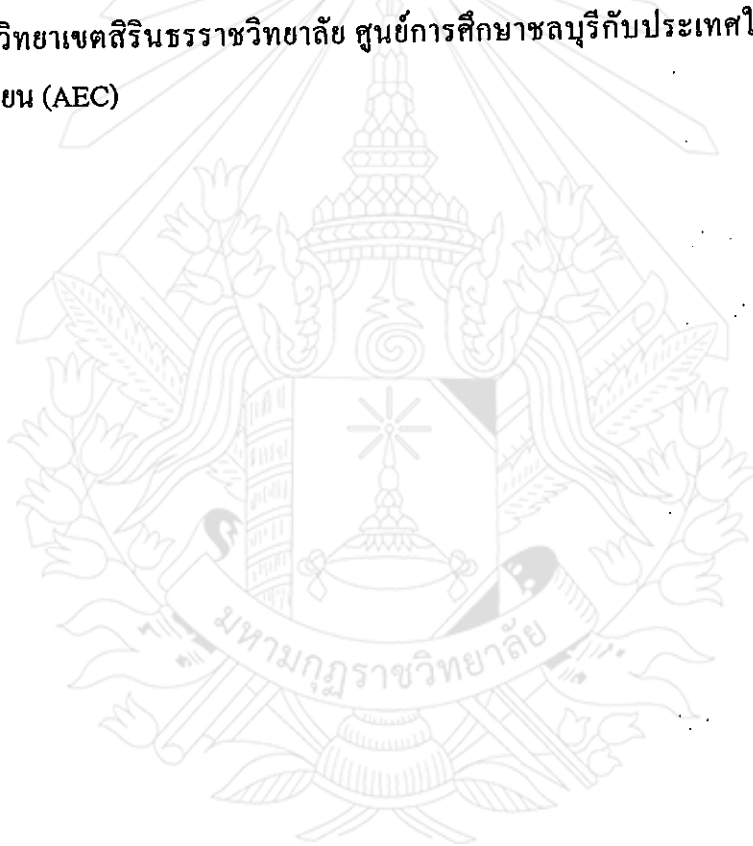
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ การติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่น ข่าวการเลือกตั้ง ข่าวการแถลงนโยบายของรัฐบาล เป็นต้น อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษาและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยการเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ไปพร้อม ๆ กับเปิดพื้นที่ในการสัมมนาทางวิชาการเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาจากสื่อในทุกแง่มุม อันจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการบริโภคข่าวสารในอนาคตของนักศึกษาอีกด้วย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๕ การเสนอความต้องการ ข้อเรียกร้อง เรื่องเรียน ต่อหน่วยงานของรัฐ อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษาและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยขอความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในร่วมในกระบวนการทำงานของหน่วยงานของรัฐ และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐได้มากขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

- ๑) ควรวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี
- ๒) ควรวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี
- ๓) ควรวิจัยเรื่องอิทธิพลของสื่อ ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี
- ๔) ควรวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรีกับประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

บรรณานุกรม

๑ หนังสือภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์
และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- จรูญ สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.
- จันทนา สุทธิจारी. การประชุมวิชาการ สถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๔.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภการ
พิมพ์, ๒๕๒๖.
- ฉอ้าน วุฑฒกรมรรักษ์. หลักการรายงานข่าว. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตยกับอนาคตการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการ, ๒๕๒๔.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์พรินติ้ง, ๒๕๓๕.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณ
การพิมพ์, ๒๕๒๗.
- ทิพาพันธุ์ ศรีพิทักษ์. ประชาพิจารณ์ตามกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายอังกฤษ.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- ธานีรินทร์ กรีวิเชียร. ระบอบประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุรัสภา
ลาดพร้าว, ๒๕๒๐.
- นิภา เมธธาวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓.
- บุญชม ศรีสะอาด. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล,
๒๕๓๘.
- บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ. การเลือกตั้ง และพรรคการเมืองบทเรียนจากเยอรมัน. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๒.
- ปรมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : เลิฟ แอนด์ ลิฟ,
๒๕๕๑.
- พทุทธิสาณ ชุมพล. ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๖.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด.

กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๓.

โยชิน คันสนยุท และ จุมพล พูลภัทรชีวัน. จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :
ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๕.

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม. ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖.

รัฐธรรมนูญกับการพัฒนาประชาธิปไตย. รวมบทความทางรัฐธรรมนูญของสำนักงานศาล
รัฐธรรมนูญ ชุดที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๔๗.

ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น,
๒๕๔๐.

วัชรวิไล ไชยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
๒๕๔๑.

วิภาส ทองสุทธิ. การบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อินทเกษ, ๒๕๕๑.

วิสุทธิ โพธิ์แก่น. แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๑.

ศักดิ์สุนทร ขาวลาจันทร์. แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : อรุณ
ลาดพร้าว, ๒๕๓๖.

ศูนย์บริการวิชาการ. คู่มือการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์. กรุงเทพมหานคร : ไทยราชวันการพิมพ์, ๒๕๕๑.

สวนิต ขมาลัย. การสื่อสารของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๓๘.

สุขุม นวลสกุล. การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

สุจิต บุญบงการ. "ความชัดเจนในสิทธิและเสรีภาพ : คำนึงกับการพัฒนาประชาธิปไตยในศาล

สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา, ๒๕๒๐.

สุธา พงศ์ถาวรวิญญู. หลักการสื่อสารองค์กร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา, ๒๕๔๘.

สุนีย์ มัลลิกะมาลัย. รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๔๘.

สรชัย พิศาลบุตร, รองศาสตราจารย์ คร. เรียนรู้สถิติและการวิจัยด้วยกรณีศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

บริษัท จูนพับลิชซิ่ง จำกัด, ๒๕๕๘.

สุรางค์ จันทร์เอม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา, ๒๕๒๐.

สงศรี ชมภูวงศ์. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๕๗.

๒ บทความในวารสาร

ศูนย์ประสานราชทัณฑ์ใสสะอาดกรมราชทัณฑ์. “การบริหารจัดการที่ดี”, วารสารราชทัณฑ์. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ เมษายน – พฤษภาคม ๒๕๕๕ : ๖๗-๗๐.

ธโรธร ผู้ทองคำ. “มองการเมืองไทยผ่านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๘”, นัย โครงสร้างสังคมการเมืองและการเมืองไทยในอนาคตกับข้อสังเกตบางประการ. รัฐสภาสาร, ๒๕๕๘.

๓ บทความในสารานุกรม

คณะกรรมการกฤษฎีกา. “ร่างพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน”. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๘ .

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ๒๕๕๐ : หน้า ๘๐.

มีชัย ฤชุพันธุ์. “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๒๔ (๒๕๕๐): ๑/๒๔.

วิสุทธิ โพธิ์แท่น. แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐.

๔ วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย

กฤดิชัย เพ็ญศิริ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๘.

ก้องเกียรติ มณฑาพันธุ์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๖.

- จรัญ บุตรคำ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- จุมพล นิภาเกษม. “ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลต่อการดำเนินโครงการปรับปรุงระบบแผนพัฒนาเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๖๖.
- ตราโมทย์ เพ็ชรช้อย. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี”. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- นันทนา วรธฤติ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษากรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๘.
- นุชาวดี อิศรภักดี. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย : กรณีศึกษาพนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด มหาชน ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.
- นุชาวดี อิศรภักดี. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย กรณีศึกษาพนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด มหาชนที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.
- บัญญัติ ชัยยงค์ และคณะ. “แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษา ชุมชนนากรอกคอกหญ้า ตำบลท้ายช้าง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๔๘.
- บุญถิ่น นวลใหม่. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอยาน จังหวัดเชียงราย”. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๖.
- บุญเสริม นาคสาร. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ผลในทางปฏิบัติเมื่อครบรอบหกปีของการปฏิรูปการเมือง”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

- ปริวัตร สิงห์แก้ว. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.
- พรทิพย์ รัตนวรินทร์ชัย. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะ กรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี”. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์, ๒๕๔๖.
- พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอ เมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- พีระศักดิ์ หินเมืองเก่า. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอบาง ชูมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.
- ภัทรศิริ โคนบุตร. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๔๘”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘.
- อุทธนา สีนมา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชอยนาคสภาพร เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร”. ศึกษานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- สมชาย ดิลงการณ์. “พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งกับจิตสำนึกทางการเมืองของชาวเชียงใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป : กรณีศึกษาเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๘.
- สมชาย ดิลงการณ์. “พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งกับจิตสำนึกทางการเมืองของชาวเชียงใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป : กรณีศึกษาเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๘.
- สมยศ บัวแก้ว. “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล เมืองกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร”. ศึกษานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- สมศักดิ์ ม่วงสน. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบทที่ ๘ จังหวัดนครสวรรค์”. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕.

ดวงสุดา พูลเจริญ, ร้อยเอกหญิง. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษากรณีคนตาบอด”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.

สาคร ภักดีนอก, พระมหา. “ทิศทางของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔)”. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕.

สิริพัฒน์ ลากจิตร. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

สุชาติ อักษรนำ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ตำบลท่าซึก อำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

อัมฤตา สารวิงค์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหารวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.

อำพร สุกนรัตน์สุข. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘.

๕ เอกสารอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์

ฝ่ายทะเบียนสถิตินักศึกษาประจำปี ๒๕๕๔. ตารางแสดงสถิติจำนวนนักศึกษา. เอกสารตารางแสดงสถิติจำนวนนักศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์. วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔, (อัครำเนา).

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. “การเลือกตั้งเอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย”. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔, อัครำเนา.

พิมพ์จันทร์ นามวัฒน์. “การเลือกตั้ง”. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ๒๕๓๔, (อัครำเนา).

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย”. เอกสารการสอนชุดวิชา สถาบันและกระบวนการทางการเมือง. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๕.

๖ บทความจากเว็บไซต์

ประเวศ วะสี. “จุดเทียนแห่งธรรมให้สว่างไสวทั้งแผ่นดิน”, ๒๗ เมษายน ๒๕๕๓.

<<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/analysis>>(๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓)

พระครูปริชาธรรมวิธาน. “ประวัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ในพระราชูปถัมภ์”.

<<http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=๓๑๑>>(๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. “โครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”.

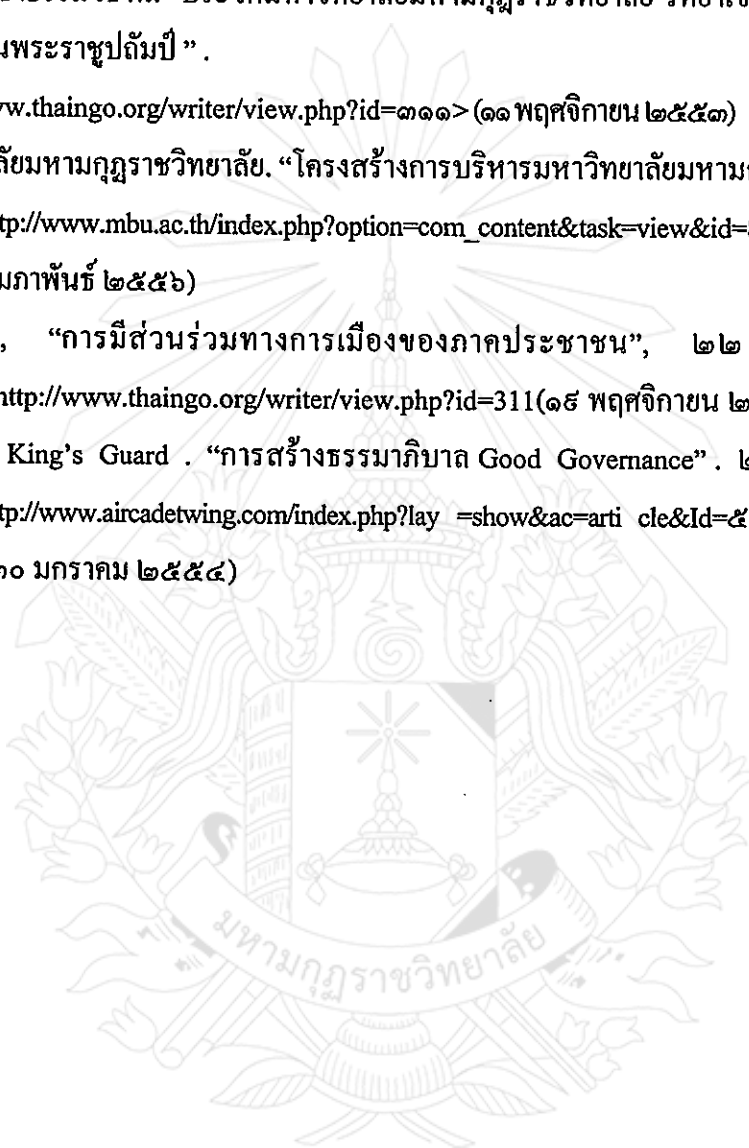
http://www.mbu.ac.th/index.php?option=com_content&task=view&id=88&Itemid=68 (๑
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

C.Kwanza, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน”, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐,

<<http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=311>>(๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓)

Regiment King's Guard . “การสร้างธรรมาภิบาล Good Governance” . ๒๗ เมษายน ๒๕๕๓.

<http://www.aircadetwing.com/index.php?lay =show&ac=article&Id=๕๓๗๘๐๖๒&Ntype=๔>
(๓๐ มกราคม ๒๕๕๔)

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

๑. พระปลัดสุรศักดิ์ ปุณณวุฒโท

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (การบริหารงานภาครัฐ)
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหัวหน้าศูนย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ศูนย์การศึกษาชลบุรี

๒. นางกรรณา ชันทอง

วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์บรรยายพิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
สิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

๓. นายสมบูรณ์ พรหมหาราช

วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์บรรยายพิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
สิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ศูนย์การศึกษาชลบุรี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ ศธ ๖๐๑๑ (๒.๘) / ว ๖๓๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๗ ต.ช่อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๖๐
โทร.(๐๒) ๔๒๙-๑๖๖๓, ๔๒๙-๑๒๔๒ FAX ๔๒๙-๑๒๔๑

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอนิมนต์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระปลัดสุรศักดิ์ ปุณณวุฒโฆ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างสารนิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิง ศจีรัตน์ สัตตารัมย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๖ /๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พลเรือตรี รongศาสตราจารย์ทองใบ ชีรานันท์ทางกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ พระครูศรีปริยัติวิธาน (ดร) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ จึงใคร่ขอนิมนต์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามที่จะใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยดังกล่าวแก่ศึกษา จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา ขออนุโมทนาขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรธรรมโสภณ, ผศ.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๓

ที่ ศธ ๖๐๑๑ (๒.๘) / ๖ ๖๓๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๗ ต.ช่อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๖๐
โทร.(๐๒) ๕๒๙๙-๑๖๖๓, ๕๒๙๙-๑๒๕๒ FAX ๕๒๙๙-๑๒๕๑

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นางกรุณา ชันทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างสารนิพนธ์และเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยว่าที่ร้อยตรีหญิง ศจีรัตน์ สัตตารัมย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๖ / ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ศูนย์การศึกษาชลบุรีได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พล.ร.ต.รศ.ทองใบ ชีรนนันทางกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และพระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามที่จะใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยดังกล่าวแก่นักศึกษา จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา และขออนุโมทนาขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรธรรมโสภณ, ผศ.)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๗

ที่ ศธ ๖๐๑๑ (๒.๘) / ๖ ๖๓๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๗ ต.อ้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๑๑๖๐
โทร.(๐๒) ๔๒๙-๑๖๖๓, ๔๒๙-๑๒๔๒ FAX ๔๒๙-๑๒๔๑

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายสมบูรณ์ พรหมหาราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างสารนิพนธ์และเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยว่าที่ร้อยตรีหญิง ศจีรัตน์ สัตตารัมย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๖ / ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ศูนย์การศึกษาชลบุรีได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พล.ร.ต.รศ.ทองใบ ธีรานันท์ทางตุร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และพระครูศรีปริยัติวิธาน, คร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามที่จะใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยดังกล่าวแก่นักศึกษา จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา และขออนุโมทนาขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรธรรมโสภณ, ผศ.)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๗

ที่ ศธ ๖๐๑๑ (๒.๘) / ๖๔๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๗ ต.ช่อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๙๓๑๖๐
โทร.(๐๒) ๕๒๙-๑๖๖๓, ๕๒๙-๑๒๕๒ FAX ๕๒๙-๑๒๕๑

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการทดสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน หัวหน้าศูนย์การศึกษาชลบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยว่าที่ร้อยตรีหญิง ศจีรัตน์ สัตตารมย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๖ / ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ศูนย์การศึกษาชลบุรีได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พลเรือตรี รองศาสตราจารย์ทองใบ วีรานุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ พระครูสุเมธีปริยัติวิธาน, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์เพื่อแจกแบบสอบถามแก่บุคลากรในกำกับดูแลของท่าน จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อทดลองเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรธรรมโสภณ, ผศ.)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๗

ที่ ศธ ๖๐๑๑ (๒.๘) / ๖๔๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์
๒๖ หมู่ ๗ ต.ห้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๙๓๑๖๐
โทร.(๐๒) ๔๒๙-๑๖๖๓, ๔๒๙-๑๒๔๒ FAX ๔๒๙-๑๒๔๑

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการทดสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน หัวหน้าศูนย์การศึกษาชลบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยว่าที่ร้อยตรีหญิง ศิริรัตน์ สัตตารัมย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๖ / ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ ศูนย์การศึกษาชลบุรี ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี” ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยมี พลเรือตรี รองศาสตราจารย์ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และพระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์เพื่อแจกแบบสอบถามแก่บุคลากรในกำกับดูแลของท่าน เพื่อนำไปประกอบการดำเนินการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรธรรมโสภณ, ผศ.)

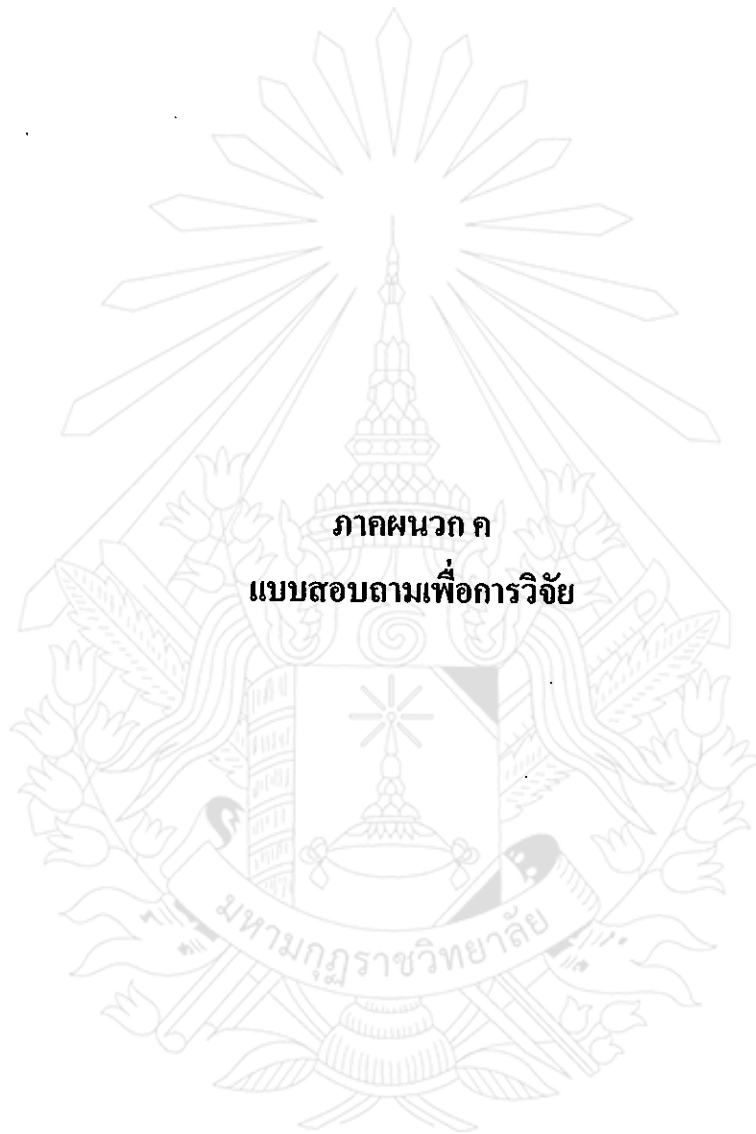
รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

โครงการบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๔๒๕-๑๖๖๓ ต่อ ๑๗

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

คำชี้แจง

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือ
เติมข้อความลงในช่องว่าง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อนำผล
วิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทาง
การเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธร
ราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

ตอนที่ ๑ บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม.....

สำหรับผู้วิจัย

๑ ๒ ๓

๑. เพศ

๑. () ชาย

๒. () หญิง

๔

๒. อายุ

๑. () ๒๕ ปีลงมา

๒. () ๒๖-๓๐ ปี

๕

๓. () ๓๑-๓๕ ปี

๔. () ๓๖-๔๐ ปี

๕. () ๔๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

สำหรับ
ผู้วิจัย

ปริญญาตรี

๑. () ปริญญาตรีปีที่ ๑
 ๒. () ปริญญาตรีปีที่ ๒
 ๓. () ปริญญาตรีปีที่ ๓
 ๔. () ปริญญาตรีปีที่ ๔

ปริญญาโท

๕. () ปริญญาโทปีที่ ๑
 ๖. () ปริญญาโทปีที่ ๒

 ๖

๔. อาชีพ

๑. () ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย ๒. () พนักงานเอกชน / รับจ้าง
 ๓. () ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ ๔. () พระภิกษุ / สามเณร
 ๕. () ไม่ได้ประกอบอาชีพ

 ๗

๕. รายได้ต่อเดือน

๑. () ๑๐,๐๐๐ บาทลงมา
 ๒. () ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท
 ๓. () ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท
 ๔. () ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

 ๘

ตอนที่ ๒ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

- ๕ มีค่าเท่ากับ มากที่สุด
๔ มีค่าเท่ากับ มาก
๓ มีค่าเท่ากับ ปานกลาง
๒ มีค่าเท่ากับ น้อย
๑ มีค่าเท่ากับ น้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		๕	๔	๓	๒	๑	
๑. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง							
๑	ท่านรับรู้ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น ของประชาชน ตามที่กฎหมายกำหนด						☐ A๑
๒	ท่านมีการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ ตนเองหรือชุมชนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ						☐ A๒
๓	ท่านอธิบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ ทางการเมืองให้บุคคลรอบข้างรับฟัง						☐ A๓
๔	ท่านมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทาง การเมืองกับบุคคลรอบข้าง						☐ A๔
๕	ท่านมีการรวมกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็น ทางการเมือง						☐ A๕
๒. ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง							
๑	ก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านได้สำรวจ รายชื่อจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้ง						☐ B๑
๒	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทน นับตั้งแต่ ท่านมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง						☐ B๒

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
		๕	๔	๓	๒	๑	
๓	ท่านมีการชักชวนสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนให้ออกไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง						☐ B๓
๔	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้งเช่น ช่วยคิดโปสเตอร์ พุดหาเสียง เป็นต้น						☐ B๔
๕	ท่านได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งหรือ ร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง						☐ B๕
๓. ด้านการสื่อสารทางการเมือง							
๑	ท่านได้ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหว ทางการเมือง เช่น ข่าวการเลือกตั้ง ข่าวการ แถลงนโยบายของรัฐบาล เป็นต้น						☐ C๑
๒	ท่านได้ติดตามการอภิปรายไม่ไว้วางใจ รัฐบาลผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ หรือวารสาร ต่างๆ						☐ C๒
๓	ท่านมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์แหล่งข่าว หรือที่มาของข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ						☐ C๓
๔	ท่านได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองกับบุคคลรอบข้าง เช่น เพื่อน ญาติพี่น้อง เป็นต้น						☐ C๔
๕	ท่านได้เสนอความต้องการ ข้อเรียกร้อง เรื่องร้องเรียน ต่อหน่วยงานของรัฐ						☐ C๕

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์
การศึกษาชลบุรี

๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ปัญหา.....

แนวทางแก้ไขปัญหา.....

๒) ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ปัญหา.....

แนวทางแก้ไขปัญหา.....

๓) การสื่อสารทางการเมือง

ปัญหา.....

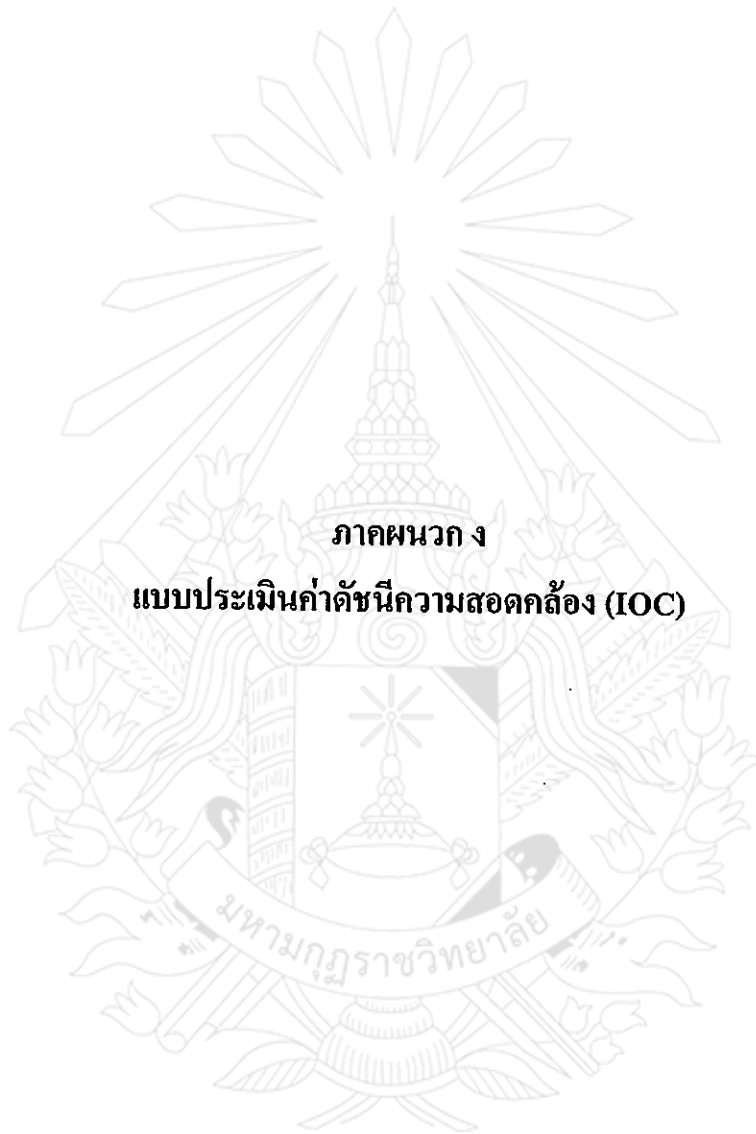
แนวทางแก้ไขปัญหา.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

ว่าที่ร้อยตรีหญิง ศจีรัตน์ สัตตารัมย์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์

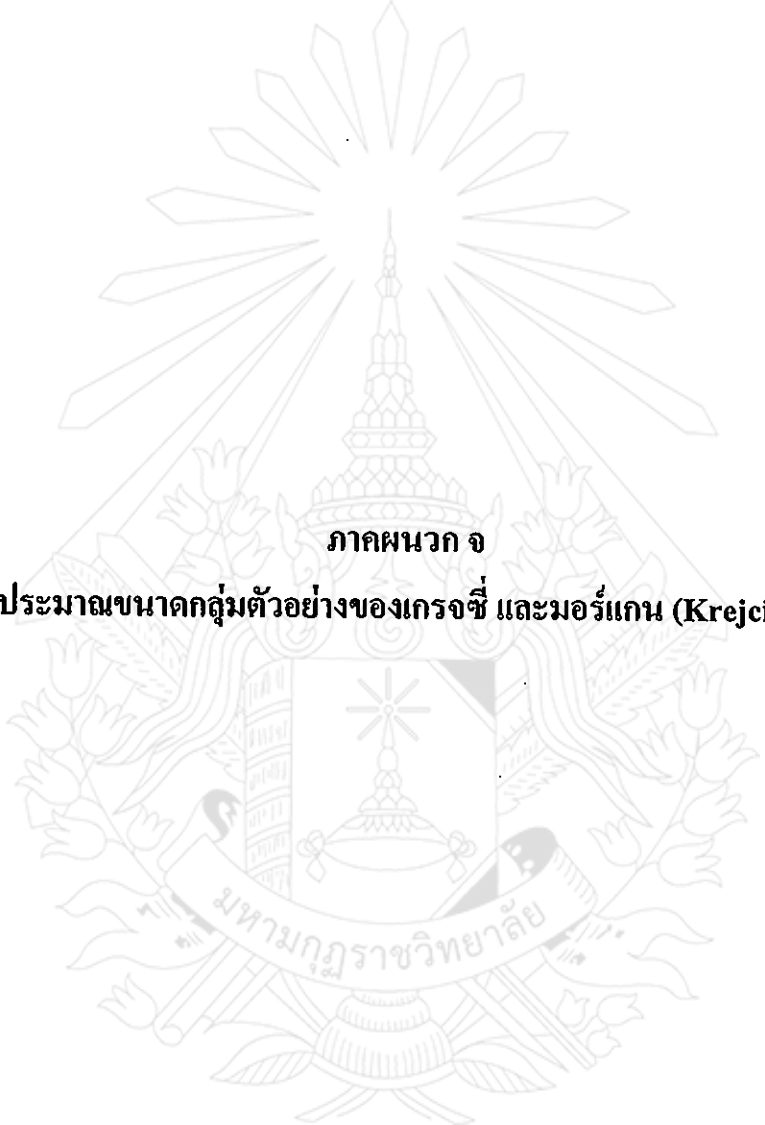
ภาคผนวก ง

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

มหาจุฬาราชวิทยาลัย

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาชลบุรี

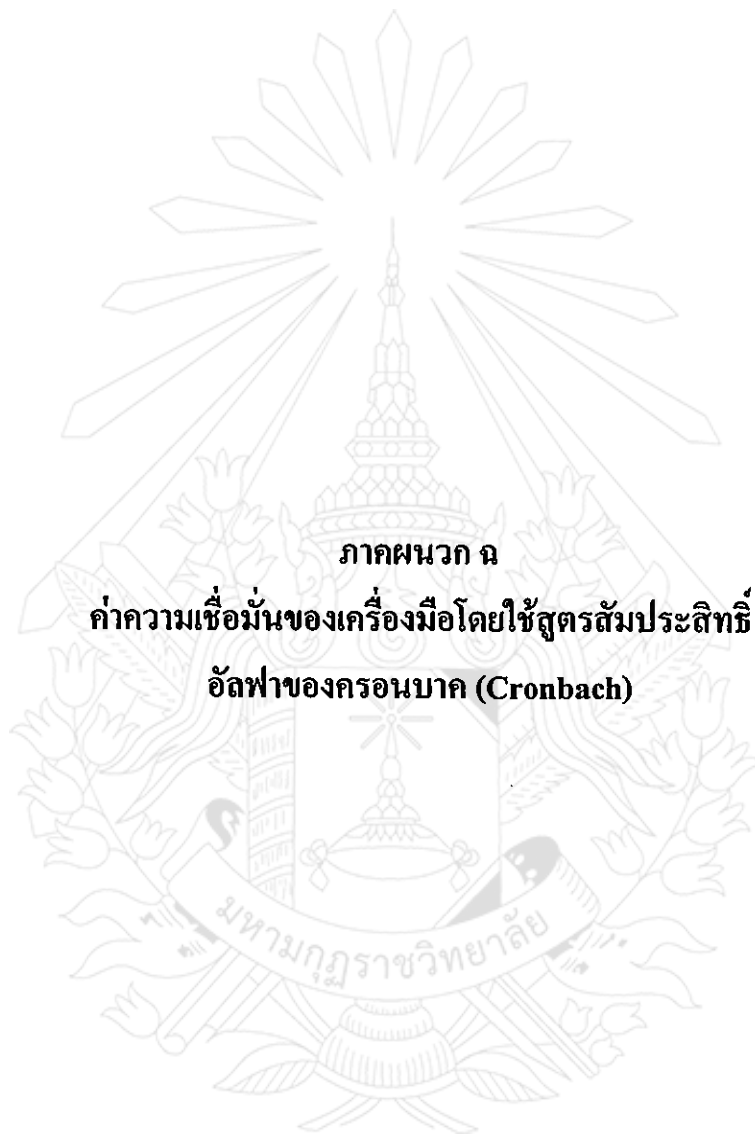
ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓			
๑) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง						
๑	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕	+๑	๐	+๑	๒	๐.๖๗	นำไปใช้ได้
๒) ด้านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง						
๑	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒	๐	+๑	+๑	๒	๐.๖๗	นำไปใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง						
๑	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๒	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	๓	๑.๐๐	นำไปใช้ได้
๕	+๑	๐	+๑	๒	๐.๖๗	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก จ
ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie & Morgan)

ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
10	10	220	140	1,200	291
15	14	230	144	1,300	297
20	19	240	148	1,400	302
25	24	250	152	1,500	306
30	28	260	155	1,600	310
35	32	270	159	1,700	313
40	36	280	162	1,800	317
45	40	290	165	1,900	320
50	44	300	169	2,000	322
55	48	320	175	2,200	327
60	52	340	181	2,400	331
65	56	360	186	2,600	335
70	59	380	191	2,800	338
75	63	400	196	3,000	341
80	66	420	201	3,500	346
85	70	440	205	4,000	351
90	73	460	210	4,500	354
95	76	480	214	5,000	357
100	80	500	217	6,000	361
110	86	550	226	7,000	364
120	92	600	234	8,000	367
130	97	650	242	9,000	368
140	103	700	248	10,000	370
150	108	750	254	15,000	375
160	113	800	260	20,000	377
170	118	850	265	30,000	379
180	123	900	269	40,000	380
190	127	950	274	50,000	381
200	132	1,000	278	75,000	382
210	136	1,100	285	100,000	384

ภาคผนวก ฉ

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์
อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

Reliability Statistics (Alpha)

N of Cases = 30.0

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	51.70	78.700	.095	.862
A2	51.53	74.051	.376	.848
A3	51.07	71.513	.671	.834
A4	51.10	68.507	.734	.829
A5	51.77	65.426	.721	.826
B1	51.13	71.016	.392	.849
B2	50.80	76.579	.153	.864
B3	50.73	72.754	.577	.839
B4	52.47	69.154	.446	.846
B5	52.90	75.334	.177	.865
C1	50.73	71.237	.785	.831
C2	50.97	70.447	.772	.830
C3	51.00	70.621	.781	.830
C4	50.93	69.926	.714	.831
C5	51.17	72.144	.584	.838

Reliability Statistics 15 Items

Alpha = .851

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล : ว่าที่ร้อยตรีหญิงศศิรัตน์ สัตตารัมย์
- วัน เดือน ปีเกิด : ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๐
- ภูมิลำเนา : บ้านเลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๖๐
- ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ ๓๗/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าสะพาน อำเภอบางปะกง
จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๑๓๐
- การศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๓ : รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ประสบการณ์การทำงาน
ปัจจุบัน : ธุรกิจส่วนตัว

